

Rīgas Centrālās bibliotēkas 2019. gada pārskats

SATURS

Pārskata perioda kopsavilkums	3
1. Vispārīgs bibliotēkas raksturojums	6
2. Finansiālais nodrošinājums	7
3. Materiālā un tehniskā stāvokļa vērtējums	8
4. Personāls	10
5. Pakalpojumu piedāvājums un pieejamība	14
6. Krājums	23
7. Darbs ar bērniem un jauniešiem	31
8. Novadpētniecība	41
9. Projekti	45
10. Publicitāte	47
11. Sadarbības tīkla raksturojums	53
12. Metodiskais un konsultatīvais darbs	56

Pielikumi

[Rīgas Centrālās bibliotēkas un filiālbibliotēku izmantojuma rādītāji 2019. gadā](#)

[Rīgas Centrālās bibliotēkas un filiālbibliotēku kopējais krājums](#)

[Rīgas Centrālās bibliotēkas un filiālbibliotēku saņemtie informācijas resursi 2019. gadā](#)

[Rīgas Centrālās bibliotēkas un filiālbibliotēku izslēgtie informācijas resursi 2019. gadā](#)

[Rīgas Centrālās bibliotēkas 2019. gads fotogrāfijās](#)

[Rīgas Centrālās bibliotēkas 2019. gadā realizētie projekti](#)

Rīgas Centrālās bibliotēkas 2019. gada pārskata sagatavošanā piedalījās: Aiga Balode, Vineta Baško, Zinta Geršmane, Māra Grigorevska, Daina Ģeibaka, Ineta Kaļķe, Sanita Lapiņa, Maija Mauriņa, Santa Mūrniece, Inta Sallinene, Sigita Sīle, Gatis Šantars, Dzidra Šmita, Linda Štamere, Klāra Švedra, Iveta Vaišļa, Doloresa Veilande, Lelde Vilka, Andra Vīta, Dace Vlasova, Gida Zepkāne.

Pārskata perioda kopsavilkums

Rīgas Centrālās bibliotēkas (RCB) 2019. gada darba prioritātes

- 2019. gadā tika realizēta Rīgas domes Informācijas tehnoloģiju centra (RD ITC) projekta “RCB informācijas un komunikācijas tehnoloģiju (IKT) infrastruktūras integrēšana RD ITC infrastruktūrā” 1.kārta, kura laikā notika RCB darbinieku datortīkla iekļaušana vienotā centralizētā pašvaldības tīklā, pāreja uz pašvaldības e-pastu sistēmu, kā arī jūnijā tika nomainīti visi darbinieku datori - tika saņemti un uzstādīti 180 jauni datori ar jaunāku programmatūru (operētājsistēmu Windows 10, Microsoft Office 365), kas būtiski uzlaboja gan bibliotekāru darbu, gan lietotāju apkalpošanas ātrumu un kvalitāti (skat. “Iekārtas, aprīkojums (t. sk. IKT nodrošinājums)”).
- Pārskata periodā tika veikta pārraudzība un koordinēšana Rīgas vispārējās izglītības iestāžu bibliotēkās veiktajām krājuma inventarizācijām, kas saskaņā ar RD IKSD rīkojumu skolu bibliotēkās bija jāveic līdz 2019. gada oktobrim. Tika sniegtas konsultācijas par visiem jautājumiem, kuri radās saistībā ar krājumu inventarizācijām. Konsultācijas un praktiska palīdzība tika sniegta tām skolu bibliotēkām, kuras izvēlējās ieviest IS ALISE (skat. “Metodiskais un konsultatīvais atbalsts izglītības iestāžu bibliotēkām”).
- Pārskata gadā tika uzsākts digitalizēšanas process (skat. “Novadpētniecība”).
- Aktuāla pārskata periodā bija arī izdevējdarbība:
  - tika pabeigts darbs pie bibliogrāfiskā rādītāja “Romānu sērija “Mēs. Latvija, XX gadsimts””, kurā sniegta informācija par rakstniekiem, kuri piedalījušies sērijas izveidē, apkopota literatūra par viņu daiļradi, kā arī publikācijas par sērijā ietvertajiem romāniem (skat. “Projekti”, “Bibliogrāfija”);
  - sagatavota izdošanai “Rīgas Centrālās bibliotēkas bibliotekāru atmiņu grāmata” (skat. “Novadpētniecība”);
  - savus lasītājus sasniedza ikgadējais profesionālais izdevums “RCB gadagrāmata, 2018”.

Jauni pakalpojumi

- Nozīmīgs bija jaunais Latvijas publiskajām bibliotēkām nodrošinātais pakalpojums “3td e-GRĀMATU bibliotēka”. Gada sākumā, kad pakalpojums tika ieviests, novērota liela interese par to. Pakalpojums veicināja arī tādu lietotāju reģistrēšanos bibliotēkā, kuri nevēlas apmeklēt bibliotēku ikdienā, taču labprāt lasa grāmatas elektroniskā formātā (skat. “3td e-GRĀMATU bibliotēka”).
- Vasarā Lucavsalā ceturto sezonu darbojās RCB Pludmales lasītava. Atšķirībā no citiem gadiem, 2019. gadā katru trešdienu plkst.18.00 lasītavā tika plānots kāds kultūras pasākums - tikšanās ar

autoriem, grāmatu atvēršanas svētki, prozas un dzejas lasījumi, kā arī muzikāli un teatrāli priekšnesumi (skat. "Publicitāte").

- 14. februārī tika noslēgts sadarbības līgums par bibliotekāro pakalpojumu sniegšanu un RCB ĀAP darbību Ieslodzījuma vietu pārvaldes Rīgas Centrālcietumā.

Nozīmīgi/jauni projekti

- Sadarbībā ar Rīgas sadraudzības pilsētas Viļņas Centrālo bibliotēku RCB organizēja starptautisku semināru "Baltu mantojums" (skat. "Projekti");
- Projekta ietvaros tika sastādīta un sagatavota izdošanai "Rīgas Centrālās bibliotēkas bibliotekāru atmiņu grāmata", kurā apkopotas bibliotēkas darbinieku atmiņas par viņu darba gaitām RCB (skat. "Novadpētniecība", "Projekti").

Darbs ilgtspējīgas attīstības mērķu jomā

Ilgtspējīgas attīstības mērķu sasniegšanā RCB ar savu infrastruktūru, personālu un iesaistīšanos sociālajā dzīvē bija viena no svarīgākajām pilsētas iestādēm ilgtspējīgas attīstības mērķu sasniegšanā.

Bibliotēkas darbība nodrošināja publisku piekļuvi informācijai, lai lietotāji to izmantotu darba meklēšanai vai maiņai, kas sniedza cilvēkiem iespējas uzlabot viņu dzīvi. Piemēram, RCB ĀAP darbība Rīgas patversmes Dienas centrā ir tieša līdzdalība nevienlīdzības mazināšanā, nodrošinot vienlīdzīgu piekļuvi informācijai, kas veicina sociālo, ekonomisko un kultūriekļaušanos.

RCB piedalījās grāmatu maiņas punktu organizēšanā dažādos nozīmīgos publiskajos pasākumos (Latvijas Grāmatu izstādē Ķīpsalā, Rīgas svētku laikā Vērmanes dārzā, Rīgas Grāmatu svētku pasākumā, gadatirgos u. c.), dodot grāmatām otru iespēju sasniegt savus lasītājus.

Arī saimniecisko jautājumu risināšanā RCB darbojās ilgtspējīgas attīstības mērķu jomā, piemēram, RCB Bolderājas filiālbibliotēkas teritorijā uzstādīta kaste filiālbibliotēku teritorijās savākto kritušo lapu pārstrādei kompostā.

Problēmas, to risinājumi

- Nepieciešama lietotāju rīcībā esošās novecojušās datortehnikas nekavējoša nomaiņa - datortehnika katastrofāli noveco gan morāli, gan fiziski. Zūd pakalpojuma kvalitāte, kā arī tiek sašaurināts lietotājiem pieejamo pakalpojumu apjoms samazinātā datortehnikas skaita un novecojušās programmatūras dēļ. Tiek plānots pakāpeniski nomainīt datortehniku lietotājiem.
- Pēc darbinieku datortīkla iekļaušanas centralizētajā pašvaldības tīklā darbinieku datoros vairs nav piekļuves (vai ir ierobežota piekļuve resursiem, uz kuriem attiecas autortiesības) nozīmīgiem Latvijas informācijas resursiem un abonētajām tiešsaistes datubāzēm (LNB Digitālajai bibliotēkai, Letonika.lv, News.lv u. c.). Tas apgrūtinā daudzpusīga un kvalitatīva informācijas pakalpojuma sniegšanu bibliotēku

apmeklētājiem, kā arī darbu ar novadpētniecības resursiem, bibliogrāfisko sarakstu veidošanu. Problēmas risinājums rodams ciešā RD ITC un KISC sadarbībā.

Citi aktuāli jautājumi

- Izvērtējot un nosakot RCB darba prioritātes, veiktas izmaiņas RCB personālā: gada sākumā notika izmaiņas ISAN, bet vēlāk tajā izveidots jauns amats – Digitalizācijas projektu vadītājs. Gada otrā pusē izveidota jauna RCB struktūrvienība – Projektu un sabiedrisko attiecību nodaļa (tajā strādā 3 darbinieki).
- RCB regulāri strādā pie dažādu RCB iekšējo dokumentu izstrādes un aktualizēšanas: apstiprināts RCB Arhīva reglaments, kas nosaka kārtību, kādā tiek uzkrāti, uzskaitīti, saglabāti un izmantoti RCB arhīva dokumenti; veikti grozījumi RCB Darba kārtības noteikumos, aktualizēti vairāku RCB struktūrvienību reglamenti u. c.
- Tika veikts darbs ar RCB lietotāju datubāzi, dzēšot neaktīvo lietotāju datus, kas bibliotēku nav apmeklējuši ilgāku laiku, kā arī no krājuma tika izslēgti šo lietotāju bibliotēkai neatgrieztie informācijas resursi.

1. Vispārīgs bibliotēkas raksturojums

Īss situācijas apraksts:

- **bibliotēkas darbības teritoriālais un institucionālais raksturojums**

RCB ir Rīgas pilsētas pašvaldības iestāde, kas strādā Rīgas domes Izglītības, kultūras un sporta departamenta (RD IKSD) pakļautībā. RCB akreditācijas procesā ir piešķirts reģiona galvenās bibliotēkas statuss, bet RCB filiālbibliotēkas ir akreditētas kā vietējas nozīmes bibliotēkas. RCB ir informācijas, izglītības, kultūras, sabiedriskās saskarsmes un novadpētniecības centrs Rīgas pilsētas iedzīvotājiem un viesiem. Tā nodrošina pieejamību visu veidu uzticamām zināšanām un informācijai, tās sniegtie pakalpojumi ir pieejami ikvienam.

- **informācija par padotībā esošajām iestādēm, reģiona bibliotēkām, izglītības iestāžu bibliotēkām, ārējiem apkalpošanas punktiem**

RCB tīklu, noslēdzot 2019. gadu, veidoja Centrālā bibliotēka (reģiona galvenā bibliotēka, CB), 25 filiālbibliotēkas un trīs ārējie apkalpošanas punkti: “Saulaino dienu bibliotēka” Bērnu klīniskajā universitātes slimnīcā (BKUS), Rīgas patversmes Dienas centrā, Ieslodzījumu vietu pārvaldes Centrālcietumā. Bibliotēkās pakalpojumus apmeklētājiem sniedz arī Vispārējās izglītības iestāžu bibliotēku metodiskā lasītava. Sakarā ar ēkas slēgšanu, RCB Torņakalna filiālbibliotēka arī 2019. gadā apmeklētājiem bija slēgta, tās krājums novietots citās filiālbibliotēkās saglabāšanai.

RCB veica 109 Rīgas vispārējās izglītības iestāžu bibliotēku metodisko pārraudzību (gadā sākumā 114).

Izmaiņas bibliotēku darbībā pārskata periodā (izmaiņas juridiskajā statusā, institūcijas struktūrā u. c. būtiskas izmaiņas)

2019. gadā turpinājās iepriekšējā gadā uzsāktais RD ITC projekts “RCB IKT infrastruktūras integrēšana RD ITC infrastruktūrā” (RCB IKT resursu pārvaldības centralizācija), kā rezultātā tika reorganizēta RCB Informācijas sistēmu administrēšanas nodaļa. Bibliotēkaro pakalpojumu modernizācijas nolūkos tika izveidots Digitalizācijas projektu vadītāja amats.

Pārskata periodā paveiktais no bibliotēkas stratēģijā (attīstības plānā) definētajiem virzieniem un uzdevumiem

Pārskata periodā turpinājās darbs, īstenojot RCB stratēģiskajā plānā 2016.–2020. gadam definētos uzdevumus.

Tika nodrošināta piekļuve pašvaldības un tās institūciju sagatavotai un publicētai informācijai, dota iespēja izmantot telpas iedzīvotāju publiskajām apspriešanām.

Gada ietvaros notika aktivitātes RCB un filiālbibliotēkās pakalpojumu attīstībā un popularizēšanā. Bibliotēkas piedalījās lasīšanas veicināšanas programmā “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija”, Ziemeļvalstu

Literatūras nedēļā u. c., RCB organizēja Baltu vienības dienai veltītu starptautisku konferenci "Baltu mantojums".

Bibliotēku atvērtības stundas nodrošināja iespēju saņemt RCB sniegtos bibliotekāros pakalpojumus no plkst. 9.00 līdz plkst. 20.00, izvēloties apmeklēt CB nodaļas un filiālbibliotēkas ar atbilstošu darba laiku, kā arī visas nodaļas un filiālbibliotēkas bija atvērtas sestdienās, arī vasaras periodā.

Bibliotēka nodrošināja lasītājiem pieejamību RCB elektroniskajam katalogam, datubāzēm, informācijas resursu rezervēšanai un lasīšanas termiņu pagarināšanai tiešsaistē visu diennakti. Pakalpojuma izmantošanai nepieciešams saņemt piekļuves datus autorizētajai sistēmai "Mana bibliotēka".

Turpinās velonovietņu un uzbrauktuviņu ierīkošana pie bibliotēkām.

RCB aktīvi sadarbojas ar pašvaldību publisko bibliotēku ēku, telpu un tīkla attīstībā, nodrošina iedzīvotājus ar pašvaldības aktuālo informāciju.

RCB aktīvi strādā pie citiem stratēģiskā plāna uzdevumiem.

Bibliotēku akreditācija 2019. gadā nenotika.

2. Finansiālais nodrošinājums

2019. gadā RCB apstiprinātais budžets bija 3 364 590 EUR. Salīdzinot ar 2018. gadu, pašvaldības dotācijas sastādīja 99%, jo RD ITC projekta ietvaros RCB ISAN restrukturizācijas rezultātā divas amata vienības tika pārceltas uz RD ITC.

Bibliotēkas finansiālais nodrošinājums

	2017	2018	2019
Kopā (EUR)	3 307 068	3 434 960	3 401 376
Pašvaldības finansējums	3 273 401	3 396 416	3 364 590
Citi ieņēmumi:	38 722	38 544	36 786
<i>t. sk. maksas pakalpojumi</i>	33 667	31 667	32 167
<i>t. sk. ziedojumi un dāvinājumi</i>	0	0	0
<i>t. sk. VKKF finansējums</i>	0	0	0
<i>t. sk. pašvaldības projektu konkursi</i>	5 055	6 877	4 619

4 619 EUR tika saņemti pašvaldības konkursos. 2019. gada ieņēmumi par maksas pakalpojumiem – 32 167 EUR jeb 108 % no plānotā. 2019. gadā 52 % ieņēmumu bija par informācijas nesēju lietošanu ilgāk par noteikto laiku (kavējuma nauda). Gada tendence bija ieņēmumu samazinājums par kopēšanas un izdrukas pakalpojumiem.

2019. gadā no piešķirtās dotācijas bibliotēku darbības nodrošināšanai 93,8 % izlietoti kārtējiem izdevumiem un 6,2 % kapitāliem izdevumiem. Kārtējo izdevumu lielākais īpatsvars bija darbinieku atalgojums, kas kopā ar valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām un pabalstiem sastādīja 82,2 %. 14,8 % bija pārējie kārtējie izdevumi (galvenokārt periodikas abonēšana, telpu īre,

apsaimniekošanas izdevumi, apkure, izdevumi par elektrību, preču un pakalpojumu iegāde). Pamatlīdzekļu iegādei, t. sk. krājuma komplektēšanai, gada sākumā tika piešķirti 174 851 EUR. Ar iekšējiem budžeta grozījumiem un no maksas pakalpojumiem iegūtajiem līdzekļiem (3685 EUR) tas sastādīja 178 536 EUR.

Bibliotēkas izdevumi

	2017	2018	2019
Izdevumi kopā (EUR)	3 307 068	3 434 960	3 401 376
Darbinieku atalgojums (bruto)	1 992 322	2 167 284	2 180 180
Krājuma komplektēšana	343 421	291 835	2 37 564
<i>t. sk. periodiskajiem izdevumiem</i>	63 756	64 984	59 012

Kopā līdzekļi informācijas resursu iegādei 2019. gadā bija 237 564 EUR, kas ir 0,38 EUR uz vienu iedzīvotāju. LR MK noteikumos Nr. 415 pašvaldības bibliotēkās grāmatu un periodisko izdevumu iegādei paredzēti 0,43 EUR uz vienu iedzīvotāju (Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes dati norāda, ka uz 01.07.2020. Rīgā ir 693 487 iedzīvotāju.)

RCB finansējums nodrošina bibliotēkas funkciju veikšanu.

3. Materiālā un tehniskā stāvokļa vērtējums

Veiktie un plānotie telpu un ēku rekonstrukcijas projekti un remontdarbi

Visās bibliotēkās 2019. gadā veikti sīkie remontdarbi (durvju, logu, rokturu, slēdzeņu remontdarbi u. tml.). Dažādi telpu uzturēšanas darbi, piemēram, sienu, griestu, un palodžu krāsojuma atjaunošana, kāpņu remontdarbi, grīdas seguma maiņa u. c. sīkāki uzlabojumi veikti 14 bibliotēkās (CB, filiālbibliotēkās "Pārdaugava", "Rēzna", Bolderājas, Grīziņkalna, Čiekurkalna, Imantas, Pļavnieku, Šampētera filiālbibliotēkā). Ieejas durvis, halles un kāpnes tika remontētas filiālbibliotēkās "Vidzeme" un "Zemgale". Ārsienas daļēji tika krāsotas Sarkandaugavas un Ķengaraga filiālbibliotēkā, kurā Rīgas pilsētas Austrumu izpilddirekcija veica arī bibliotēkas ēkas uzlabošanu.

Bolderājas filiālbibliotēkas dārza teritorijā izveidota komposta kaste.

2020. gadā plānots veikt remontdarbus 15 filiālbibliotēkās. Kosmētiskie remonts, sienu siltināšana, grīdas seguma atjaunošana, grīdu, griestu un sienu krāsošana paredzēta CB un Graudu ielas 59A telpās, filiālbibliotēkās "Pārdaugava", "Vidzeme", Šampētera, Ilģuciema, Imantas, Juglas, Ķengaraga un Sarkandaugavas filiālbibliotēkā. Plānots turpināt iepriekšējā gadā uzsāktos kosmētiskos un izlases veida remontdarbus Čiekurkalna un Bolderājas filiālbibliotēkā (veiks RD Īpašuma departaments).

Filiālbibliotēkā "Rēzna" un "Strazds" plānota ēkas uzbrauktuves izbūve, kā arī plānots pārbūvēt jau esošo uzbrauktuvi Čiekurkalna filiālbibliotēkā atbilstoši būvnormatīvu prasībām.

Visās bibliotēkās 2020. gadā tiks veikti arī neplānotie, neparedzamie sīkie un avārijas remontdarbi.

Telpu paplašināšana vai bibliotēku pārvietošana uz citām telpām, kā arī jaunu ēku būvniecība

No Rīgas Piena kombinātam piederošajām telpām uz citām telpām Rīgas Jauno tehniķu centrā tika pārvietota Bišumuižas filiālbibliotēka. Telpu remontdarbus veica RD Īpašuma departaments. Filiālbibliotēkas iekārtošana notika saskaņā ar RCB Bibliotēku dienestā izstrādāto funkcionālo plānojumu. Bibliotēka savu darbību šajās telpās uzsāka 2019. gada aprīlī.

Iekārtas, aprīkojums (t. sk. IKT nodrošinājums)

Pateicoties RD IKSD finansējumam un ITC piesaistei, 2019. gada jūnijā tika nomainīti visi darbinieku datori - tika saņemti un uzstādīti 180 jauni datori ar jaunāku programmatūru (operētājsistēmu Windows 10, Microsoft Office 365), kas uzlaboja gan bibliotekāru darbu, gan lietotāju apkalpošanas ātrumu un kvalitāti. Tika strādāts pie IP telefonijas ieviešanas RCB struktūrvienībās – nomainīti tālruņi 6 filiālbibliotēkās (14 IP tālruņi).

2019. gadā RCB lietošanā bija šādi datori (stacionārie):

	uz 31.12.2018.	uz 31.12.2019.
datori līdz 5 gadiem	10 (darbiniekiem)	180 (darbiniekiem)
5 – 10 gadus veci datori	175 (15 darbiniekiem, 160 (2008.g.) lietotājiem)	
Vecāki par 10 gadiem	163 (143 darbiniekiem, 20 lietotājiem)	174 (20 – 2005. gada, 154 – 2008. gada, visi lietotājiem)

2019. gadā par RCB budžeta līdzekļiem tika iegādāts plastikāta karšu un lāzerprinteris, skanda ar mikrofonu, ekrāns, 2 kopētāji (melnbaltie) un 10 datoru austiņas. Filiālbibliotēkas “Pārdaugava” aprīkošanai ar drošības sistēmu iegādāti RFID drošības vārti un RFID darbstacija (RFID aktivizators/deaktivizators).

Problēmas un to risinājumi materiālā un tehniskā stāvokļa jomā

Lai atbilstu IKT resursu drošības prasībām un pašvaldības institūciju pieprasījumiem un vajadzībām, 2019. gadā turpinājās uzsāktais RD ITC projekts “RCB IKT infrastruktūras integrēšana RD ITC infrastruktūrā”. Tas paredz RCB IKT resursu pārvaldības centralizāciju, iekļaujot RCB vienotā IKT resursu pārvaldības sistēmā, nodrošinot vienotu informācijas sistēmu, programmatūras, datortehnikas un biroja tehnikas, vizuālās tehnikas, vienotā balss un datu pārraides tīkla iekārtu u. c. tehnisko līdzekļu ieviešanu un uzturēšanu atbilstoši tehniskajiem noteikumiem un tehnoloģiskajām normām Rīgas pašvaldībā.

2019. gadā RCB lietotājiem pieejamās datortehnikas tehniskais stāvoklis pasliktinājies – datortehnika katastrofāli noveco gan morāli, gan fiziski. Zūd pakalpojuma kvalitāte, kā arī tiek sašaurināts lietotājiem pieejamo pakalpojumu apjoms samazinātā datortehnikas skaita un novecojušās programmatūras dēļ. Tiek plānots pakāpeniski nomainīt datortehniku lietotājiem.

4. Personāls

Personāla raksturojums (skaits, slodzes, izglītība, izmaiņas personāla sastāvā u. c.)

2019. gada beigās RCB strādāja 246 darbinieki, no kuriem 170 bija bibliotekārie darbinieki (155 – pilna laika slodzes darbinieki, 1 darbinieks strādāja 0,75 darba slodzi, 14 - pusslodzi). Visi 170 bibliotekārie darbinieki RCB strādāja pamatdarbā. No 246 darbiniekiem bija 224 (91%) sievietes un 22 (9%) vīrieši. Darbinieku sadalījums pēc vecuma: 20–24 gadi - 6 (2 %); 25–39 gadi - 29 (12 %); 40–59 gadi - 120 (49 %), virs 60 gadiem - 91 (37%).

2019. gadā RCB pieņemti 23 darbinieki, no kuriem 12 bija bibliotekārie darbinieki. RCB personāls gada aptvērumā stabils. Uz esošajām vakancēm tiek meklēti atbilstoši pretendenti. Personāla mainība (dažādu iemeslu dēļ) attiecībā uz darbinieku kopskaitu 2019. gadā bija 18 %.

Atlaistie darbinieki 2019. gadā

Atlaišanas iemesls	Kopā	No tiem bibliotekāri
Darbinieka uzteikums	7	5
Darba devēja uzteikums	0	0
Darbinieka un darba devēja vienošanās	7	5
Uz noteiktu laiku noslēgta darba līguma izbeigšanās	4	3
Nav izturēts pārbaudes laiks	1	1
Darbinieku skaita samazināšana	0	0
Darbinieka nāve	3	1
Kopā	22	15

Bibliotekāro darbinieku izglītība

doktors (citā jomā)	1
akadēmiskais bakalaurs (citā jomā)	1
profesionālais maģistrs	17
profesionālais maģistrs (citā jomā)	7
profesionālais bakalaurs	15
profesionālais bakalaurs (citā jomā)	9
augstākā izglītība	8
augstākā izglītība (citā jomā)	24

pirmā līmeņa augstākā profesionālā izglītība	7
pirmā līmeņa augstākā profesionālā izglītība (citā jomā)	5
otrā līmeņa augstākā profesionālā izglītība	5
otrā līmeņa augstākā profesionālā izglītība (citā jomā)	1
vidējā profesionālā izglītība	37
vidējā profesionālā izglītība (citā jomā)	7
vidējā speciālā	3
vidējā speciālā (citā jomā)	2
Arodizglītība (citā jomā)	3
vispārējā vidējā	18

2019. gadā 1 darbinieks ieguvis profesionālo bakalaura grādu, 1 darbinieks ieguvis pirmā līmeņa augstāko profesionālo izglītību un 8 darbinieki turpināja mācības.

Apbalvojumi un pateicības

RCB direktore Dzidra Šmita saņēma RD goda rakstu par nozīmīgu ieguldījumu RCB pilnveidošanā un bibliotekāro pakalpojumu attīstīšanā.

RD IKSD Gada balvu "Baltais zvirbulis" saņēma projekta "Izstāde un katalogs "100 grāmatas bērniem"" radošā grupa - RCB direktore Dzidra Šmita, RCB Projektu un sabiedrisko attiecību nodaļas vadītāja p. i. Evita Hofmane, RCB Bibliotēku dienesta galvenās ekspertes bibliotēku jomā Zinta Geršmane, Agra Turlaja, Ingūna Stranga un Laima Brauna-Gelbe un RCB galvenā bibliotekāre Renāte Šidlovska.

Ieslodzījuma vietu pārvaldes Brasas cietuma pateicība RCB direktorei Dzidrai Šmitai par RCB ieguldījumu resocializācijas darbā.

Finansējums profesionālās pilnveides pasākumu apmeklējumam (semināri, kursi, apmācības) gan bibliotekāriem, gan citam personālam 2019. gadā bija 500 EUR.

Citu institūciju organizēto profesionālās pilnveides pasākumu apmeklējums

Norises laiks	Organizētājs	Pasākuma nosaukums
13.02.2018.	Latvijas Nacionālās bibliotēkas (LNB) Kompetenču attīstības centrs	„Jaunākā daiļliteratūra pieaugušo auditorijai: latviešu daiļliteratūra”
24.01.2019.	SIA "Libera" Iepirkumu Ekspertu klubs	“EIS sistēmas lietošana pasūtītājiem ar priekšzināšanām”
31.01.2019.	Latvijas Brīvo Arodbiedrību savienība	“LVS ISO 45001: ko darīt arodbiedrībām?”
18.02.2019.	LNB Kompetenču attīstības centrs	“Intelektuālais īpašums”

Norises laiks	Organizētājs	Pasākuma nosaukums
19.02.2019.	Rīgas Stradiņa Universitātes aģentūra Darba drošības un vides veselības institūts	"Drošs darbs slēgtās telpās"
04.03.2019.	LNB Kompetenču attīstības centrs	"Bibliotēkas darbība un lietpratībā balstīta jaunā satura īstenošana izglītībā"
11.03.2019.	SIA "Mācību centrs Liepa"	Apmācības un atestācijas kursi. Elektrodrošība C grupa.
07.03.2019.	LNB Kompetenču attīstības centrs	"Ievads klasificēšanā ar UDK"
13.03.2019.	UNESCO, Latvijas Stāstnieku asociācija	UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas tīkla „Stāstu bibliotēkas” izvērtēšanas seminārs
04.04.2019.	LNB, LBB	"Bibliotēkas un sabiedrības ilgtspējīga attīstība: mēs būvējam šo pasauli paši"
09.04.2019.	LNB un Latvijas Bērnu un jaunatnes literatūras padome	Pavasara konference bērnu literatūras un bibliotēku speciālistiem "Vārds un attēls"
12.04.2019.	Personāla apmācību centrs SIA "PAC Agenda"	"Personas datu aizsardzības politika un dokumentu izstrāde"
12.04.2019.	LR Ārlietu ministrija	Eiropas Savienības informācijas sniedzēju forums, 2019
18., 19.04.2019.	LBB	Latvijas Bibliotēku festivāls 2019
02.05.2019.	Latvijas Brīvo Arodbiedrību savienība	Starptautiskās Darba aizsardzības dienas konference "Veselības darba vietas nākotnē"
08.–13.05.2019.	Starptautiskā bibliotēku asociāciju un institūciju federācija (IFLA)	Starptautiskā IFLA Metropoļu bibliotēku sekcijas konference Helsinkos (Somija)
14.05.2019	KISC	Seminārs "Latvijas Vēstnesis" – valsts pilsoniskās un tiesiskās informācijas platforma
20.05.2019.	LNB	Konference "Literatūras zināšanas mūsdienīgam bibliotēkaram"
21.05.2019.	RD ITC Drošības centrs	Seminārs „Informācijas drošības kultūra 2019"
29.05.2019.	LNB	Latvijas akadēmisko, speciālo un publisko bibliotēku direktoru pavasara sanāksme
26.–28.06.2019.	UNESCO Latvijas Nacionālā komisija	Vasaras skola Jēkabpilī: mazs solis cilvēkam, liels lēciens cilvēcei
31.07.-28.08.2019.	SIA "Dialogs AB" Mācību centrs	"Personas datu aizsardzība un IT drošība" (ar priekšzināšanām)
23.–31.08.2019.	Starptautiskā bibliotēku asociāciju un institūciju federācija (IFLA)	IFLA gadskārtējais kongress, 85. ģenerāl- konference "Bibliotēkas – dialogs ceļā uz pārmaiņām" Atēnās (Grieķija)
18.09.-19.09.2019.	LNB un Jēkabpils galvenā bibliotēka	Bibliotēku novadpētniecības konference
03.10.2019.	LNB	Latviešu terminoloģija simts gados: pirmās Terminoloģijas komisijas atceres konference

Norises laiks	Organizētājs	Pasākuma nosaukums
03.10.2019.	Informācijas tehnoloģiju drošības incidentu novēršanas institūts CERT.LV	Starptautiskā kiberdrošības konference "Kiberšahs 2019"
16.10.2019.	Rīgas Stradiņa Universitātes aģentūra Darba drošības un vides veselības institūts	"Darba aizsardzība grūtniecēm un sievietēm, kuras baro bērnu ar krūti"
23.10.2019.	LNB	Skolu bibliotēku konsultantu tikšanās
24.10.-25.10.2019.	Valsts administrācijas skola	"Projektu vadīšana valsts pārvaldes un pašvaldības iestādēs"
31.10.2019.	KISC	EBSCO resursi un to izmantošana informācijas darbā
06.11.2019	LNB	Seminārs krājuma komplektēšanas speciālistiem
25.11.2019.	LR Ārlietu ministrija	Eiropas informācijas diena
28.11.2019.	Rīgas Izglītības un informatīvi metodiskais centrs	Programma MS Excel: no ievada līdz lietpratējam
04.12.2019.	LNB	Latvijas akadēmisko, speciālo un publisko bibliotēku direktoru sanāksme

RCB darbinieki regulāri apmeklēja LNB rīkotos pasākumus ciklā „Tikšanās bibliotekāru stāvā: pieredzes stāsti”, apmeklēja tikšanās ar autoriem, kā arī piedalījās grāmatu atvēršanas un prezentāciju pasākumos, grāmatu svētkos. RCB personālam tika nodrošināta starptautiska līmeņa profesionālā pilnveide.

RCB darbinieki piedalījās profesionālos pasākumos kā lektori: RCB direktore Dzidra Šmita LNB rīkotajā pasākumu ciklā „Tikšanās bibliotekāru stāvā: pieredzes stāsti” stāstīja par jauno Oodi bibliotēku Helsinkos (Helsinki Pilsētas bibliotēka, Somija), bet seminārā “Bibliotēkas un sabiedrības ilgtspējīga attīstība: mēs būvējam šo pasauli paši” stāstīja par RCB pieredzi ilgtspējīgas attīstības īstenošanā un RCB projektu vadītāja Santa Mūrniece iepazīstināja ar RCB projektu “100 grāmatas bērniem”.

RCB direktore Dzidra Šmita ir Latvijas Bibliotēku padomes priekšsēdētāja, Nacionālās kultūras padomes locekle, kā arī Bibliotēku akreditācijas komisijas priekšsēdētāja. RCB direktora vietniece Doloresa Veilande ir Bibliotēku akreditācijas ekspertu komisijas sastāvā.

RCB direktora vietniece Doloresa Veilande ir Latvijas Kultūras akadēmijas Latvijas Kultūras koledžas profesionālās kvalifikācijas eksāmenu komisijas priekšsēdētāja studiju programmā “Bibliotēku informācijas speciālists”, bet RCB Bolderājas filiālbibliotēkas vadītāja Zinta Haļzova ir šīs koledžas vieslektore.

5. Pakalpojumu piedāvājums un pieejamība

Bibliotēkas pamatrādītāji

	2017	2018	2019	% salīdzinot ar iep. gadu
Lietotāju skaits	56 806	55 208	54 130	-2,8 %; -2 %
<i>t. sk. bērni</i>	16 197	15 699	15 464	-3,1 %; -1,5 %
Jauni reģistrēti lietotāji	9 792	9 352	9 271	-4,5 %; -1 %
Fiziskais apmeklējums	845 586	816 321	802 140	-3,5 %; -1,7 %
<i>t. sk. bērni</i>	197 079	189 030	188 098	-4,1 %; -0,5 %
Izsniegums kopā	1 399 453	1 329 509	1 275 680	-5 %; -4 %
<i>t. sk. grāmatas, audiovizuālie u. c. informācijas resursi (bez periodikas)</i>	1 272 177	1 253 519	1 200 220	-2 %; -4,3 %
<i>t. sk. periodiskie izdevumi*</i>	85 097	75 990	75 460	-10,7 %; -0,7 %
<i>t. sk. bērniem</i>	263 756	244 829	245 478	-7,2 %; +0,3 %
Bibliotekārais aptvērums % no iedz. skaita Rīgā	8,1%	8%	7,8 %	-1,4 %; -2,5 %
<i>t. sk. bērni</i>	13,5%	13%	12,9 %	-3,7 %; -0,8 %
Iedzīvotāju skaits Rīgā**	701 064	696 986	693 487	-0,6 %; -0,5 %
<i>t. sk. bērni **</i>	120 068	120 407	119 841	+0,3 %; -0,5 %

Piezīme. Bērni ir visas personas vecumā līdz 18 gadiem

Piezīme. Pamatrādītāju sadalījumu pa RCB struktūrvienībām skat. Pielikumā Nr. 1.

* RCB tiek uzskaitīts tikai iepriekšējā kalendārā gada žurnālu izsniegums izmantošanai ārpus bibliotēkas, kalendārā gada periodisko izdevumu izmantošana uz vietas bibliotēkā netiek uzskaitīta.

** Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes Iedzīvotāju reģistra statistika uz 01.07.2019.

Skaitliskos rādītājus ietekmē gan iedzīvotāju skaita samazināšanās Rīgā, gan vairāku filiālbibliotēku slēgšana krājuma inventarizācijas laikā, gan izmaiņas vasaras darba laikā (vairākas filiālbibliotēkas vasarā vienu mēnesi neapkalpoja lasītājus). Līdz ar filiālbibliotēkas “Zvirbulis” slēgšanu 2018. gada nogalē, 2019. gadā lietotājiem bija pieejami 25 filiālbibliotēku sniegtie pakalpojumi, 2018. gadā – 26, kas būtiski atspoguļojas skaitliskajos rādītājos. Lietotāju skaita izmaiņas dažādās vecuma grupās ietekmē arī filiālbibliotēkas atrašanās vietas maiņa vai atvēršana pēc renovācijas, piemēram, Bišumuižas filiālbibliotēka tagad atrodas vienā ēkā ar Rīgas Jauno tehniķu centru, kā rezultātā palielinās skolas vecuma bibliotēkas apmeklētāju skaits.

Skaitliskos rādītājus ietekmē arī attālinātie bibliotēkas pakalpojumi: “Mana bibliotēka” (iespēja rezervēt informācijas resursus, pagarināt to izsniegšanas termiņus), dažādu datubāzu izmantošanas iespējas, “3td e-GRĀMATU bibliotēka” – šī pakalpojuma izmantošanā RCB aktīvākā bibliotēka Latvijā, kas ietekmē fizisko informācijas resursu izsniegumu un fizisko bibliotēkas apmeklējumu (skat. “3td e-GRĀMATU bibliotēka”).

Pakalpojumu attīstība, jauninājumi – kopaina, piemēri, vērtējums

Vasarā Lucavsalā ceturto sezonu darbojās RCB Pludmales lasītava. Atšķirībā no citiem gadiem, 2019. gadā katru trešdienu plkst.18.00 lasītavā tika plānots kāds kultūras pasākums - tikšanās ar autoriem, grāmatu

atvēršanas svētki, prozas un dzejas lasījumi, kā arī muzikāli un teatrāli priekšnesumi (vairāk skat. sadaļā "Publicitāte").

RCB aktīvi piedalījies grāmatu maiņas punktu organizēšanā dažādos publiskos pasākumos – pilsētas svētkos, Latvijas Grāmatu svētkos, Bērnu svētkos, Āgenskalna tirgū dažādu pasākumu laikā u. c. Maiņas punktiem grāmatas tiek nodrošinātas no Repozitārija Apmaiņas krājuma lasītāju dāvinājumiem un norakstītajiem dubletiem. 2018. gadā RCB piedalījās 8 grāmatu maiņas punktos un to darbības nodrošināšanai nodeva 13 142 iespieddarbus.

3td e-GRĀMATU bibliotēka

Jaunas iespējas 2019. gadā CB un filiālbibliotēkām pavērusi "3td e-GRĀMATU bibliotēka". Bibliotēkas aktīvi sniedza lietotājiem visu nepieciešamo informāciju par šī pakalpojuma pieejamību un iespējām. "3td e-GRĀMATU bibliotēkas" ieviešanu publiskajās bibliotēkās atzinīgi novērtējuši gan darbinieki, gan lietotāji.

"3td e-GRĀMATU bibliotēkas" 2019. gada statistikas dati

E-grāmatu bibliotēkas lasītāju/autorizēto lietotāju skaits	E-grāmatu bibliotēkas izsniegums
1289	4687

Pirmajā 3td e-GRĀMATU bibliotēkas darbības gadā RCB lietotāji aktīvākie tās izmantotāji gan pēc reģistrēto lietotāju skaita, gan izlasīto grāmatu skaita.

Sakarā ar šo pakalpojumu pieaudzis lietotnes "Mana bibliotēka" lietotāju skaits. Bibliotēkās reģistrējušies arī lietotāji, kuri nevēlas apmeklēt bibliotēku ikdienā, taču labprāt lasa grāmatas internetā.

Filiālbibliotēkās organizēti "3td e-GRĀMATU bibliotēku" popularizējoši pasākumi. Filiālbibliotēkā "Avots" tika veidota informatīvā izstāde-ceļvedis "Lasām elektroniski!", kā arī katram bibliotēkas apmeklētājam piedāvāts informatīvs buklets. Biķernieku filiālbibliotēkā tika izveidota izstāde "Iepazīstam 3td e-grāmatas".

Bibliotēku darbinieki snieguši lietotājiem individuālas konsultācijas "3td e-GRĀMATU bibliotēkas" izmantošanā (Bišumuižas, Daugavas, Jaunciema filiālbibliotēka, filiālbibliotēkas "Kurzeme", "Vidzeme"). Bolderājas filiālbibliotēkā jaunais pakalpojums un tā iespējas popularizētas senioru auditorijai lasītāju kluba „Skaļā doma” nodarbības ietvaros. Juglas filiālbibliotēka un CB PLN uzsver, ka jaunā pakalpojuma sniegtās iespējas īpaši ieteiktas lietotājiem, kuri pierakstījušies rindā uz pieprasītākajām grāmatām.

Filiālbibliotēkās "Pūce" un "Zemgale" "3td E-GRĀMATU bibliotēka" tika popularizēta 2019. gada "Digitālās nedēļas" ietvaros.

Tomēr filiālbibliotēkās arī novērots, ka gada sākumā, kad pakalpojums ieviests, novērota liela interese par to, bet gada laikā tā mazinājusies, lai gan uzskatāma informācija par šo pakalpojumu bibliotēkā ir izvietota un darbinieki šo pakalpojumu popularizē.

Sabiedrības, lasītāju viedokļa izzināšana par bibliotēkas darba kvalitāti, to rezultāti (pētījumi, aptaujas, anketas u. tml.); jaunu lasītāju piesaiste

2019. gadā RCB netika izstrādātas lasītāju centralizētas aptaujas vai pētījumi. Taču visās RCB filiālbibliotēkās tika izzināts lasītāju viedoklis, analizēti atteikumi un izmantojuma rādītāji, noskaidrotas izmaiņas lietotāju sastāvā, veikts datu salīdzinājums ar iepriekšējiem gadiem, analizētas izmaiņas un tās ietekmējošie faktori. Pirms periodisko izdevumu abonēšanas filiālbibliotēkas analizē lasītāju pieprasījumus.

Ārējie apkalpošanas punkti kā pakalpojums

Bibliotekāro pakalpojumu nodrošināšanai iedzīvotājiem ierobežotas piekļuves vietās – VSIA Bērnu klīniskajā universitātes slimnīcā (BKUS), Rīgas patversmes Dienas centrā, Ieslodzījuma vietu pārvaldes Rīgas Centrālcietumā – ir izvietoti RCB Ārējie apkalpošanas punkti (ĀAP). To darbību nosaka līgumi.

ĀAP BKUS “Saulaino dienu bibliotēka” apkalpo slimnīcas pacientus, medicīnisko personālu un pacientu vecākus. RCB nodrošina ar informācijas resursiem, veic lietotāju apkalpošanu un organizē pasākumus. Divas reizes nedēļā tiek nodrošināta guļošu pacientu apkalpošana palātās slimnīcas Ķirurģijas un Hematoonkoloģijas nodaļās.

ĀAP Rīgas patversmes Dienas centrā un ĀAP Ieslodzījuma vietu pārvaldes krājumu veido no RCB krājuma norakstītajiem dubletiem vai lietotāju dāvinājumiem.

RCB ĀAP Brasas cietumā savu darbību beidza 2019. gada aprīlī līdz ar cietuma reorganizāciju. 2019. gada 14. februārī tika noslēgts sadarbības līgums par bibliotekāro pakalpojumu sniegšanu un RCB ĀAP darbību Ieslodzījuma vietu pārvaldes Rīgas Centrālcietumā. Rīgas Centrālcietuma bibliotēkas telpu iekārtojumu veica pēc RCB Bibliotēku dienesta izstrādāta funkcionālā plāna. RCB nodrošina metodisko palīdzību, informācijas resursu pieejamību, t. sk. periodisko izdevumu abonēšanu, bet neveic lietotāju apkalpošanu.

Bibliotēkas pieejamība un pakalpojumi personām ar īpašām vajadzībām

2019. gadā RCB personām ar īpašām vajadzībām piedāvāja daudzveidīgu pakalpojumu kopumu. Turpinājās ēku uzbrauktuvju izbūve un jau esošo uzlabošana (Grīziņkalna, Ķengaraga filiālbibliotēka), lai nodrošinātu piekļuvi cilvēkiem ar kustību traucējumiem un vecākiem ar bērnu ratiņiem. Cilvēkiem ar redzes traucējumiem tiek piedāvātas lupas, RCB lietošanas noteikumi palielinātā drukā. Lietotājiem ar uztveres grūtībām pieejami bibliotēkas noteikumi vieglajā valodā. Visās bibliotēkās izvietoti “Ābolu plaukti” ar informatīviem izdevumiem par sociālo aprūpi un rehabilitāciju. Informācija par bibliotēkas pieejamību un

lietošanas aprīkojumu personām ar īpašām vajadzībām iepazīstama RCB tīmekļa vietnes sadaļā "Pieejamība visiem".

2019. gadā turpinājās informācijas resursu saņemšana/nodošana dzīvesvietā tiem, kuri paši nespēj apmeklēt bibliotēku: individuālām personām (Juglas, Bolderājas filiālbibliotēka), sociālās mājas "Mūsmājas" un Dienas centra "Kastanis" apmeklētājiem (filiālbibliotēka "Rēzna"). Sekmīga bija sadarbība ar aprūpētājiem (sociālajiem darbiniekiem, tuviniekiem u.c.), kuri iesaistījās bibliotēku informācijas resursu piegādē, pirms tam palīdzot atlasīt literatūru un komplektējot grāmatu kopas.

Dienas centram "Cerību ligzda" tika piedāvāti dažādi izglītojoši un izklaides pasākumi latviešu valodā un bilingvāli (filiālbibliotēka "Rēzna").

Sadarbība notika arī ar Latvijas Sarkanā krusta krīzes centru "Burtnieks", piedāvājot Biķernieku filiālbibliotēkas pakalpojumus ģimenēm ar nepilngadīgiem bērniem.

Ar mērķi palīdzēt cilvēkiem ar redzes problēmām integrēties sabiedrībā, turpinājās sadarbība ar Latvijas Neredzīgo biedrību. Filiālbibliotēkā "Strazds" tika organizētas daiļrades izstādes un tikšanās ar biedriem. Filiālbibliotēka turpināja sadarbību arī ar Strazdumuižas internātvidusskolu. Audzēkņi tika informēti par bibliotēkā pieejamajiem pakalpojumiem un datubāzēm, jaunieguvumiem, tika sniegtas datorkonsultācijas un veiktas uzziņas.

2019. gadā CB un filiālbibliotēkās pastiprināti tika sniegta informācija par Latvijas Neredzīgo bibliotēkas sniegtajiem pakalpojumiem, īpaši uzsverot iespēju saņemt klausāmās grāmatas.

Bibliotekārie pakalpojumi sniegti personām ar ierobežotām iespējām – slimnīcas pacientiem – RCB ĀAP "Saulaino dienu bibliotēka" BKUS.

Informācija par bibliotēkas sniegtajiem pakalpojumiem, jaunieguvumu saraksti un aktuālā informācija tika piegādāta pensionāru un invalīdu biedrībām, aprūpes centriem, speciālajām skolām.

Pakalpojumi un pasākumi atsevišķām lasītāju mērķgrupām (uzņēmēji, bezdarbnieki, imigranti, mājsaimnieces, seniori, ģimenes u. c.)

Pārskata periodā RCB nodrošināti pakalpojumi plašam sabiedrības lokam atbilstoši daudzveidīgajām bibliotēkas apmeklētāju interesēm un vajadzībām.

Ģimeņu došanos uz bibliotēku veicinājusi pakalpojumu daudzveidība, kā arī īpaši **ģimenēm rīkotie pasākumi un aktivitātes:**

- Sarkandaugavas filiālbibliotēka rīkoja pasākumus ar dažādām radošajām aktivitātēm, spēlēm, skaļo lasīšanu, priekšnesumiem u. c.: "Nenopietns mākslinieku burziņš", "Bungu jampadracis jeb viss kājām gaisā" - Ģimenes dienai veltīts svētku pasākums lasošām ģimenēm, "Manas rotaļlietas stāsts", "Lauva meklē Ziemassvētkus";

- Daugavas filiālbibliotēkā notika aktīvāko apmeklētāju rīkoti pasākumi “Mazo rīts” jaunajām ģimenēm ar bērniem, kuri vēl neapmeklē pirmsskolas izglītības iestādi. Pasākumu mērķis - bērnu socializācija;
- filiālbibliotēka “Vidzeme” rīkoja tematiskās dienas ģimenēm, kad notika koncerti, teātra izrādes, radošās darbnīcas, viktorīnas: “Princešu diena”, “Rūķu diena”, Ziemassvētki;
- Juglas filiālbibliotēkā notika pasākumi “Kurš vārdiņš mīļākais?” (Starptautiskā dzimtās valodas diena), “Lieldienu jampadracis”, “Sabučo mammu!” (Mātes diena), “Svinēsim Pasaules tējas dienu!” u. c.

Bibliotēku telpās jaunajām un topošajām māmiņām RD Labklājības departamenta projekta ietvaros “Mēs par veselīgu Rīgu!” arī 2019. gadā notika “Zīdīšanas apmācības”.

Seniori ir ne tikai vieni no aktīvākajiem bibliotēku sniegto pakalpojumu saņēmējiem, bet labprāt izmanto bibliotēku kā satikšanās vietu. Senioru domubiedru grupas regulāri pulcējās vairākās RCB filiālbibliotēkās: Bolderājas filiālbibliotēkā “Skaļā doma” tematiskas tikšanās reizi mēnesī, piemēram, “3td e-GRĀMATU bibliotēka”, “Baltijas ceļa atmiņas”, “100 grāmatas bērniem” u. c.; Grīziņkalna filiālbibliotēkā tikās senioru klubs “Saulīte”; Imantas filiālbibliotēkā tikās dāmu klubs “Ilgas”, lai kopīgi svinētu svētkus, dalītos praktiskos padomos, pārrunātu literatūras un kultūras jautājumus; Juglas filiālbibliotēkas neformālais klubiņš “Juglas aicinājums” viesos aicināja novadniekus un citus sabiedrībā zināmus cilvēkus, kā režisoru Jāni Streiču, žurnālisti un fotogrāfi Vivantu Volkovu, zvanu ansambļa vadītāju, akustikas inženieri Intu Lubēju u. c.; Mežciema filiālbibliotēkas senioru uzmanības lokā galvenokārt bija bibliotēkas jaunieguvumi un sarunas par izlasīto; Pļavnieku filiālbibliotēka turpināja sadarbību ar senioru klubu “Sarma”, kas reizi mēnesī pulcējās, lai noklausītos bibliotekāru sagatavoto jaunieguvumu apskatu un diskutētu par izlasīto un citām seniorus interesējošām tēmām; filiālbibliotēkā “Zemgale” tikās domubiedru grupa “Lasītprīeks”.

Bibliotēkas ir tikšanās vieta cilvēkiem, kurus saista **kopīgas intereses**:

- Daugavas filiālbibliotēkā uz pasākumiem par Izraēlas, Šrilankas un Goa ceļojumu iespaidiem un fotoizstādes “Ceļojuma piezīmes. Slovēnija” atklāšanu pulcējās interešu grupa “Ceļotprīeks”;
- Pieaugušo literatūras nodaļas latviešu sarunvalodas “Stāstnieku klubs” divreiz mēnesī pulcēja interesentus, kuri vēlējās praktizēties latviešu valodas lietojumā ikdienas situācijās;
- rokdarbu entuziastes tikās CB, Bišumuižas, Daugavas un Ķengaraga filiālbibliotēkā;
- CB par savu tikšanās vietu bija izvēlējušies dzejas draugi klubs “Sozvezdije” (“Zvaigznājs”) un interesentu kopa dzejnieces un grāmatu izdevējas Agneses Piļānes (Ezerrozes) vadībā, kā arī bērnu literatūras draugu klubs “Burinieks” (pasākumu moderators rakstnieks un mākslinieks Vladimirs Novikovs).

RCB un filiālbibliotēkas aktīvi sadarbojās ar **Rīgas Sociālā dienesta Dienas centriem pilngadīgām personām un Kopienas centriem**, gan aicinot šo centru apmeklētājus uz bibliotēku, gan ar jaunieguvumu

apskatiem viesojoties pie viņiem: filiālbibliotēka "Pārdaugava" iesaistījās Kopienas centra "Ābeļzieds" aktivitātēs, jaunieguvumu apskatus Dienas centrā "Ābeļzars" vadīja filiālbibliotēkas "Avots" darbinieki, filiālbibliotēkas "Rēzna" rīkotās tikšanās ar rakstnieci Rolandu Bulu, grāmatas "Trakie deviņdesmitie" sastādītāju Voldemāru Hermani un mākslinieku Vjačeslavu Telešu notika Dienas centrā "Kastanis", Dienas centra "Ķengarags" koris "Optimisti" un līnijdeju grupa "Čaklās kājas" ar priekšnesumiem viesojās Daugavas un filiālbibliotēkā "Pūce" un ārējā apkalpošanas punktā Rīgas patversmes Dienas centrā.

Pedagogiem un pedagoģijas studentiem noderīgi resursi, mācību literatūra un līdzekļi vienkopus pieejami RCB Vispārējās izglītības iestāžu bibliotēku metodiskajā lasītavā, kas ir vērtīgs atbalsts šīs mērķauditorijas kvalitatīvai apkalpošanai.

RCB ārējā apkalpošanas punktā Rīgas patversmes Dienas centrā turpinājās iesāktais darbs, sniedzot bibliotekāros pakalpojumus centra apmeklētājiem. **Bezdarbniekiem** tika piedāvātas datorlietošanas apmācības, sniegtas individuālas konsultācijas par interneta resursu iespējām darba meklēšanā, organizētas informatīvas tikšanās ar Nodarbinātības valsts aģentūras un Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras speciālistiem par aktuāliem darba meklēšanas un pensiju, pabalstu jautājumiem.

Uzziņu un informācijas darbs

Galvenais uzziņu un informācijas darbs – profesionāli palīdzēt bibliotēkas lietotājam orientēties plašajā iespēstās un elektroniskās informācijas klāstā, pilnveidot lietotāju informācijpratību, kā arī nodrošināt bibliotēkas lietotājiem informācijas pieejamību.

Neskatoties uz to, ka sabiedrība arvien vairāk izmanto viedierīces, prot meklēt informāciju dažādos tiešsaistes resursos, bibliotēkas lietotāju vidē bibliotekāra kā informācijas speciālista loma nav mazinājusies. Notiek konsultācijas par elektroniskā kataloga izmantošanu, tiek sniegtas tematiskas uzziņas, bibliotekārs māca, kā meklēt un atlasīt kvalitatīvāko informāciju, kā arī apkopot informāciju.

Lai informētu lietotāju par informācijas daudzveidību, pie izstādēm tiek pievienoti literatūras vai tīmekļa vietņu saraksti, pie datoriem tiek novietoti tīmekļa vietņu saraksti par dažādiem aktuāliem tematiem. Ar plašu tīmekļa vietņu sarakstu var iepazīties RCB tīmekļa vietnē sadaļā „E-resursi”.

Kā plaši lietotas uzziņu darba formas var minēt jaunieguvumu sarakstu un grāmatu apskatu veidošanu. Ar jaunieguvumu sarakstiem var iepazīties ne tikai bibliotēkā, bet tie tiek nosūtīti sadarbības partneriem, interešu klubu apmeklētājiem, apkaimes pirmsskolas izglītības iestādēm, skolām, sociālajām mājām, veco ļaužu pansionātiem, dienas centriem. Lai palīdzētu orientēties plašajā informācijas klāstā, notiek grāmatu apskati – gan jaunieguvumu, gan tematiskie. Piemēram, Pļavnieku filiālbibliotēkā reizi mēnesī ar jaunākās literatūras apskatu tiek iepazīstināti senioru kluba "Sarma" dalībnieki. Čiekurkalna un Šampētera filiālbibliotēka apmeklē apkaimes pansionātus, demonstrējot prezentācijas par māksliniekiem jubilāriem.

CB atrodas Eiropas Savienības informācijas punkta stends, kur regulāri tiek atjaunota saņemtā informācija un aktualitāšu informatīvie mēnešraksti no Eiropas Padomes informācijas biroja un Eiropas Kustības Latvijā biroja. Šie materiāli tiek izmantoti uzzīņu darbā.

Pirmās konsultācijas par RCB elektroniskā kataloga un bibliotēkās pieejamo datubāzu lietošanu tiek sniegtas ikvienam lietotājam, jau reģistrējoties bibliotēkā.

Datorkonsultāciju skaits katrā bibliotēkā ir atšķirīgs – no 50 līdz 1650 gadā. Šo pakalpojumu galvenokārt izmanto seniori un bezdarbnieki. Individuālas datorkonsultācijas bieži vien notiek nevis spontāni, bet pēc iepriekšēja pieraksta ilgstošākā laika periodā un tiek apskatīts lietotāja pieprasīts jautājumu loks. Visbiežāk pieprasītie konsultāciju jautājumi: RCB katalogs un citas pieejamās datubāzes, VID ienākumu deklarācija, Latvija.lv, rēķinu apmaksa, e-veselības pakalpojumi u.c.

Tā kā 2019. gada jaunums publiskajās bibliotēkās bija iespēja lasīt e-grāmatas tīmekļa vietnē 3td.lv, tad bibliotekāriem bieži nācās konsultēt par reģistrēšanās un lietošanas jautājumiem. Pārskata gadā pieaudzis konsultāciju skaits senioriem planšetdatoru un viedtālrunu lietošanā.

Organizētas datornodarbības, kurās apgūst informācijas meklēšanas prasmes un darbu ar dažādām tīmekļa vietnēm, pārskata periodā tika novadītas filiālbibliotēkā “Pārdaugava”. Nodarbības tika organizētas pēc iepriekš izstrādātas programmas kā 4 nodarbību cikls dalībniekiem, kuru vecums ir 60+.

Bibliogrāfija. RCB ir ilggadīga bibliogrāfisko sarakstu un rādītāju sastādīšanas pieredze. Tiek sastādīti literatūras saraksti, veltīti literātiem vai novadpētniecības tematiem.

Pārskata gadā Bibliotēku dienestā tika pabeigts darbs pie **bibliogrāfiskā rādītāja “Romānu sērija “Mēs. Latvija, XX gadsimts”**”. Rādītājā sniegta informācija par rakstniekiem, kuri piedalījušies sērijas izveidē, apkopota literatūra par viņu daiļradi, kā arī publikācijas par sērijā ietvertajiem romāniem. Bibliogrāfisko rādītāju ievada rakstnieces Gundegas Repšes priekšvārds un tā struktūru veido 14 nodaļas. Pirmā nodaļa veltīta sērijai kopumā, pārējās – katram no 13 autoriem un viņu sarakstītajiem romāniem. Rādītājs adresēts plašam interesentu lokam, noderīgu informāciju tajā atradīs gan bibliotekāri, gan latviešu literatūras cienītāji, gan skolotāji un skolēni. Bibliogrāfiskā rādītāja prezentācija notika 24. aprīlī. Izdevums piesaistījis arī literatūras pētnieku uzmanību un tā novērtējums atrodams Gunta Bereļa rakstā laikrakstā “Konteksts” (2019, Nr. 9).

Bibliotēku dienestā regulāri tiek papildināta mape “Publikācijas par RCB un filiālbibliotēkām”. Katru gadu izdevumā “Rīgas Centrālās bibliotēkas gadagrāmata” tiek publicēts bibliogrāfiskais saraksts “Publikācijas par RCB ... gadā”, kurā ietverti bibliotēkas izdevumi, apkopotas nozīmīgākās publikācijas presē, kā arī elektroniskās publikācijas.

Bibliogrāfiskie saraksti tiek sastādīti arī atsevišķās filiālbibliotēkās. RCB filiālbibliotēka „Vidzeme” regulāri apkopo literatūru par rakstniekiem un šie saraksti tiek piedāvāti skolām. Bibliogrāfiskie saraksti nereti

papildina lielākas tematiskās izstādes. Praksē par noderīgiem atzīti arī tīmekļa vietņu saraksti, kas papildina literatūras izstādes.

Bibliotēkas izglītojošā darbība

RCB neveic izglītojošo darbību iedzīvotājiem. Pieaugušo neformālo izglītību Rīgas iedzīvotājiem īsteno Rīgas Izglītības un informatīvi metodiskais centrs (RIIMC), piedāvājot plašu kursu klāstu gan valodu apguvē, gan profesionālos jautājumos (grāmatvedība, datorzinības u. c.), gan hobiju īstenošanā. RCB reizi ceturksnī saņem RIIMC sastādīto kursu grafiku, kas bibliotēkās un RCB tīmekļa vietnē pieejams visiem interesentiem.

Pašvaldības, valsts institūciju un nevalstisko organizāciju informācijas pieejamība iedzīvotājiem

RCB filiālbibliotēkas regulāri centralizēti saņem pašvaldības, valsts institūciju un nevalstisko organizāciju sagatavoto informāciju. Materiāli tiek izvietoti bibliotēkas apmeklētājiem redzamā vietā lasīšanai uz vietas vai līdzņemšanai. Filiālbibliotēkas izvieto RD IKSD Kultūras pārvaldes sagatavotās afišas kultūras pasākumiem Rīgā (4. maija pasākumiem, Rīgas svētkiem, Zinību dienas pasākumiem u.c.).

Bibliotēkās pieejami arī citu RD departamentu sagatavotie informatīvie materiāli, piemēram, Labklājības departamenta aktuāla informācija par sociālās palīdzības saņemšanas iespējām, informācija trūcīgajām personām par ēdināšanas pakalpojumiem, patversmēm un dienas centriem. Elektroniski bibliotēkām tiek izsūtīta informācija ar Rīgas Pilsētas būvvaldes informāciju par publisko apspriešanu rīkošanu (koku ciršana, detālplānojumi, būvniecības ieceres, adrešu maiņa u. tml.). Šo informāciju bibliotēkas pašas izdrukā un izvieto lietotājiem pieejamās vietās.

Bibliotēkās tiek izvietoti arī sadarbības partneru informatīvie materiāli – kultūras u.c. pasākumu afišas, bukleti (piem., Memoriālo muzeju apvienības informācija par muzeju rīkotajiem pasākumiem, Latvijas Leļļu teātra repertuārs u. c.).

Elektroniskais katalogs kā pakalpojums

Sistēmas "Mana bibliotēka" izmantošana

	2018	2019	% salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu
Autorizētie lietotāji	12 017	14 418	+ 20 %
Sistēmā pasūtīti izdevumi	27 318	31 459	+ 15 %
Sistēmā pieprasīti pagarinājumi	57 089	66 810	+ 17 %

RCB elektroniskais kopkatalogs aptver informāciju par RCB un tās filiālbibliotēku krājumos esošajiem informācijas resursiem (bez periodikas), par to atrašanās vietu un to pieejamību. Kā liecina summārās uzskaites dati, elektroniskā kataloga bibliotēkas lietotājiem pieejamo eksemplāru kopskaits līdz 2017. gadam ir palielinājies, bet 2018. gadā tas ir samazinājies, jo uz laiku tika apturēts komplektēšanas

process vienai filiālbibliotēkai un vēl viena slēgta, bet 2019. gadā tas ir samazinājies vēl vairāk, jo netika piešķirts papildus finansējums krājuma papildināšanai un vienai filiālbibliotēkai mainītas telpas un atrašanās vieta, kā rezultātā tai ir jauna krājuma koncepcija. Salīdzinājumam: 2017. gadā – 674 663 (+ 28 447 eks.), 2018. gadā – 652 227 (- 22 436 eks.) un 2019. gadā 645 755 (- 6 472 eks.).

RCB kopkatalogs kalpo ne tikai kā palīgs informācijas izgūšanai RCB un tās filiālbibliotēku apmeklētājiem, bet arī kā serveris Z39.50 protokolam, ar kura palīdzību jebkura Latvijas vai ārvalstu bibliotēka var lejupielādēt RCB Komplektēšanas un apstrādes nodaļas (KAN) veidotos bibliogrāfiskos ierakstus, tā atvieglojot un paātrinot savu katalogizēšanas darbu.

Elektroniskajā katalogā tiek ievadīti ne tikai jaunie bibliogrāfiskie ieraksti, bet arī regulāri papildināti un rediģēti agrāk ievadītie ieraksti. Elektroniskā kataloga satura un kvalitātes uzlabošanai tiek veiktas šādas darbības:

- Atbilstoši jaunajam datu veidošanas standartam RDA (Resursu apraksts un piekļuve - *Resource Description and Access*) tiek rediģēti, papildināti vai mainīti bibliogrāfisko ierakstu un autoritatīvo ierakstu lauki. Ņemot vērā to, ka starptautiskās RDA ieviešanas darba grupas regulāri šo standartu pilnveido un papildina [LNB], arī bibliogrāfiskie ieraksti regulāri tiks laboti un papildināti;
- Autoritatīvajiem ierakstiem, kuriem ir identiska aprakstgalva (vienāds vārds un uzvārds), tiek precizēts un noskaidrots, vai persona atbilst esošajā ierakstā pievienotajiem datiem un nepieciešamības gadījumā tiek atvienots no bibliogrāfiskā ieraksta, veidots jauns ieraksts vai papildināms kāds no esošajiem autoritatīvajiem ierakstiem;
- Turpinās darbs ar bibliogrāfiskajiem ierakstiem, kuriem nav un nav bijis pievienots neviens eksemplārs – tiek aizstāti ar jauniem datiem;
- Darbs ar identiskiem ierakstiem – atlase un eksemplāru pārcelšana pie kvalitatīvākā apraksta. Bibliogrāfisko aprakstu datu precizēšanai un papildināšanai rekatalogizētajiem iespieddarbiem, tiek izmatots Repozitārija Pasīvais krājums vai citu filiālbibliotēku krājumi.

RCB KAN darbinieki regulāri strādā pie Autoritatīvo ierakstu datubāzes papildināšanas. RCB Autoritatīvo ierakstu kopējais skaits ir 81 605. Ieraksti tiek lejupielādēti no LNB Autoritatīvo ierakstu datubāzes un rediģēti vai jauni izveidoti. Salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem, jaunievadīto vai lejupielādēto skaits nav krasi audzis: 2017. gadā par 4 416 ierakstiem vairāk, 2018. gadā – par 5 001, 2019. gadā – par 3 039 ierakstiem. Ņemot vērā to, ka lielākā daļa populārāko autoru dati Autoritatīvajā datubāzē ir jau ievadīti, tad jauno autoru, sastādītāju, redaktoru, mākslinieku u. c. personu ievadāmo datu skaits ir tikai nedaudz palielinājies. Atbilstoši RDA katalogizācijas noteikumiem, palielinās darbs pie rediģēšanas un papildināšanas. Lai precizētu, uzzinātu datus par personu vai novērstu kļūdas, precīzu datu iegūšanai un kvalitatīvu ierakstu izveidošanai un papildināšanai dati tiek pārbaudīti arī Kongresa bibliotēkas (*Library of*

Congress), Krievijas Valsts bibliotēkas (*Российская государственная библиотека*), Vācijas Nacionālās bibliotēkas (*Deutsche Nationalbibliothek*) elektroniskajos katalogos. Reizēm notiek arī sazināšanās ar autoriem, izdevējiem, LNB u. c. iestādēm vai personām.

Iekšzemes starpbibliotēku abonements (SBA)

SBA rādītāji

	2017	2018	2019
No citām Latvijas bibliotēkām saņemto dokumentu skaits	510	182	179
Uz citām Latvijas bibliotēkām nosūtīto dokumentu skaits	1	4	1

2019. gadā RCB SBA no RCB un tās filiālbibliotēkām kopumā saņēmis 187 pieprasījumus, no kuriem izpildīti 179. SBA pakalpojumus 2019. gadā izmantojušas 16 filiālbibliotēkas. Kopējais pieprasījumu skaits, salīdzinot ar 2018. gadu, saglabājies līdzīgs.

Pieprasījumu izpildē SBA izmanto visu pieejamo bibliotēku krājumus. 2019. gadā šo pieprasījumu izpildei visbiežāk izmantots LNB krājums - 107. Tāpat sadarbība SBA pieprasījumu izpildē saglabājusies ar Latvijas Universitātes un tās fakultāšu bibliotēkām (63) un Rīgas Tehniskās universitātes bibliotēku (9).

2019. gadā RCB SBA kārtā saņēmusi 1 pieprasījumu dokumentu nosūtīšanai uz citām Latvijas bibliotēkām - Liepājas Centrālajai zinātniskajai bibliotēkai.

Analizējot SBA pieprasījumus saturiskā aspektā, kā pieprasītākās nozares 2019. gadā var minēt psiholoģiju, medicīnu, arī valodniecību – konkrētus, retāk pieejamus svešvalodu mācību palīg līdzekļus (piemēram, dāņu valodas apguvei). Var manīt, ka palielinājusies interese par novadpētniecību – vairākkārt meklēti agrāk (dažādos periodos) izdoti ceļveži, tūrisma bukleti u. tml. materiāli par konkrētām vietām. No daiļliteratūras vispieprasītākās bijušas mazāk zināmu, agrākajās desmitgadēs izdotu ārzemju autoru darbi.

6. Krājums

Krājuma komplektēšanas politika un organizācija:

- **krājuma komplektēšanas un organizācijas prioritātes pārskata periodā**

RCB kā lielākajai publiskajai bibliotēkai, pirmkārt, jānodrošina lietotājus ar plašāko latviešu oriģinālliteratūras klāstu. Krājums tiek komplektēts ievērojot šādus atlases kritērijus - informācijas resursa izziņas un informācijas vērtība, tā nozīmīgums Latvijas valsts, tās tautsaimniecības, izglītības un kultūras attīstībā. Krājuma komplektēšanā tiek ievērots reģionālais un valodu aspekts. RCB komplektē informācijas resursus latviešu valodā, tās dialektos, Latvijā dzīvojošo mazākumtautību valodās un citās pieprasītākajās svešvalodās.

Bibliotēkas pakalpojuma un krājuma kvalitātes celšanai nozīmīga ir pieprasītāko informācijas resursu pieejamības nodrošināšana. Tā tiek nodrošināta ar ikmēneša iepirkumam sagatavoto nosaukumu un eksemplāru sarakstu izvērtēšanu RCB Krājuma komplektēšanas padomē.

- **informācija par krājuma komplektēšanas politikas dokumentu**

Pārskata periodā tika strādāts pie jauna dokumenta izstrādes "RCB Krājuma komplektēšanas koncepcija 2020.–2024. gadam". Par pamatu jaunajai koncepcijai tika saglabāta līdzšinējā "RCB krājuma attīstības un komplektēšanas koncepcija 2014.–2018. gadam". Pēc tās izvērtēšanas tika veikti nepieciešamie labojumi un papildinājumi.

Izvērtējot līdzšinējo "RCB krājuma attīstības un komplektēšanas koncepciju 2014.–2018. gadam", var secināt, ka tā bijusi profesionāli izstrādāta un joprojām saglabā savu aktualitāti. Labojumi un papildinājumi galvenokārt saistīti ar izmaiņām RCB struktūrā – izveidota Vispārējo izglītības iestāžu metodiskā lasītava, vasaras sezonā Lucavsalā darbojas RCB Pludmales lasītava. Izmaiņas krājuma komplektēšanas tematikā veiktas arī saistībā ar Daugavas un Bišumuižas filiālbibliotēku atrašanās vietu maiņu (mainījušās lietotāju informacionālās vajadzības). Izvērtējot filiālbibliotēku skaitliskos rādītājus un lietotāju pieprasījumus, veiktas izmaiņas filiālbibliotēku sarakstā, kurās tiek nodrošinātas ar lielāku eksemplāru skaitu un plašāku nosaukumu klāstu.

No "RCB Krājuma komplektēšanas koncepcijas 2014.–2018. gadam" izņemti krājuma dziļuma rādītāji, jo RCB krājuma komplektēšana tiek veikta pamatojoties uz filiālbibliotēku lietotāju informacionālajām vajadzībām un konkrētās apkaimes īpatnībām.

Krājuma komplektēšanas finansiālais nodrošinājums

Krājuma komplektēšanas finansiālais nodrošinājums

	2017	2018	2019
Finansējums krājuma komplektēšanai	455 421	326 629	269 449
t. sk. pašvaldības finansējums	343 421	291 834	237 462
grāmatām	339 394	247 315	174 095
t. sk. bērnu grāmatām	31 042	26 832	22 470
Periodiskajiem izdevumiem	63 756	64 984	58 910
Finansējums krājumam uz vienu iedzīvotāju Rīgā (pašvaldības finansējums)	0,49	0,46	0,39

No RCB budžeta informācijas resursu iegādei 2019. gadā izlietoti 237 462 EUR:

krājuma papildināšanai ar jaunām grāmatām un citiem informācijas resursiem (neskaitot periodiku) – 178 552 EUR (no tiem 3 686 EUR no ieņēmumiem par maksas pakalpojumiem). Salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem, tas ir par 48 298 EUR mazāk nekā 2018. gadā (226 850,99 EUR) un par 101 113 EUR mazāk nekā

2017. gadā (279 665 EUR). Starpība ir tik liela, jo 2017. un 2018. gada nogalē informācijas resursu iegādei papildus tika piešķirti 50 000 EUR.

Periodisko izdevumu abonēšanai izlietoti 58 910 EUR. Salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem, arī periodikai paredzētā summa ir samazinājusies: salīdzinot ar 2017. gadu par 4 846 EUR, ar 2018. gadu - par 6 074 EUR.

RCB 2019. gadā kā bezatlīdzības izdevumus un dāvinājumus saņēma par summu 26 172 EUR.

Krājuma rādītāji (jaunieguvumi, apgrozība u. c.)

Krājuma rādītāji

	2017	2018	2019
Saņemtie informācijas resursi	77 780	60 687	52 681
<i>t. sk. pirktie jaunieguvumu skaits</i>	31 271	25 460	20 227
<i>t. sk. periodika (laikraksti un žurnāli)</i>	28 303	24 532	25 683
<i>t. sk. nepirktie (bezatlīdzības izdevumi un bibliotēkas nodod viena otrai)</i>	18 206	10 695	6 771
<i>t. sk. bērniem</i>	8 293	7 558	7 218
<i>t. sk. jaunieguvumu skaits elektroniskajā katalogā</i>	48 893	33 605	26 166
Izslēgtie informācijas resursi	50 259	84 631	61 752
Krājuma kopskaits	728 765	704 821	695 750
<i>t. sk. periodika (laikraksti un žurnāli)</i>	54 102	52 595	49 995
<i>t. sk. pārējie informācijas resursi</i>	674 663	652 226	645 755
<i>t. sk. bērniem</i>	77 588	75 437	76 702
Krājuma apgrozība	1,9	1,9	1,8

Piezīme: ailē "bērniem" norādīts B un J informācijas resursu skaits

Pārskata gadā komplektēšanas darbs tika veikts saskaņā ar „RCB krājuma attīstības un komplektēšanas koncepciju 2014.–2018.”. Noslēdzot 2019. gadu, RCB un filiālbibliotēku kopējo krājumu veidoja 695 750 informācijas resursi. 629 297 bilances eksemplāru vērtība ir 3 746 162,28 EUR. Salīdzinot ar krājuma apjomu gada sākumā, tas samazinājies par 9 071 vienībām (skat. pārskata pielikumu Nr.2.). Kopkrājumu veido 484 867 eksemplāri (70 %) latviešu valodā, 165 498 eksemplāri (24 %) krievu valodā, 31 939 eksemplāri (5 %) angļu valodā, 5 979 eksemplāri (1 %) vācu valodā, 7 467 (1 %) eksemplāri pārējās svešvalodās. Visvairāk kopkrājumā ir grāmatas – 599 428 (86 %), to veido arī 52 723 (8 %) seriālizdevumi/žurnāli, 24 835 (4 %) audiovizuālie materiāli, 13 730 (2 %) brošūras/pārējie dokumenti, 2 170 (0,31 %) elektroniskie dokumenti, 2 061 (0,30 %) nošizdevums, 577 (0,08 %) kartogrāfiskie dokumenti un 226 (0,03 %) attēlizdevumi.

Salīdzinot ar 2018. gadā vērā ņemamiem eksemplāru izslēgšanas faktoriem, arī 2019. gadā bija faktori, kuri veicināja pastiprinātu informācijas resursu izslēgšanu no krājuma: Bišumuižas filiālbibliotēkai mainījās atrašanās vieta, kā rezultātā mainījies krājuma koncepcija, filiālbibliotēka "Pārdaugava" un Pļavnieku filiālbibliotēka pastiprināti strādājušas pie krājuma atjaunošanas. 2019. gadā no krājuma

izslēgto informācijas resursu skaits, salīdzinot ar 2018. gadu, ir par 22 879 eksemplāriem mazāks. Ņemot vērā finansiālo samazinājumu un no krājuma izslēgto eksemplāru skaitu, RCB un tās filiālbibliotēku kopējais krājums ir samazinājies (- 9 071 eksemplārs). Sīkāka informācija par izslēgtajiem informācijas resursiem un to izslēgšanas iemesliem ir pielikumā Nr. 3.

Atbilstoši RCB krājumam piešķirtā pašvaldības finansējuma samazinājumam 2019. gadā ir redzams arī pirkto jaunieguvumu samazinājums. Salīdzinot ar 2017. gadu, tas ir par 11 044 eksemplāriem mazāk, ar 2018. gadu - par 5 233 eksemplāriem mazāk.

Salīdzinot ar 2017. un 2018. gadu, jaunieguvumu skaits ir samazinājies, līdz ar to arī pa veidiem jaunieguvumu skaits ir mazāks. Kopumā audiovizuālo materiālu, nošizdevumu un attēlizdevumu skaita palielinājums proporcionāli ir saglabāts. Salīdzinot pa valodām, atbilstoši finansējumam, informācijas resursu skaits ir samazinājies visās valodās. Atbilstoši arī pa nozarēm skaits ir samazinājies. Bērniem paredzēto grāmatu iepirkums salīdzinājumā ar 2017. gadu ir samazinājies par 1 075 eksemplāriem, bet ar 2018. gadu starpība ir neliela - 340 eksemplāri. Sadalījums par saņemtajiem informācijas resursiem pa RCB nodaļām un filiālbibliotēkām ir skatāms pielikumā Nr. 2.

Krājuma pārbaude (inventarizācija)

Pārskata periodā notikušas 7 kārtējās automatizētās inventarizācijas – Bolderājas, Ziemeļblāzmas, Bišumuižas filiālbibliotēkās un filiālbibliotēkā “Pārdaugava”, “Pūce”, “Kurzeme” un “Avots”.

Nozīmīgākā problēma – iztrūkums pārsniedz LR MK noteikumus Nr. 317 noteikto pieļaujamo iztrūkumu – 0,3 % no bibliotēkas krājuma vērtības uz kārtējā saimnieciskā gada sākumu. Visvairāk brīvpieejas apstākļos zudušas daiļliteratūra un grāmatas bērniem. Iztrūkums konstatēts arī nozaru literatūras krājumā. Vismazākais iztrūkums – 0,4 % konstatēts Bolderājas un Ziemeļblāzmas filiālbibliotēkās. Pārējās filiālbibliotēkās iztrūkums svārstījās no 0,5 % līdz 1,2 % no krājuma vērtības.

Datubāzes

- **abonētās tiešsaistes datubāzes (t. sk. ar piekļuvi ārpus bibliotēkas telpām)**

KISC projekta „Elektroniskās publikācijas Latvijas bibliotēkās” ietvaros tika nodrošināta bezmaksas pieeja resursiem Letonika.lv un Lursoft laikrakstu bibliotēka. Arī 2019. gadā RCB bija iespēja saviem lietotājiem piedāvāt datubāzi Letonika.lv izmantot attālināti.

RCB tika abonētas un lietotājiem pieejamas arī autorizētās datubāzes Ebscohost.com (arī ar attālinātu piekļuvi) un Nozare.lv.

2019. gadā RCB filiālbibliotēkās jau trešo gadu tika abonēts EBSCO produkts - Flipster e-žurnālu datubāze. RCB abonēja 18 žurnālus no minētās datubāzes, noderīgus radošai brīvā laika pavadīšanai un dažādām interesēm. EBSCO un Flipster datubāze reģistrētajiem lietotājiem pieejama arī attālināti mājas datorā vai viedierīcē.

Bibliotēkā pieejamo datubāzu izmantojums

Dabubāze	2017 (skatījumi)	2018 (skatījumi)	2019 (skatījumi)
Letonika	32 774	45 562	36 647
News	2 602	4 266	2 730
EBSCO	2 772	9 722	7 757
Flipster	574	1 447	1 002
Nozare.lv		1 004	156

Ņemot vērā to, ka tikai 30 % Rīgas vispārizglītojošo skolu ir datubāzes Letonika.lv abonenti, RCB filiālbibliotēkas daudziem ir vienīgā vieta, kur izmantojama bezmaksas piekļuve Letonikas datubāzei un iespēja to lietot attālināti. Pārskata gadā filiālbibliotēkās attālinātās lietošanas parole izsniegta 1158 lietotājiem. Attālināto lietotāju skaits būtu lielāks, ja autortiesības atļautu Letonikas Lasītavu lasīt arī mājas datoros vai mobilajās ierīcēs.

Salīdzinot ar 2018. gadu, visām datubāzēm izmantojuma rādītāji samazinājušies. To varētu skaidrot ar to, ka katru gadu lietotājiem mainās nepieciešamās informācijas prioritātes. Rādītājus ietekmēja arī darbinieku datoru maiņa un pāreja uz Rīgas domes tīklu. Piekļuve abonētajām tiešsaistes datubāzēm saglabājās tikai lietotāju datoros.

Neskatoties uz to, piecām filiālbibliotēkām Lursoft laikrakstu bibliotēkas izmantojamības rādītāji paaugstinājušies. Piemēram, filiālbibliotēkā "Zemgale" darbinieki iemācījuši datubāzes lietot gan skolēnus projektu nedēļas laikā, gan seniorus – nevis tikai informējot par datubāzēm, bet demonstrējot un pārliecinot lasītāju izmēģināt pašam. Tādējādi tiek radīta interese izlasīt jaunāko laikrakstu, atrast dažādus faktus, lasīt reģionālos laikrakstus. Drīz vien rodas iemaņas šo datubāzi lietot arī bez bibliotekāra palīdzības un veidojas sapratne par datubāzes nozīmīgumu. Bibliotekāri šo datubāzi izmanto uzzīņu darbā, izstāžu veidošanā, novadpētniecības materiālu atlasē.

2019. gadā e-žurnālu datubāze Flipster abonēta jau trešo gadu. Datubāze tiek popularizēta ne tikai bibliotēkas lietotājiem, bet arī Dienas centru vadītājiem, skolotājiem un pulciņu pasniedzējiem.

Bibliotekāru darbs nav iedomājams bez LNB nacionālās bibliogrāfijas analītikas datubāzes, digitālās bibliotēkas resursiem: Periodika.lv, RunA, Dziesmu svētku krātuve u. c.

RCB veidotās datubāzes

Datubāzē "Periodiskie izdevumi RCB" apkopota informācija par žurnālu un laikrakstu pieejamību RCB un tās filiālbibliotēkās. Meklēšana datubāzē iespējama gan pēc filiālbibliotēkas nosaukuma, gan pēc izdevuma nosaukuma. Pārskata gadā datubāzē pieejamas ne tikai ziņas par esošo gadu, bet tā papildināta ar ziņām par RCB saglabātajiem iepriekšējos gados izdotajiem periodiskajiem izdevumiem. Izmantojot šo

datubāzi, bibliotēkas lietotājiem ir iespēja iegūt informāciju par RCB periodisko izdevumu klāstu arī attālināti.

Krājuma un datubāzu popularizēšana

Lai popularizētu **jauniegvumus** un sniegtu lietotājiem iespēju iepazīties ar jaunākajām grāmatām, lielākā daļa filiālbibliotēku turpina organizēt “Jauno grāmatu dienas” un papildina tās arī ar jaunieguvumu sarakstiem vai kartotēkām. Daudzas filiālbibliotēkas šos sarakstus nosūta lietotājiem (kuri izteikuši šādu vēlmi) un sadarbības partneriem.

Tomēr ir filiālbibliotēkas (piemēram, Sarkandaugavas filiālbibliotēka), kurās, lai nekavētu grāmatu nonākšanu pie lasītāja, “Jauniegvumu dienas” netiek praktizētas. Bet arī šī - Sarkandaugavas filiālbibliotēka turpina veidot jaunieguvumu sarakstus, bērnu auditorijai šie saraksti tiek veidoti ar anotācijām un ilustrācijām.

Mežciema filiālbibliotēka reizi mēnesī rīko jauno grāmatu apskatus īpaši senioriem. Tomēr attieksme pret jauno grāmatu apskatiem filiālbibliotēkās ir dažāda, piemēram, Juglas filiālbibliotēka un filiālbibliotēka “Vidzeme” nelielās atsaucības un darbinieku resursu patēriņa dēļ no tiem ir atteikusies. Bet citas filiālbibliotēkas - “Pārdaugava”, “Kurzeme”, Ilģuciema, Mežciema filiālbibliotēka - turpina tos veidot. Ilģuciema filiālbibliotēkā jaunieguvumu apskati tiek veidoti arī darbiniekiem.

Arī 2019. gads filiālbibliotēkās pagājis **Latvijas simtgades zīmē** – 2019. gadā savu simtgadi atzīmēja daudzas Latvijai svarīgās iestādes un organizācijas (LNB, Latvijas Nacionālais teātris, Latvijas Nacionālā opera, Latvijas Mākslas akadēmija, Latvijas Nacionālie bruņotie spēki un daudzi citi) un šīs jubilejas bija būtiska prioritāte arī filiālbibliotēku krājuma popularizēšanā. Daudzas filiālbibliotēkas izvēlējās veidot izstāžu ciklus ar vienotu nosaukumu šo jubileju atzīmēšanai visa 2019. gada garumā - “Pirmās dzirkstis simtgades ceļā” (filiālbibliotēka “Pārdaugava”), “Tēvzemes labā” (Biķernieku filiālbibliotēka), “Latvijas izaugsmes mozaīka” (Čiekurkalna filiālbibliotēka). Veidotas arī atsevišķas izstādes - “Brīvību nedāvina - tā jāizcīna! Bermontiādes simtgade” (filiālbibliotēka “Avots”), “Un zemei ir Latvijas vārds!” (Daugavas filiālbibliotēka).

Visās filiālbibliotēkās arī 2019. gadā tika veidotas krājuma atklāsmes izstādes saistībā ar **ievērojamu cilvēku jubilejām**. Piemēram, “Jānis Peters – tautas dzejnieks pēc dvēseles un gara” (filiālbibliotēka “Avots”), “Strēlnieks un mākslinieks Ēvalds Valters” (Biķernieku filiālbibliotēka), “Jūgendstila meistars: arhitektam Konstantīnam Pēkšēnam - 160 ” (Grīziņkalna filiālbibliotēka), “Pielūgsmei radītā” (Vijai Artmanei - 90); “Eduards Pāvuls un viņa varoņi” (Ilģuciema filiālbibliotēka), “Smieklū karalis: aktierim Edgaram Liepiņam - 90” (Pļavnieku filiālbibliotēka).

Tradicionāli filiālbibliotēku lietotāju vidū iecienītas bija **gadskārtu svētkiem un tradīcijām** veltītas literatūras izstādes: “Jāņi literatūras klasiķu darbos” (filiālbibliotēka “Vidzeme”), “Nāk Ziemassvētki pa šo debess eju...” (filiālbibliotēka “Zemgale”).

Biķernieku filiālbibliotēka ar krājuma atklāsmes izstādēm popularizējusi **atsevišķu žanru literatūru**, piemēram, “Pastaiga iztēles pasaulē” (fantāzijas žanra popularizēšana), “Intelektuālā literatūra”. Šajā filiālbibliotēkā bijusi vēl viena interesanta literatūras izstāde - “Kaimiņu būšana”- veltīta Lietuvas un Igaunijas republiku proklamēšanas gadadienām, un tajā tika popularizēta lietuviešu un igauņu autoru latviski tulkotā daiļliteratūra.

Filiālbibliotēkas “Avots” darbā gribas izcelt literatūras izstādi “Atklātnes no Parīzes” par ievērojamām latviešu kultūras cilvēkiem, kuri dzīvojuši Parīzē.

Juglas filiālbibliotēka savukārt izvēlējusies popularizēt latviešu autorus un oriģinālliteratūru ar Latvijas Rakstnieku savienības laikraksta “Konteksts” 2019. gada kalendāra starpniecību. Filiālbibliotēkā tika izstādītas katrā mēnesī kalendārā ievietotā autora grāmatu izstāde, piemēram, Uldis Bērziņš, Gundega Repše, Anda Manfelde, Inga Gaile, Pauls Bankovskis. Izstāde tika izstādīta pastāvīgā vietā, kur lietotāji varēja iepazīties arī ar pašu laikrakstu “Konteksts”.

Savukārt filiālbibliotēka “Zemgale” krājuma popularizēšanai izmantojusi lietotāju interesi par jauno televīzijas raidījumu “Literatūra”, izveidojot izstādi ar raidījumā aplūkotajām grāmatām, kuras pieejamas bibliotēkas krājumā.

Filiālbibliotēkas uzsver sakarību, kāda konkrēta autora un darbu popularitātei ar to izmantošanu filmās, teātru un televīzijas iestudējumos, raidījumos. Filiālbibliotēkas arvien aktīvāk izmanto šo apstākli arī savu krājumu popularizēšanā (filiālbibliotēka “Pārdaugava”, “Zemgale”).

Vairākas filiālbibliotēkas krājuma popularizēšanai izmantojušas citus bibliotēkā organizētos pasākumus un izstādes. Piemēram, Juglas filiālbibliotēkā ar plašu literatūras izstādi papildināta bibliotēkas telpās izstādītā fotoizstāde “Latvijas dievnami”, bet filiālbibliotēkā “Kurzeme” izstādē “Cimdu Jettei – 95” apmeklētāji varēja iepazīties gan ar filiālbibliotēkā pieejamajiem materiāliem par Cimdu Jetti, gan arī aplūkot pašus meistas darinātos cimds.

Filiālbibliotēkas arī strādājušas pie **RCB vienotā krājuma iespēju popularizēšanas**, piemēram, filiālbibliotēkā “Avots” sadarbībā ar RCB Repoziārija Pasīvo krājumu tika izveidotas divas plašas grāmatu izstādes pasākumiem “Puškina - mīlestības burvis” un “Ivans Krilovs - rakstnieks, bibliotekārs un ierēdnis.” Bet filiālbibliotēkā “Vidzeme” tika organizētas 14 “Aktīvā repoziārija popularizēšanas dienas”, kurās tika eksponētas 84 bibliotēkārū atlasītas nozares un daiļliteratūras grāmatas. Lasītājiem bija iespēja reģistrēt pieprasījumu uz Repoziārija grāmatām, saņemt konsultāciju par darbu ar elektronisko katalogu, meklējot un pasūtot Repoziārija grāmatas, kā arī saņemt izdales materiālus par RCB Repoziāriju.

Jaunas iespējas 2019. gadā filiālbibliotēkām pavērusi **“3td E-GRĀMATU bibliotēka”**. Filiālbibliotēkas sniedz lietotājiem visu nepieciešamo informāciju par šī pakalpojuma pieejamību un iespējām, kā arī izsniedz reģistrācijai nepieciešamos datus. “3td e-GRĀMATU bibliotēkas” ieviešanu publiskajās bibliotēkās atzinīgi novērtējuši gan darbinieki, gan to lietotāji.

Apkopojot visu iepriekšminēto, var secināt, ka filiālbibliotēkas popularizē savus krājumus, izmantojot dažādas metodes: krājuma atklāsmes un plauktu izstādes, izstāžu ciklus, literārās stundas u. c.

Lai **veicinātu datubāzu izmantošanu** lietotāju vidū, informācija par pieejamajām datubāzēm RCB atrodama tīmekļa vietnē, uz vietas filiālbibliotēkās informācija izvietota plakātu veidā pie lietotāju datoriem, uz informatīvajiem stendiem un TV monitoros. Lietotāju informēšana notiek reģistrēšanās laikā bibliotēkā, individuālajās datorkonsultācijās un nodarbībās, bibliotēkrajās stundās skolēnu auditorijai, kā arī E-prasmju nedēļā gan bērnu, gan pieaugušo apmeklētāju auditorijai.

Lai popularizētu pieejamās datubāzes, Biķernieku filiālbibliotēkā un bibliotēkā „Avots” periodiski tika izlikta izstāde „Iepazīsti datubāzes”. Tajās detalizēti parādītas RCB elektroniskā kataloga, datubāzu Letonika un Flipster iespējas. Imantas filiālbibliotēka izveidojusi slaidrādi „RCB pieejamās datubāzes un informācijas meklēšanas iespējas”, kura regulāri tiek demonstrēta informācijas dienās. Informācijpratības stundas bērniem un viņu vecākiem rīkotas filiālbibliotēkā “Vidzeme”. Juglas filiālbibliotēka organizējusi datubāzu popularizējošas nodarbības pirmsskolas izglītības iestāžu pedagogiem.

Daudzas bibliotēkas veiksmīgi strādājušas ar skolēnu auditoriju, veidojot izstādes un pasākumus ar uzdevumiem informācijas meklēšanā. Filiālbibliotēkā “Rēzna” organizēta praktiska nodarbība 5.–8. klašu skolēniem par e-kataloga un Letonika.lv iespējām. Sarkandaugavas filiālbibliotēkā organizēts pasākums “Datubāzes: mācies un spēlē!”.

Datubāzu popularizēšana un informēšana par meklēšanas iespējām dažādās datubāzēs tiek veikta apmācību ciklā jauniešiem RCB darbiniekiem nodarbībā par uzziņu darbu.

Darbinieki var pilnveidot savas zināšanas KISC piedāvātajos profesionālās pilnveides pasākumos: pārskata gadā RCB darbinieki piedalījās pasākumos: seminārs ““Latvijas Vēstnesis” – valsts, pilsoniskās un tiesiskās informācijas platforma”; “EBSCO datubāzu resursi un informācijas meklēšana”, “Informācijas meklēšana informācijas sistēmā Primo”.

Darbs ar parādniekiem

Darbā ar parādniekiem vispopulārākā metode ir atgādinājumu sūtīšana elektroniski, izmantojot BIS ALISE iespējas. Tāpat tiek veikta īsziņu sūtīšana un zvanīšana uz lietotāju norādītajiem tālrunu numuriem. Šīm metodēm lielāki panākumi būtu tad, ja uzrādītā informācija būtu nekļūdīga vai nebūtu novecojusi.

Gada beigās tika rīkota akcija aizmāršīgajiem lietotājiem, kuras ietvaros informācijas resursus ar nokavētiem termiņiem varēja nodot bez kavējuma naudas. Šī akcija dod iespēju ilglaicīgiem kavētājiem nodot grāmatas bez kavējuma naudas.

Ar bibliotēkas krājumu saistītās problēmas un to risinājumi, vajadzības

Krājumam piešķirtā pašvaldības finansējuma samazinājums 2019. gadā ir ietekmējis jaunieguvumu skaitu. Salīdzinot ar 2018. gadu, tas ir par 5 233 eksemplāriem mazāks. Salīdzinot pa valodām, atbilstoši finansējumam, informācijas resursu skaits ir samazinājies visās valodās. Atbilstoši arī pa nozarēm skaits ir samazinājies. Bērniem paredzēto grāmatu iepirkumu skaita starpība ir neliela – samazinājies par 340 eksemplāriem. Pa informācijas resursu veidiem ir saglabāts audiovizuālo materiālu, nošizdevumu un attēlizdevumu skaita palielinājums.

Problēmas risinājumam tiek pievērsta lielāka uzmanība datubāzu un e-grāmatu izmantošanai un popularizēšanai.

7. Darbs ar bērniem un jauniešiem

Darba ar bērniem un jauniešiem raksturojums un vispārīgie rādītāji

Darba ar bērniem un jauniešiem pamatrādītāji

	2018		2019		
	Bērni līdz 18 gadiem	% no kopskaita	RCB kopskaits	Bērni līdz 18 gadiem	% no kopskaita
Lietotāju skaits	15 707	28 %	54 130	15 464	29 %
Apmeklējumu skaits	188 780	23 %	802 140	188 098	23 %
Izsniegums	244 829	18 %	1 275 680	245 478	19 %

Bērnu un jauniešu skaits pa vecuma grupām

Vecuma grupa	2017	2018	2019		
			Skaits	Salīdzinājumā ar 2018. gadu	% no kopskaita (bērni līdz 18 gadiem) 15 464
Pirmsskolas vecuma bērni	1189	1232	1219	- 13	8 %
1.–4. klašu skolēni	5424	5012	4660	- 352	30 %
5.–9. klašu skolēni	7616	7508	7611	+ 103	49 %
10.–12. klašu skolēni	1968	1955	1974	+ 19	13 %
Kopā (līdz 18 gadiem)	16197	15707	15464	- 243	
Kopā (līdz 9. klasei)*	14229	13752	13490	- 262	

* Bērnu nodaļu apmeklētāji

2019. gadā RCB un filiālbibliotēku darbā ar bērniem kopumā vērojams kopējo skaitlisko rādītāju kritums, bet palielinājies lietotāju skaits 5.–9. klašu un 10.–12. klašu grupā. Skaitliskos rādītājus ietekmē gan iedzīvotāju skaita samazināšanās Rīgā, gan vairāku filiālbibliotēku slēgšana inventarizācijas laikā, gan

izmaiņas vasaras darba laikā (vairākas filiālbibliotēkas vasarā vienu mēnesi neapkalpoja lasītājus). Lietotāju skaita izmaiņas dažādās vecuma grupās ietekmē arī filiālbibliotēkas atrašanās vietas maiņa vai atvēršana pēc renovācijas, piemēram, Bišumuižas filiālbibliotēka tagad atrodas vienā ēkā ar Rīgas Jauno tehniku centru, kā rezultātā palielinās skolas vecuma bibliotēkas apmeklētāju skaits.

Skaitliskos rādītājus ietekmē arī attālinātie bibliotēkas pakalpojumi: "Mana bibliotēka" (iespēja rezervēt informācijas resursus, pagarināt grāmatu izsniegšanas termiņus), dažādu datubāzu izmantošanas iespējas, "3td e-GRĀMATU bibliotēka".

Kopumā var teikt, ka darbs ar bērniem un jauniešiem norit veiksmīgi – tiek organizētas bibliotekārās stundas, izstādes, tikšanās ar autoriem, kā arī citi lasīšanas veicināšanas pasākumi gan tradicionālā, gan jaunā un neierastā formā. Ir filiālbibliotēkas, kas aktīvi sadarbojas ar dažādām iestādēm un strādā ar dažādu vecumposmu bērniem, un ir filiāles, kuras pārsvarā sadarbojas tikai ar pirmsskolas izglītības iestādēm.

Metodiskā un konsultatīvā darba organizācija darbā ar bērniem un jauniešiem

2019. gadā tika veikts individuāls metodiskais un konsultatīvais darbs, apmeklējot filiālbibliotēkas. Tāpat kā katru gadu RCB Bibliotēku dienests organizēja nodarbības jaunajiem RCB darbiniekiem (ar darba stāžu, kas mazāks par gadu). Tiek sniegts metodiskais atbalsts un tiek koordinētas dažādas lasīšanas veicināšanas programmas bērniem un jauniešiem.

RCB piedalās RD IKSD organizētajos bērnu un jauniešu svētkos "Nāc un piedalies", kas notiek pie Rīgas Kongresu nama. 2019. gada moto "Vaļasprieki - lasīsim, radīsim, zīmēsim!".

RCB tīmekļa vietnes bērniem pārraudzību un satura veidošanu veic RCB Bibliotēku dienests.

Bibliotēku krājuma veidošana un papildināšana, alternatīvo lietu komplektēšana (spēles, puzzles, diski u. c.)

2019. gadā iepirkti Latvijas izdevniecību piedāvātie izdevumi bērniem un jauniešiem latviešu valodā, veikts iepirkums pieprasītajiem izdevumiem svešvalodās. Tiek komplektēti audiovizuālie materiāli (DVD un CD): filmas, koncertu ieraksti, klausāmgrāmatas, u. c. Abonēti 56 periodiskie izdevumi (viena nosaukuma žurnāli pasūtīti vairākās filiālbibliotēkās) bērniem un jauniešiem latviešu, krievu, angļu un vācu valodā.

Krājuma bērniem proporcionālā atbilstība lasītāju skaitam 2019. gadā (izmantoti BIS ALISE dati pēc kritērijiem – eksemplāru atlase pēc plaukta indeksa)

Gads	Lasītāju skaits	Bērni līdz 9. klasei	Bērni % no lasītāju kopskaita	Krājums	Bērniem līdz 9. klasei	Bērniem % no krājuma kopskaita
2019	54 130	13 490	25 %	695 750	148 916	21 %
2018	55 208	13 752	25 %	704 821	147 956	21 %
2017	56 806	14 229	25 %	728 765	149 466	20 %

RCB krājuma speciālisti un bibliotekāri regulāri izvērtē krājuma bērniem kvalitāti un norāda, ka krājums ir labs, kā arī proporcionāli atbilst lietotāju pieprasījumam un skaitam. Filiālbibliotēkas turpina darbu pie krājuma popularizēšanas un atklāsmes, veicot izmaiņas krājuma kārtojumā.

Pašiem mazākajiem lasītājiem grāmatas izvietotas viegli pieejamās kastēs, sniedzot iespēju pašiem bērniem izvēlēties grāmatas.

Atbilstoši aktualitātēm, uz laiku tiek veidoti tematiskie plaukti: "Latvija", "Rīga", "Lieldienas", "Ziemassvētki".

Bērnu nodaļu krājumos tiek veidoti jauni tematiskie plaukti: "Dzeja bērniem" (Bolderājas filiālbibliotēka), "Fantāzija" (Sarkandaugavas filiālbibliotēka), "Komiksi", "Volta Disneja pasaulē" (filiālbibliotēka "Strazds"). Dzeja bērnu nodaļu krājumos tiek marķēta atbilstoši vecumposmiem (Mežciema filiālbibliotēka).

Papildinot iepriekšējos gados izveidotos tematus "Zēniem", "Meitenēm", "Vecākiem", "Vaļasprieki" dažās filiālbibliotēkās atvēlēja atsevišķus plauktus tēmām "Mazuļiem", "Es mācos lasīt", "Vesels un drošs". Joprojām aktuālas un mazāko lasītāju pieprasītas ir grāmatas ar skaņu un spēļu elementiem. Pieprasītas ir ieteicamās literatūras grāmatas dažādu vecumu skolēniem, kā arī lasīšanas veicināšanas programmas "Bērnu, jauniešu un vecāku žūrijas" (BJVŽ) grāmatas. BJVŽ grāmatas RCB un filiālbibliotēkās tiek izvietotas atsevišķos plauktos kopā ar izdales materiāliem un papildus informāciju par lasīšanas programmu. BJVŽ grāmatas ir pieprasītas arī tajās filiālēs, kuras pašas nav pieteikušās šajā lasīšanas veicināšanas programmā.

Krājums tiek papildināts ar attīstošām un izklaidējošām spēlēm. Tā kā spēles ātri nolietojas, vienmēr ir aktuāla jaunu spēļu iegāde. Bieži šīs spēles kopā ar bērniem spēlē viņu vecāki. Bibliotēkas apmeklētāji labprāt saliek puzzles (galda un lielformāta jeb grīdas) un darbojas ar Lego klucīšiem. Populāras ir galda spēles "Alias", "Cirks", "Loto", "Tornis", "Scrabble", "Šahs", "Dambrete", "Domino", "Rīču-Raču" u. c. Pieprasītas ir arī cita veida spēles - attīstošās spēles mazajiem apmeklētājiem, kartīšu spēles zināšanu pārbaudei par dažādām tēmām pamatskolas skolēniem, rokdarbu komplekts meitenēm, galda hokejs, galda futbols, magnētiskās spēles, arī Xbox Kinect sporta un piedzīvojumu spēles.

Joprojām skolēni bibliotēkā spēlē datorspēles. Dažās filiālēs iegādātas spēles un inventārs aktivitātēm telpās un brīvā dabā ("Twister", bumba lēkšanai, kāpšļi "Tīģera pēdas", mājiņa – telts, metamie riņķi). Ļoti aktīvi vasarā tiek izmantotas spēles RCB Pludmales lasītavā Lucavsalas atpūtas zonā. Katru gadu Pludmales lasītavas vajadzībām tiek iepirktas līdz 20 spēlēm dažāda vecuma bērniem.

2019. gadā bibliotekāri Latvijas svētku laikā maijā un novembrī, barikāžu atceres dienās, Rīgas svētkos u. c. patriotisko pasākumu ietvaros viktorīnās un konkursos aktīvi izmanto galda spēles, kas saistītas ar

Latviju: puzzles "Aicinām apceļot Latviju", "Latvijas valsts simboli", galda spēles "Iepazīsti Latviju", "Latvija. Faktu spēle", lielformāta spēle "Mēs veidojam Rīgu" un biedrības "Cita Rīga" izveidotās spēles.

Uzziņu darbs, pakalpojumi, prasmju un iemaņu attīstīšana, pasākumi dažādām vecuma grupām

Informācija par pasākumiem bērniem un pusaudžiem ir pieejama RCB mājaslapā bērniem (<http://bibliotekabarniem.rcb.lv>), kur ir lasāmi īsi interesantāko pasākumu apraksti un skatāms visu RCB pasākumu bērniem kalendārs.

Pirmsskolas vecuma bērniem tiek organizētas iepazīšanās ekskursijas bibliotēkās. Bērni saņem atbildes uz jautājumiem - kas ir bibliotēka, kā tajā uzvesties, kā tiek kārtots krājums, kā kļūt par bibliotēkas lietotāju. Ekskursijas tiek papildinātas ar slaidrādēm, skaļo lasīšanu, spēļu un rotaļu elementiem, dziesmām un skaitāmpantiem, mīklām, pasaku fragmentiem, tādējādi rosinot interesi par grāmatām un paplašinot bērnu vārdu krājumu. Pasākumus bērniem papildina radošās nodarbības (krāsošana, zīmēšana, līmēšana, veidošana no dažādiem materiāliem utt.).

Pasākumi tiek dēvēti dažādi: "Rūķu skola" (Bišumuižas filiālbibliotēka), "Pirmo reizi bibliotēkā" (Biķernieku, Bolderājas, Mežciema filiālbibliotēka), "Grāmatiņ, stāsti, kas jauns", "Cimos pie grāmatām" (Ilģuciema filiālbibliotēka), „Iepazīsim bibliotēku” (filiālbibliotēka "Zemgale), "Bibliotēka – brīnumu valsts" (Imantas filiālbibliotēka), "Bibliotēka gaida mazos lasītājus" (Pļavnieku filiālbibliotēka), "Kur dzīvo grāmatiņa" (filiālbibliotēka "Pūce").

Tiek organizētas bērnu tikšanās ar grāmatu autoriem un māksliniekiem, notiek izzinoši un grāmatas popularizējoši pasākumi: "Ieskaties pasaulē zem ūdens!", "Krāsainās pasakas", "Lācis, lauva, gotiņa... un citi zvēri bibliotēkā", "Iepazīsim bibliotēku kopā ar Vinniju Pūku" (Daugavas, Bišumuižas, Sarkandaugavas filiālbibliotēka), "Iepazīsti Latvijas dabu bibliotēkā – zini, mini, izmēģini", "Kā piedzimst grāmatiņa?", "Lasīšanas darbnīcas. Bērnu rīti" (Bolderājas filiālbibliotēka, CB Bērnu literatūras nodaļa, filiālbibliotēka "Pūce"). Vairāki pasākumi tiek organizēti ārpus bibliotēkas telpām – pirmsskolas izglītības iestādēs.

Vairākās filiālbibliotēkās pirmsskolas vecuma bērniem ir populāras bilingvālās nodarbības, kurās bērni tiek iepazīstināti ar bibliotēku un grāmatām, tiekas ar grāmatu autoriem, runā par svētkiem, vaļaspriekiem un citām tēmām, spēlē spēles un piedalās viktorīnās tādējādi papildinot mazo apmeklētāju latviešu valodas krājumu: "Labdien, bibliotēka!", "Pavasaris nāk", "Sāksim runāt latviski", "Dialogs. Bilingvāls", "Kāpēcīšu skola", "Grāmatu draugs" (Imantas, Juglas filiālbibliotēka, CB Bērnu literatūras nodaļa - bilingvālais klubiņš "Kopā").

Pamatskolas skolēniem bibliotēkārājās stundās tiek stāstīts par bibliotēkas pakalpojumiem, informācijas meklēšanas iespējām gan bibliotēkā, gan izmantojot RCB katalogu un pakalpojumu "Mana bibliotēka", gan datubāzes un interneta resursus. Tiek organizētas informācijpratības stundas, kurās stāstīts par brīvā laika pavadīšanas iespējām, "3td e-GRĀMATU" bibliotēkas izmantošanu, RCB mājaslapas bērniem

izmantošanu un stāstīts par drošu internetu. Informācijas meklēšanai gan bibliotēkas krājumā, gan internetā pamatskolas skolēniem tiek organizēta interaktīva komandu spēle “Enciklopēdisti” (Čiekurkalna filiālbibliotēka). Izlaušanās spēlē – kvestā “Kaķis maisā” skolēni min kodus, atšifrē vārdus, meklē durvis un atslēgas no tām, rod atbildes uz āķīgiem jautājumiem (organizē un īsteno Sarkandaugavas filiālbibliotēka gan savās, gan citu filiāļu telpās). Bibliotekāru un lasītāju kopīgi organizētajā pasākumā “Radošā platforma” bērni, pusaudži un viņu vecāki piedalās kvesta spēlē “Es esmu leģenda”, kur bērni izvēlas kostīmus, izdomā tēlus un pastāsta par tiem, meklē dāvanas pēc norādēm (Sarkandaugavas filiālbibliotēka). Juglas filiālbibliotēkā dažādu vecuma grupu bērniem ar īpašām vajadzībām tiek organizēti pasākumi vieglajā valodā (“Ziemassvētku lasījumi”, “Maza, zaļa vardiņa”). Pasākumos skolēni tiek motivēti apgūt jaunas prasmes: skolēns, kurš Letonika.lv sadaļā Pasakas (“Runājošās pasakas”) veicis visus uzdevumus, saņem diplomu, vai arī mācoties strādāt ar RCB mājaslapu, audzēknis, kurš ir apguvis galvenās iemaņas, nākamajā nodarbībā kļūst par pasniedzēju (filiālbibliotēka “Pūce”).

Pamatskolas skolēniem tiek popularizēta novadpētniecība. Tiek stāstīts par apkaimi, ievērojamākajām vietām un vēsturi, izmantojot slaidrādes, organizējot ekskursijas (Ziemeļblāzmas filiālbibliotēka, Ilģuciema filiālbibliotēka, Bolderājas filiālbibliotēka), kā arī iepazīstinot ar daiļliteratūru par apkaimes vietām (filiālbibliotēka “Rēzna”). Joprojām pieprasīti ir 2018. gada projektā “Literārās pastaigas” izveidotie pastaigu maršruti “Kur mīt Rīgas lauvas” (CB Bērnu literatūras nodaļa) un “Atklāj Sarkandaugavu” (Sarkandaugavas filiālbibliotēka). Skolēni kopā ar bibliotekāriem dodas pastaigās, kuru laikā iepazīst apkaimes ievērojamākās vietas, tiek lasīti daiļliteratūras fragmenti, organizēti konkursi un viktorīnas.

Par bibliotekāra profesiju, darbam nepieciešamajām iemaņām, kā arī par profesijas vēsturi RCB bibliotekāri skolēniem stāsta gan Bibliotēku nedēļā, gan Karjeras dienās pasākumos “Profesija – bibliotekārs” (CB Bērnu literatūras nodaļa, Pļavnieku filiālbibliotēka), “Savādas bibliotēkas, neparasti lasītāji”, “Iepazīstam profesijas”, “Bibliotekāra profesija: ceļā uz pārmaiņām” (Juglas, Biķernieku, Sarkandaugavas filiālbibliotēka), “Iepazīsties! Profesijas par un ap bibliotēku” (filiālbibliotēka “Zemgale”). Pasākumi tiek papildināti ar ekskursijām uz dažādām RCB struktūrvienībām (Bibliotēku dienests, Komplektēšanas un apstrādes nodaļa, Repozitārijs, Informācijas sistēmu administrēšanas nodaļa), kā arī ar praktiskiem uzdevumiem bibliotēkā (iejūties bibliotekāra lomā, sameklēt, izsniegt un saņemt grāmatu), orientēšanās spēlēm bibliotēkā, viktorīnām, konkursiem (labākais klases bibliotekārs), radošām aktivitātēm, grāmatu apskatiem un slaidrādēm.

Dažādu profesiju iepazīšanai Karjeras dienu ietvaros tiek organizēti pasākumi: “Sapņi realitātes spogulī” – psiholoģijas darbnīca par profesionālo orientāciju (Grīziņkalna filiālbibliotēka), “Viņi var labāk nekā cilvēki!” - tikšanās ar Valsts policijas kinologiem un viņu palīgiem - dienesta suņiem (filiālbibliotēka

“Pūce”), iepazīšanās ar bibliotēku un ekskursija uz Valsts policijas Rīgas Teikas iecirkni (Biķernieku filiālbibliotēka).

Pamatskolas skolēniem tiek organizētas bilingvālās nodarbības un nodarbību cikli. Latviešu valodas apguvei un vārdu krājuma papildināšanai notiek tikšanās ar bērnu grāmatu autoriem, kā arī nodarbības par dažādām tēmām, kas saistītas ar Latviju, dabu, vaļaspriekiem, krāsām, sadzīves situācijām: “Dialogs. Bilingvāls”, “Latviešu valodas stundas”, “Ko darām veikalā?”, “Runāsim latviski” (CB Bērnu literatūras nodaļa, filiālbibliotēkās “Pūce” un “Rēzna”, Juglas filiālbibliotēka).

Angļu valodas apguvei sadarbībā ar interešu izglītības centriem notiek nodarbības "Valoda - mūsu bagātība" (Bišumuižas filiālbibliotēka), “Let's read English” (filiālbibliotēka “Pūce”).

Darbs **ar vecāko klašu skolēniem** pārsvarā notiek individuāli: tiek sniegta informācija par RCB un tās filiālbibliotēkām, piedāvātajiem pakalpojumiem, elektronisko katalogu, pakalpojumu “Mana bibliotēka”, tiek popularizētas RCB veidotās un abonētās datubāzes, “3td e-GRĀMATU bibliotēka” un lasīšanas veicināšanas programmas. Vecāko klašu skolēni bibliotēkā galvenokārt meklē informāciju, kas nepieciešama mācību procesā un retāk apmeklē bibliotēku, lai tur pavadītu savu brīvo laiku.

Veiksmīgākās lasīšanas veicināšanas aktivitātes

2019. gadā turpinās RCB bērnu grāmatu izstādes “100 grāmatas bērniem” izvietošana RCB filiālbibliotēkās. Vērojama liela apmeklētāju interese par izstādi kopumā un par katru grāmatu atsevišķi. Izstāde tiek apmeklēta gan individuāli, gan grupās no apkaimju skolām un pirmsskolas izglītības iestādēm. Bērniem un jauniešiem tiek organizētas viktorīnas, konkursi, skaļā lasīšana, lasīšana vecajā drukā. Atmiņās par savas bērnības mīļākajām grāmatām dalās gan bibliotekāri, gan skolotāji, gan bērnu vecāki un vecvecāki, gan citi bibliotēkas apmeklētāji. Izstādes laikā tiek organizēti pasākumi “Ceļojums laikā”, kuros bērni uzzin par senākiem laikiem un noskaidro, ko nozīmē eksponāts, ceļojošā izstāde, izstādes katalogs (Bolderājas filiālbibliotēka), noskaidro, kas bija kalpi, kolhozs, pionieri, partizāni (Šampētera filiālbibliotēka), kā arī skaita ar grāmatas „Mazie rēķinātāji” palīdzību, atkārtot alfabētu ar grāmatu "Joka pēc alfabēts", meklē Margaritas Stārastes ilustrētās grāmatas, min mīklas no izstādes grāmatām, veic eksperimentus no grāmatas "Zili brīnumi" (Sarkandaugavas filiālbibliotēka) utt.

Joprojām kā viena no veiksmīgākajām lasīšanas veicināšanas programmām RCB un filiālbibliotēkās tiek atzīmēta BJVŽ. Visu filiālbibliotēku krājumos tiek komplektētas BJVŽ grāmatas, bibliotekāri tās izmanto dažādos pasākumos, piedāvā apmeklētājiem, un popularizē lasīšanas veicināšanas programmu. Programmā pieteikušās CB un 14 filiālbibliotēkas (484 dalībnieki). Pārstāvētas visas lasītāju grupas. Tiek piesaistīti gan individuāli žūrijas dalībnieki, gan veselas klases sadarbībā ar skolām. CB un filiālbibliotēkās tiek organizēti pasākumi: tikšanās ar grāmatu autoriem, kopā tiek lasīti grāmatu fragmenti, bērni dalās pārdomās par izlasīto, zīmē grāmatu varoņus un piedalās konkursos.

Bērni no dažādām filiālbibliotēkām 2019. gadā piedalījušies BJVŽ 2018./2019. gada noslēguma pasākumā LNB.

Ziemeļvalstu literatūras nedēļā "Svētki Ziemeļvalstīs" CB un filiālbibliotēkās tiek organizētas izstādes, grāmatu apskati, konkursi, demonstrētas slaidrādes, lasīti grāmatu fragmenti. Bērni piedalās dažādās aktivitātēs: mazgā grīdu Findusa stilā, izdomā jaunu deju "Troidžingu" un dziedāšanas stilu "Trollauru", veido mūzikas instrumentus troļļu ballītei (filiālbibliotēka "Vidzeme"), komandu spēlēs atpazīst grāmatu varoņus un rēķina Emīla stilā (Sarkandaugavas filiālbibliotēka), savas zināšanas pārbauda aizpildot anketu "Vai pazīsti Ziemeļvalstu autoru literāros varoņus?" (Mežciema filiālbibliotēka), piedalās radošajos darbos "Torte Karlsonam" un "Dāvana Pepijai" (Sarkandaugavas filiālbibliotēka).

Bibliotekāri kā labu lasīšanas veicināšanas pasākumu atzīmē apgāda "Zvaigzne ABC" organizēto lasīšanas stafeti. Šis projekts ar savām interesantajām balvām un krāšņo noslēguma pasākumu ir pamudinājums bērniem un jauniešiem pievērsties grāmatai. (RCB Bērnu literatūras nodaļa, filiālbibliotēka "Pūce"). Lasīšanas stafetē RCB atzīta par vienu no mīlētākajām bibliotēkām un ir saņēmusi atzinības rakstu "Par atsaucību un lasītprīka veicināšanu".

Ikviens pasākums, kas tiek organizēts bibliotēkā, atzīmējams kā lasīšanu veicinošs. Tika organizēti gan atsevišķi pasākumi, gan pasākumu cikli. CB un filiālbibliotēkās notikušas pasaku pēcpusdienas "Gaidot ciemos pasaciņu", Minamās otrdienas "Domā, prāto, risini" (filiālbibliotēka "Vidzeme"), "Klusā lasīšana", "Es izlasīju un iesaku draugam" (filiālbibliotēka "Pūce"). Pasākuma "Ģimeņu diena bibliotēkā" ietvaros notika LU Studentu teātra izrāde "Visādi panti", kurā atraktīvi tika izspēlēti populāru latviešu autoru bērnu dzejoļi (Daugavas filiālbibliotēka), Rīgas 84. vidusskolas skolēni izrādīja lugu "Smaragda pilsētas burvis" (filiālbibliotēka "Vidzeme"). RCB kanisterapijas projekta "Es lasu" (2018. gadā) iedvesmota, Mežciema filiālbibliotēka organizēja pasākumu "Lasām un spēlējamies kopā ar suņiem", kurā kopā ar kanisterapijas instruktorēm bērni mācījās, kā izturēties pret dzīvniekiem un lasīja grāmatas. RCB turpina darboties jauno lasītāju klubīni (CB Bērnu literatūras nodaļa, Imantas filiālbibliotēka, Čiekurkalna filiālbibliotēka), kuros notiek regulāras tikšanās ar autoriem, lai kopā lasītu, pārrunātu izlasīto un radoši darbotos.

ĀAP „Saulaino dienu bibliotēka” Bērnu klīniskajā universitātes slimnīcā svin slimnīcas 120. jubileju, veidojot videogrāmatu "Līze Analīze un citi slimnīcas skaitāmpanti", kurā Ineses Zanderes dzejoļus lasa Bērnu slimnīcas ārsti, māsiņas un interešu izglītības pedagogi. Bērni tika iepazīstināti ar dzejoļiem, kas rakstīti īpaši Bērnu slimnīcai un tur notiekošajiem procesiem. Pēc tam bērniem bija jāsakārto izjukušie dzejoļu nosaukumi. Tika dziedāta apsveikuma dziesmiņa slimnīcai lielajā jubilejā un zīmēti zīmējumi.

Bibliotēkas sadarbības tīkls bērnu un jauniešu apkalpošanā, nozīmīgākie partneri, vērtējums

CB un tās filiālbibliotēkas 2019. gadā sadarbojās ar Rīgas vispārējās izglītības iestādēm, pirmsskolas izglītības iestādēm, interešu izglītības iestādēm, mūzikas un mākslas skolām, dienas centriem, kā arī

dažādām valsts iestādēm un nevalstiskajām organizācijām. Vasarā notika aktīva sadarbība ar bērnu vasaras nometņu organizētājiem un dalībniekiem. Organizējot grāmatu atvēršanas svētkus un tikšanās ar grāmatu autoriem un māksliniekiem, izveidojusies veiksmīga sadarbība ar izdevniecībām un grāmatu apgādiem, kā arī ar autoriem un māksliniekiem. RCB un filiālbibliotēku apmeklētāji ir sabiedrībā pazīstamas personības: rakstnieki, mākslinieki, mūziķi un citu profesiju pārstāvji, tādēļ veidojas laba sadarbība un šie cilvēki labprāt piedalās bibliotēku organizētajos pasākumos.

Visaktīvākā sadarbība notiek ar CB un filiālbibliotēku tuvumā esošajām **pirmsskolas izglītības iestādēm**. Tika organizēti daudzveidīgi tematiski pasākumi un bibliotekārās stundas gan bibliotēku telpās, gan bērnudārzos, kuros bērni iepazinās ar bibliotēku un grāmatu, klausījās daiļliteratūras lasījumos. Pasākumu neatņemama sastāvdaļa ir spēles elementi, radošas nodarbības ar mērķi radīt interesi par grāmatu, papildināt vārdu krājumu un attīstīt lasītprasmi. Tika organizēti tematiski pasākumi atbilstoši gadalaikiem un svētkiem, literātu un mākslinieku jubilejām un citiem notikumiem gan latviski, gan bilingvāli.

Sadarbība **ar vispārējās izglītības iestādēm** lielākoties ir laba: ir mācību iestādes, ar kurām ir regulāra sadarbība, taču ar vairākām mācību iestādēm sadarbība ir epizodiska vai tādas nav vispār. Iemeslus skat. pārskata sadaļā “Problēmas bibliotēku darbā ar bērniem un jauniešiem, to iespējamie risināšanas ceļi”. Skolēni galvenokārt apmeklē pasākumus bibliotēku telpās, taču RCB bibliotekāri vada nodarbības arī skolās. Vairākas nodarbības skolās novadītas pēc skolotāju iniciatīvas un saistītas ar apmācību programmu. Arī šīs nodarbības tika papildinātas ar slaidrādēm, grāmatu izstādēm un materiāliem par RCB un tās piedāvātajām iespējām.

Sadarbībā **ar speciālajām skolām** tika organizētas gan ekskursijas uz bibliotēku, gan daudzveidīgi tematiskie pasākumi, kā arī organizētas skolēnu radošo darbu izstādes. Tāpat RCB bibliotekāri vadīja pasākumus un organizēja grāmatu izstādes mācību iestāžu telpās. Visas Rīgā esošās speciālās skolas aktīvi sadarbojas ar RCB un filiālbibliotēkām. Šeit pasākumi tiek vadīti latviešu valodā, bilingvāli vai vieglajā valodā.

Sadarbībā **ar interešu izglītības iestādēm, mūzikas un mākslas skolām**, RCB un filiālbibliotēku telpās notiek bērnu un jauniešu radošo darbu izstādes, koncerti un izrādes. Daži piemēri: Rīgas Kultūras un tautas mākslas centra “Mazā Ģilde” bērnu mākslas studijas dalībnieku darbu izstādes (RCB Bērnu literatūras nodaļa, filiālbibliotēka “Vidzeme”, Imantas filiālbibliotēka), Pārdaugavas mākslas un mūzikas skolas audzēkņi un pedagogi piedalījās filiālbibliotēkas “Zemgale” organizētajos pasākumos, savukārt Mākslinieciskās jaunrades centrs “Praktiskās estētikas skola” piedalījās filiālbibliotēkas “Pūce” organizētajos pasākumos, Latgales Priekšpilsētas mūzikas un mākslas skolas audzēkņi ar muzikāliem priekšnesumiem regulāri piedalījās Ķengaraga filiālbibliotēkas pasākumos, Jauno tehniķu centra

Dabaszinību skola aktīvi sadarbojās ar filiālbibliotēku Ilģuciema filiālbibliotēku organizējot bibliotēkas telpās savas nodarbības un piedaloties bibliotēkas organizētajos pasākumos.

Viens no nozīmīgākajiem sadarbības partneriem ir Rīgas pašvaldība, kas sniedz atbalstu RCB Pludmales lasītavas darbības nodrošināšanā un dažādu projektu īstenošanā. RDIKSD organizētajos mācību gada sākuma svētkos "Nāc un piedalies" pie Rīgas Kongresu nama ar moto "Vaļasprieki - lasīsim, radīsim, zīmēsim!", bibliotekāri svētku apmeklētājus iesaistīja radošās aktivitātēs un stāstīja par RCB un tās piedāvātajām iespējām. Rīgas pašvaldības atbalstītajos "Bolderājas svētkos 2019" RCB Bolderājas filiālbibliotēka kopā ar citām apkaimes izglītības un kultūrizglītības iestādēm un nevalstiskajām organizācijām ar moto "Piedalies! Izzini! Radi! Atpūties!" radīja apkaimes svētkus sev un viesiem. Rīgas pašvaldības atbalstītajos "Ziemeļblāzmas bērnu svētkos", kurus organizē Vecmīlgrāvja attīstības biedrība un Bezalkohola biedrība "Ziemeļblāzma", piedalījās arī RCB Bolderājas filiālbibliotēka organizējot svētku apmeklētājiem tikšanos ar grāmatu autoriem un organizējot radošās aktivitātes.

Jau daudzus gadus notiek aktīva sadarbība ar BKUS. RCB ārējais apkalpošanas punkts "Saulaino dienu bibliotēka" slimnīcas personālu un pacientus slimnīcas telpās nodrošina ar informācijas resursiem, kā arī sadarbībā ar slimnīcas pedagogiem organizē dažādus pasākumus un radošās aktivitātes. Atzinību guva slimnīcas un bibliotēkas kopīgi rīkotais slimnīcas 120. jubilejas pasākums un videogrāmatas "Līze Analīze un citi slimnīcas skaitāmpanti" izveidošana. Sīkāka informācija nodaļā "Veiksmīgākās lasīšanas veicināšanas aktivitātes".

Vairākās filiālēs ir laba sadarbība ar Pašvaldības policiju un Valsts policiju – to darbinieki piedalījās bibliotēku rīkotajos pasākumos un stāstīja bērniem par dažādiem drošības jautājumiem, kā arī iepazīstināja ar savu ikdienas darbu. Kā interesantākos pasākumus var atzīmēt „Bērnu drošība un uzvedība sabiedrībā” (filiālbibliotēka "Strazds"), "Viņi var labāk nekā cilvēki!" - pasākums ar policistu un dienesta suņu piedalīšanos (filiālbibliotēka "Pūce") un ekskursija uz Valsts policijas Rīgas Teikas iecirkni (Biķernieku filiālbibliotēka).

Sadarbībā ar Latvijas Rakstnieku savienību CB Bērnu literatūras nodaļā notika skolēnu literārās jaunrades vasaras semināra "Aicinājums" lasījumi.

Turpinājās sadarbība ar biedrību "Cita Rīga" - vairākām bibliotēkām dāvinātas biedrības veidotās spēles. Ilggadēji sadarbības partneri Sarkandaugavas filiālbibliotēkā ir Latvijas Leļļu teātris, kinoteātris "Forum Cinemas", SIA Baltic Star, cirka studija „Melanž", sniedzot iespēju aktīvākajiem lasītājiem un konkursu uzvarētājiem apmeklēt savus pasākumus.

Bibliotēku darbinieku profesionālās pilnveides vērtējums specializācijā

Darbā ar bērniem nozīmīgas ir psiholoģijas zināšanas, prasme strādāt ar dažādu vecumposmu bērniem, kā arī prasme izmantot dažādas darba formas un metodes. Tāpat darbā nepieciešams radošums un

motivācija strādāt ar bērniem. Bibliotekāriem svarīgi ir orientēties bērnu literatūras klāstā, pārzināt gan agrāk izdoto, gan jaunāko literatūru. Tāpat nepieciešama ir jauno tehnoloģiju apgušana.

Strādājot ar bērniem un jauniešiem, bibliotekāriem nepieciešama nepārtraukta zināšanu papildināšana un profesionālā pilnveide. Svarīga ir pieredzes apmaiņa un tikšanās ar kolēģiem no dažādām RCB filiālbibliotēkām un skolu bibliotekāriem.

RCB bibliotekāri savas zināšanas un prasmes pilnveido apmeklējot dažādus seminārus un nodarbības RCB, LNB, Rīgas pašvaldībā u. c. iestādēs.

Problēmas bibliotēku darbā ar bērniem un jauniešiem, to iespējamie risināšanas ceļi

2019. gadā vairākās RCB filiālbibliotēkās samazinājusies sadarbība ar vispārizglītojošām skolām. Kā iemesli tiek minēti skolas bibliotēkā lielā darba slodze (bieži vien bibliotekāri ir arī mācību priekšmetu skolotāji), skolēnu noslogotība skolās un mazāka vēlme lasīt brīvajā laikā. Skolu bibliotekāri apgalvo, ka Latvijas valsts simtgades programma “Skolas soma” ir nopietns “konkurents” bibliotēkai. Programmas piedāvājums ir plašs, tas tiek īstenots stundu laikā, skolēniem atliek mazāk laika apmeklēt gan savas skolas bibliotēku, gan RCB. Bez tam lielākajā daļā Rīgas skolu bibliotēku 2019. gadā notika krājumu inventarizācijas, vairāk uzmanības tika pievērsts darbam ar krājumu, nevis sadarbībai un pasākumu organizēšanai.

Skolu bibliotekāri un skolotāji bieži apgalvo, ka skolas atsakās piedalīties RCB pasākumos, jo bibliotēka atrodas vairāku transporta pieturu attālumā un bibliotēkas apmeklējums aizņem vairākas mācību stundas. Tādējādi tiek kavēts mācību process. Sākumskolas klasēs bērnu vešanai ārpus skolas telpām nepieciešamas vecāku atļaujas. Ņemot vērā skolotāju aizņemtību, skolēnu lielo slodzi skolās un ārpusskolas nodarbībās, kā arī jaunā mācību satura “Skola 2030” ieviešanu, RCB bibliotekāriem nākotnē jābūt gataviem arvien vairāk sadarboties ar skolotājiem, skolu bibliotekāriem un nodarbības vadīt skolās, kā arī attālināti popularizēt RCB un tās piedāvātos pakalpojumus. Skolas tādējādi lieki netērētu mācībām paredzēto laiku un labprātāk sadarbotos ar RCB.

Visvieglāk labu sadarbību veidot, ja filiālbibliotēka atrodas vienās telpās ar skolu (Mežciema filiālbibliotēka) vai interešu izglītības centru (filiālbibliotēka “Pūce”, filiālbibliotēka “Zemgale”, Bišumuižas, Ilguciema filiālbibliotēka).

RCB bibliotekāri norāda, ka visgrūtāk bibliotēkai piesaistīt pusaudžus. Tas saistīts ar pusaudžu vecumposma īpatnībām un interešu maiņu. Šajā vecumā grāmatu lasīšana lielākoties nav prioritāte un grāmatas tiek lasītas tikai tik, cik nepieciešams mācību procesam. Strādājot ar šo bibliotēkas lietotāju grupu būtu vēlams lielāka sadarbība ar klases audzinātājiem un dažādu mācību priekšmetu skolotājiem, tādējādi integrējot bibliotēku un tās pakalpojumus mācību procesā un radot interesi bibliotēkas pakalpojumus izmantot arī brīvajā laikā. Nepieciešams akcentēt bibliotēkas daudzpusīgos pakalpojumus, kas pieejami skolēniem saprotamā e-vidē (datubāzes, e-grāmatas), kā arī vairāk uzmanības pievērst

pusaudžu informācijpratībai (informācijas meklēšanai elektroniskajos katalogos, datubāzēs un interneta vidē).

Kvalitatīvu darbu ar bērniem un jauniešiem ietekmē arī subjektīvi faktori: darbinieku darbnespēja un profesionalitāte. Ja kādā no filiālbibliotēkām, bibliotēkām, kurš veic darbu ar bērniem un pusaudžiem, ir ilgstoša darbnespēja vai arī viņš pārtrauc darbu RCB, pasākumu skaits attiecīgajai auditorijai samazinās, tāpat samazinās arī sadarbība ar izglītības iestādēm. Ja darbinieks, kuram ir ilgstoša pieredze darbā ar bērniem un jauniešiem uzsāk darbu citā filiālbibliotēkā, tad jaunajā darbavietā vērojams skaitlisko rādītāju kāpums: palielinās pasākumu skaits bērniem, palielinās bibliotēkas lietotāju (bērnu) skaits un bērnu grāmatu izsniegums.

Tas nozīmē, ka ne visi bibliotekāri, kas lieliski strādā ar pieaugušo auditoriju, tikpat veiksmīgi spēj strādāt ar bērnu auditoriju, sagatavot un vadīt pasākumus, radošos projektus un nodarbības. Strādājot ar bērnu un jauniešu auditoriju svarīga ir gan personiskā ieinteresētība, gan zināšanas un prasmes darbā ar bērniem. Darbiniekiem, kas strādā ar bērnu auditoriju, nepieciešama nepārtraukta profesionālā pilnveide.

8. Novadpētniecība

Novadpētniecības darba virzieni un pakalpojumi, pārskata perioda prioritātes

2019. gadā novadpētniecības darba virzieni un pakalpojumi veikti atbilstoši LNB izstrādātajām "Latvijas bibliotēkas novadpētniecības darba vadlīnijām", RCB noteiktajām gada darba prioritātēm, vietējās sabiedrības pieprasījumam pēc novadpētniecības pakalpojumiem, novadpētniecības darba tradīcijām. Bibliotēkas lietotājiem tika piedāvātas iespējas izmantot novadpētniecības krājumus, datubāzes, tematiskās mapes, bibliotēku sagatavotās bezmaksas ekskursijas un literārās pastaigas, piedalīties bibliotēku organizētajos novadpētniecības pasākumos, iesaistīties bibliotēku projektos, izmantot novadpētniecības izstāžu materiālus, piedalīties bibliotēkas novadpētniecības krājuma papildināšanā, bibliotēkas vēstures un novada izzināšanā.

Viena no pārskata gada prioritātēm bija Latvijas simtgadei veltītas "RCB gadagrāmatas, 2018" sagatavošana. Gadagrāmata papildināta ar jaunu sadaļu "Viedokļos ieklausoties," kurā publicētas intervijas ar vadošajiem bibliotēku nozares speciālistiem: LNB direktoru Andri Vilku, KISC direktoru Armandu Magoni, Latgales Centrālās bibliotēkas vadītāju Jeļenu Šapkovu, RCB direktori Dzidru Šmitu. Otra prioritāte - "Rīgas Centrālās bibliotēkas bibliotekāru atmiņu grāmatas" sagatavošana. Trešā prioritāte - izdevuma "Bibliotekāri - literāti" sastādīšana.

RCB vēstures izpētē turpināta sadarbība ar LNB vadošo pētnieci Janu Dreimani. Pateicoties Janas Dreimanes detalizēti izstrādātiem pētījumiem, ir bijusi iespēja iepazīt jau vairākas RCB vēsturē nozīmīgas personības. Pārskata gadā Jana Dreimane sagatavojusi publikāciju RCB Gadagrāmatai "Jūlijs Teodors

Krūmiņš latviešu rakstniecībā, publicistikā un bibliotēku nozarē”. Janas Dreimanes ieguldījums RCB vēstures izpētē jāvērtē kā nozīmīgs, bet viņas sagatavotās publikācijas RCB gadagrāmatām lasīt ir viegli un interesanti.

Paliekošs ieguldījums RCB un filiālbibliotēku vēsturē un tās turpmākajā izpētē ir “Rīgas Centrālās bibliotēkas bibliotekāru atmiņu grāmata” ar 43 autoru atmiņu stāstiem. Izmantojot intervijas ar RCB darbiniekiem, kas tapušas 2003.–2019. gadā un citus RCB gadagrāmatās publicētos materiālus, grāmatā ievietoti divi tematiski apkopojumi: “Katrs sākums ir ...” un “Atmiņās zīmētie portreti”.

RCB un filiālbibliotēkas, izmantojot savus novadpētniecības krājumus, ir sagatavojušas ieskatus bibliotekāru-literātu dzīvē un daiļradē.

Pārskata gadā tika pētīta Bolderājas filiālbibliotēkas pašreizējās ēkas Gaigalas ielā 3 vēsture. Bolderājas filiālbibliotēkas vadītāja Zinta Haļzova sagatavoja publikāciju “Bolderājas bibliotēkas ēka: fakti notikumi, atmiņas”.

Turpinātas intervijas ar RCB darbiniekiem, kā vienu no interviju mērķiem nosakot bibliotēku vēstures pieraksti intervējamo personu skatījumā.

Turpinājās apkaimes izpēte: bibliotēkas apkaimes vēsturisko notikumu noskaidrošana, novadnieku, novada iestāžu apzināšana, novada vides, kultūras objektu, potenciālo sadarbības partneru apzināšana, novadpētniecības darba galveno adresātu noteikšana un vajadzību izpēte, dažādu nozaru pētnieku ieinteresēšana un sadarbība. Novada izpētē nozīmīgi ir atmiņu stāstījumi. Tā filiālbibliotēkā “Zemgale” ierakstīts ilggadējas, tagad pensionētas kolēģes, Brigitas Kuļikovskas, Rīgas bibliotēku lasītājas 70 gadu garumā Elgas Bērziņas, disidenta Gunāra Astras brāļa Leona Astras stāstījumi.

Novadpētniecības krājums

Novadpētniecības krājumā ietverto materiālu veidi: grāmatas, periodika, audio un video materiāli, arhīvu dokumentu kopijas, kopijas no rakstiem periodiskajos izdevumos, studentu izstrādātie pētījumi par apkaimi, lietišķie materiāli, nepublicētie dokumenti, mutvārdu vēsture, atmiņu pieraksti, bibliotēkas lietotāju personīgo arhīvu materiālu kopijas, fotogrāfijas, atklātnes. Novadpētniecības krājums tiek papildināts sadarbībā un konsultējoties ar bibliotēkas apmeklētājiem. Tā RCB Sarkandaugavas filiālbibliotēka pētīja Linarda Laicena saistību ar Sarkandaugavu. Novadpētniecības krājums tika papildināts sadarbībā ar rakstnieka mazmeitu Annu Laicenu.

Tika turpināts sistemātisks darbs pie novadpētniecības mapju rediģēšanas, strukturēšanas, papildināšanas un vizuālā noformējuma uzlabošanas, kā arī jaunu mapju izveides. CB izveidotas jaunas mapes bibliotekāriem-literātiem Jānim Jaunzemam (Apsīšu Jēkabam) un Matīsam Siliņam.

Pārskata gadā krājuma izmantošanas efektivitāti īpaši veicinājušas literārās pastaigas, kā arī pēc tām novadpētniecības krājumi nereti papildināti ar jauniem materiāliem. Bibliotēku apmeklētāji ir izteikuši

ierosinājumus bibliotekāriem sagatavot jaunus literāro pastaigu maršrutus. Filiālbibliotēkas "Rēzna" organizētā novadpētniecības ekskursija pa animācijas filmas "Jēkabs, Mimmi un runājošie suņi" varoņu pēdām guva apmeklētāju atzinību. Sarkandaugavas filiālbibliotēkā interesi raisīja pasākumi skolēniem: "Nezināmā Sarkandaugava".

Novadpētniecības krājuma izmantojums 2019. gada pārskatos vērtēts atšķirīgi. To izmanto bibliotekāri, bibliotēku lietotāji, bibliotēku sadarbības partneri. Bibliotēku novadpētniecības krājumi tiek izmantoti mācībām un studijām, pētniecībai, gatavojot publikācijas, sastādot ceļvežus, rakstot grāmatas, veidojot raidījumus plašsaziņas līdzekļos, sagatavojot ekskursijas pa bibliotēkas apkaimi.

Digitalizācija, digitālie resursi un to veidošana

Pārskata gadā atsākās iepriekšējos gados Valsts kultūrkapitāla fondā atbalstītā RCB projekta „Rīga – arhitektūras pieminekļa vēstures skatījumā – 2” par kultūras pils "Ziemeļblāzma" arhitektūras kompleksu materiālu digitalizēšana un datubāzes atjaunināšana. Tika skenēti vēsturiskie fotoattēli un papildināti datubāzes ieraksti atbilstoši mūsdienu prasībām.

Gada garumā RCB filiālbibliotēku darbinieki veikuši regulāru darbu ar jaunu materiālu aprakstu ievadīšanu novadpētniecības datubāzē. Šo darbu koordinē Bibliotēku dienesta atbildīgais darbinieks, pēc nepieciešamības tika sniegtas konsultācijas pa tālruni, e-pastā vai uz vietas filiālbibliotēkā. Kopumā pārskata gadā ievadīti 700 ieraksti.

Novadpētniecības darba popularizēšana

Pārskata gadā novadpētniecības krājuma popularizēšanai izmantotas daudzveidīgas metodes – novadnieku saietī, prezentācijas, ekskursijas, pastaigas pa apkaimi, tikšanās, novadpētniecības pēcpusdienas, izstādes, konkursi, komandu spēles, novadpētniecības stundas. Bibliotēku novadpētniecības darba popularizēšanas pasākumi daudzkārt organizēti kopā ar bibliotēku sadarbības partneriem, kā arī meklēta individuāla pieeja novadpētniecības darba popularizēšanai. Viena no biežāk izmantotajām novadpētniecības darba popularizēšanas metodēm ir novadpētniecības tematikas izstādes – gan atsevišķi izliktas, gan iekļautas citos pasākumos.

Sadarbība novadpētniecības jomā

Galvenie bibliotēku sadarbības partneri novadpētniecības jomā ir Rīgas skolas, Dienas centri, iestādes, biedrības, muzeji. Tā RCB ārējais apkalpošanas punkts "Saulaino dienu bibliotēka" BKUS gada darba pārskatā atzīmē: "Lielisks izdevās Bērnu slimnīcas 120. dzimšanas dienas svētku pasākums slimnīcas pacientiem. Demonstrējot filmiņu (autori Ilze Siliņa un Indra Veismane), kurā Ineses Zanderes dzejoļus lasa Bērnu slimnīcas ārsti, māsiņas un interešu izglītības pedagogi, bērni tiek iepazīstināti ar dzejoļiem, kas rakstīti īpaši Bērnu slimnīcai un tur notiekošajiem procesiem. Pēc tam bērniem jāsakārto izjukušie dzejoļu nosaukumi. Tiek dziedāta apsveikuma dziesmiņa slimnīcai lielajā jubilejā un zīmēti zīmējumi. Tas ir

brīnišķīgs svētku pasākums, kurā svētkus bērniem mēs radām kopā – bibliotekārs kopā ar slimnīcas personālu”.

Filiālbibliotēka “Pārdaugava” sadarbībā ar Mārtiņa kapu pārzini Valdi Gavaru vāc un apkopo informāciju par šajos kapos apbedītajiem cilvēkiem, piedalās kapu sakopšanas talkās.

Čiekurkalna filiālbibliotēka atzīmē, ka vēlētos ciešāku sadarbību ar muzejiem un arhīviem. Ideāli, ja bibliotēkām būtu brīva piekļuve muzeju arhīviem, lai uzzinātu par novadpētniecības materiālu esamību.

Jauninājumi novadpētniecības jomā

Pārskata gadā sagatavoti divi jauni izdevumi: “Rīgas Centrālās bibliotēkas bibliotekāru atmiņu grāmata” un “RCB gadagrāmata, 2018”.

Novadpētniecības darba problēmas un to risinājumi

Problēma. Līdztekus kvalitatīvām un plašām zināšanām visās bibliotekārā darba jomās, bibliotēku novadpētniecības darbs prasa papildus zināšanas un prasmes citās zinātņu nozarēs, komunikācijas prasmes, interesi par savu novadu un entuziasmu.

RCB *problēmas risinājumam* piedāvāja darbiniekiem ar mazāku darba stāžu par 1 gadu profesionālās pilnveides programmā “Jauno bibliotekāru skolā” lekciju par RCB novadpētniecība un RCB vēsturi. Atbildīgās jomas darbiniekiem bija iespēja apmeklēt LNB Attīstības centra un Jēkabpils Galvenās bibliotēkas izcili organizēto Latvijas bibliotekāru novadpētniecības konferenci 2019. gada 18.–19. septembrī Jēkabpilī. Ar konferencē gūtām jaunajām zināšanām visās galvenajās novadpētniecības darba jomās, kā arī aktualitātēm tika iepazīstināti atbildīgie darbinieki konsultācijās.

Problēma. Apzināt potenciālos sadarbības partnerus, lūgt viņus dalīties savos novadpētniecības materiālos, atmiņās un zināšanās. Reizēm grūti atrast zinošus seniorus, kas varētu pastāstīt par zudušiem mājokļiem un ievērojamiem cilvēkiem, kas bibliotēkas apkaimē dzīvojuši un darbojušies. Bibliotekāriem ne vienmēr izdodas rast iespējas bibliotēku vēstures izpētei, ja darbs jāveic ārpus bibliotēkas arhīvos un muzejos. Pētot bibliotēku vēsturi, nepieciešams laiks un prasmes darbam arhīvos, zināšanas vēsturē, kā arī nauda arhīvu dokumentu kopijām.

Risinājums. RCB sadarbība ar LNB speciālistiem, projekti.

Problēma. Novadpētniecības krājuma izdevumiem nereti nepieciešama atjaunošana un restaurācija, informācijas pārrakstīšana jaunākajos informācijas nesējos kā arī piemēroti glabāšanas apstākļi.

Risinājums. Atbilstošo speciālistu konsultācijas, pakalpojumu pirkšana, aprīkojuma iegāde.

Problēma. Novadpētniecības darbā joprojām traucē dažu darbinieku neprasme ielānot laiku ikdienas darba veikšanai, novadpētniecības darba nozīmes nenovērtēšana uzskatot, ka visu vajadzīgo informāciju var atrast internetā.

Risinājums. Attieksmes maiņa, efektīvāku darba metožu izmantošana.

Galvenie secinājumi pārskata periodā, nākotnes prognozes, vajadzības

Pārskata gadā novadpētniecības darbs RCB un filiālbibliotēkās kopumā vērtējams kā veiksmīgs. Bibliotēku novadpētniecības krājums ir papildināts ar jauniem izdevumiem, dokumentiem, marķēts ar RCB uzlīmēm, sakārtots un pārskatāmi izvietots. Pieprasījums pēc RCB novadpētniecības materiāliem CB un lielākajā daļā filiālbibliotēku ir aktuāls, novadpētniecības pasākumi ir raisījuši interesi.

Bibliotēkām, kuras gada pārskatā secinājušas, ka novadpētniecības darbs nav produktīvs jau ilgākā laika posmā, ka novadpētniecības krājumu lasītāji neizmanto, ieteicams pārbaudīt izveidotā novadpētniecības krājuma kvalitāti, tā aktualitāti un atbilstību apkaimes iedzīvotāju vajadzībām, kā arī novadpētniecības krājuma popularizēšanas metodes, mapju satura aktualitāti, to veidošanai izmantotos avotus.

CB un filiālbibliotēkās pārskata gadā risināti sadarbības jautājumi, meklētas jaunas sadarbības iespējas. Dažās bibliotēkās jāuzlabo novadpētniecības darba tehniskais aprīkojums, novadpētniecības krājuma glabāšanas apstākļi. Jāmeklē labākie risinājumi novadpētniecības krājuma fotogrāfiju saglabāšanai digitālā formātā.

Kā nozīmīgākais Latvijas mēroga pasākums bibliotekāriem novadpētniekiem jāatzīmē LNB un Jēkabpils Galvenās bibliotēkas organizētā "Latvijas bibliotēku novadpētniecības konference".

Nākotnes prognozes. RCB un filiālbibliotēku novadpētniecības darbs arī turpmāk būs viens no svarīgākajiem darba virzieniem, turpinās pastāvēt tradicionālajā un elektroniskajā vidē. Bibliotēku vēstures izpētē uzsvars tiks likts uz personībām - bibliotekāriem un bibliotēkas apmeklētājiem, mutvārdu vēsturi. Novadpētniecības mapēs glabāsies arhīvu dokumentu kopijas, bibliotēkāju rokrakstu paraugi un citi ekskluzīvi dokumenti un to kopijas. Turpinās iznākt RCB Gadagrāmatas, iespējams jauns atmiņu stāstu apkopojums un citi novadpētniecības tematikas izdevumi.

9. Projekti

Atbalstītie un realizētie projekti

- **Bibliogrāfiskā rādītāja "Mēs. Latvija, XX gadsimts" sagatavošana un izdošana**

Finansētājs: RD IKSD Kultūras projektu finansēšanas konkurss

Finansējums: 1999,20 EUR

2019. gada aprīlī RCB sagatavoja un izdeva bibliogrāfisko rādītāju "Mēs. Latvija, XX gadsimts". Rādītājā sniegta informācija par rakstniekiem, kuri piedalījušies 20. gadsimtam veltītās daiļliteratūras sērijas "Mēs. Latvija, XX gadsimts" izveidē, apkopota literatūra par viņu daiļradi, kā arī publikācijas par sērijā ietvertajiem romāniem. Izdevumu ievada romāna sērijas idejas autores rakstnieces Gundegas Repšes ievadvārds.

Rādītājs adresēts plašam interesentu lokam, noderīgu informāciju tajā atradīs gan bibliotekāri, gan skolotāji un skolēni.

Latvijas Bibliotēku nedēļas laikā 25. aprīlī CB tika organizēts bibliogrāfiskā rādītāja prezentācijas pasākums, kurā piedalījās arī šīs sērijas grāmatu autori.

- **Starptautiska konference “Baltu mantojums”**

Finansētājs: RD IKSD Kultūras pasākumu projektu finansēšanas konkurss

Finansējums: 550 EUR

2019. gada 20. septembrī RCB sadarbībā ar Rīgas sadraudzības pilsētas Viļņas Centrālo bibliotēku (VCB) organizēja starptautisku konferenci “Baltu mantojums”, kas norisinājās Rīgas domes sēžu zālē. Konferencē bija iespējams noklausīties Latvijas un Lietuvas lektoru vēstījumu par kopīgo un atšķirīgo baltu kultūrvēsturiskajā mantojumā – vēsturē, valodā, literatūrā un tradīcijās. Konferencē piedalījās – prof., Dr. philol., LU profesore un Helsinku Universitātes asociētā profesore Laimute Balode, prof., Dr. philol., LU Latviešu valodas institūta Zinātniskās padomes priekšsēdētāja Anna Stafecka, prof., Dr. art., Latvijas Kultūras akadēmijas rektore Rūta Muktupāvela, mākslas zinātniece Edvarda Šmite, lietuviešu dzejniece, literatūras kritiķe un tulcotāja Ērika Druņģīte (Erika Drungytė), LU prof., Dr. hum. Edmunds Trumpa.

RCB un VCB bija sagatavojušas arī grāmatu izstādi, kurā bija apskatāma lietuviešu daiļliteratūra latviešu valodā un arī latviešu daiļliteratūra lietuviešu valodā no RCB un VCB krājumiem.

- **Izdevums “Rīgas Centrālās bibliotēkas bibliotekāru atmiņu grāmata”**

Finansētājs: RD IKSD Finanšu līdzekļu rezerves izglītības, kultūras un sporta pasākumu atbalstam

Finansējums: 2070 EUR

2019. gada nogalē RCB sastādīja un sagatavoja izdošanai “RCB bibliotekāru atmiņu grāmatu”, kurā apkopotas bibliotēkas darbinieku atmiņas par viņu darba gaitām RCB. Šī grāmata sniedz ieskatu bibliotēku nozares vēsturē, tā ir liecība par bibliotēkas nozarē strādājošajiem profesionāļiem no 20. gs. vidus līdz 21. gs. sākumam Rīgā, lielākajā publisko bibliotēku tīklā Latvijā.

Grāmatā apkopoti esošo un bijušo RCB darbinieku atmiņu stāsti par bibliotekāra profesijas izvēli, tajā pavadīto laiku, satiktajiem cilvēkiem, paveikto, sajusto un sasniegto. “Bibliotekāru atmiņu grāmata” ir noderīgs un saistošs izdevums gan bibliotekāriem, gan arī ar bibliotēkas nozari nesaistītiem lasītājiem, kurus interesē biogrāfiskās studijas un vēsture. “Bibliotekāru atmiņu grāmata” ir kolektīvās atmiņas laikmeta liecība, ko varēsīm atstāt nākotnes bibliotekāru paaudzēm.

Projektu aprakstu skat. pielikumā Nr. 6.

RD IKSD Sabiedrības integrācijas brīvprātīgo darba programmas projektu finansēšanas konkursam tika iesniegts, bet netika atbalstīts projekts “Akcija “Atrodi bibliotēku šovasar!”” (prasītais finansējums 1478,30 EUR).

10. Publicitāte

Bibliotēkas tēla veidošana, publicitāte, sabiedrības informēšana par bibliotēkas funkcijām, pakalpojumiem

2019. gadā turpinājās iepriekšējos gados aizsāktie Latvijas simtgadei veltītie projekti, tika atzīmētas līdz ar Latvijas Republiku izveidoto iestāžu, institūciju, organizāciju simtgades, kam tika pievērsta uzmanība publicitātes un sabiedrības informēšanas jomā. Nozīmīgi bija literatūru, lasīšanu un bibliotēku krājumos pieejamo informācijas resursu popularizējošie pasākumi un citas aktivitātes.

2019. gadā notika izmaiņas RCB struktūrā – oktobrī tika izveidota RCB Projektu un sabiedrisko attiecību nodaļa, kurā strādā 3 darbinieki.

RCB darba organizācija paredz, ka informāciju par RCB struktūrvienību pasākumiem vai citām aktualitātēm sagatavo šīs struktūrvienības atbildīgie darbinieki, par RCB projektiem un pakalpojumiem Projektu un sabiedrisko attiecību nodaļas vai citi atbildīgie RCB speciālisti, taču tālāka informācijas izplatīšana notiek centralizēti – informācija tiek iesniegta Projektu un sabiedrisko attiecību nodaļai, kas koordinē sabiedrības informēšanas darbu. Nozīmīgāko pasākumu un citu aktivitāšu popularizēšanai tika sagatavota informācija nosūtīšanai plašsaziņas līdzekļiem un ievietošanai RCB tīmekļa vietnē un sociālo tīklu profilos. Sadarbībā ar RD un RD IKSD sabiedrisko attiecību speciālistiem un IKSD Kultūras pārvaldes darbiniekiem informācija tāpat kā katru gadu regulāri tika ievietota RD IKSD tīmekļa vietnes jaunumu sadaļā, kā arī RD informatīvajā portālā. Informācija tika sūtīta arī Latvijas ziņu aģentūrām LETA un BNS, no kurienes tā nonāk plašsaziņas līdzekļu rīcībā, kā arī interneta portāliem, televīzijas un radio ziņu dienestiem, laikrakstiem u. c., kuru ieinteresētība un atsaucība informācijas publicēšanā gan ir grūti prognozējama.

2019. gada nozīmīgākie notikumi, kuru publicitātei tika veltīta īpaša uzmanība (informācijas ievietošana RCB tīmekļa vietnē un sociālajos tīklos, informācija plašsaziņas līdzekļiem, pasākumu norises fotografēšana un fotogaleriju veidošana), bija:

- jaunais Latvijas pašvaldību publisko bibliotēku lasītājiem pieejamais pakalpojums “3td e-GRĀMATU bibliotēka” (janvārī un visa gada garumā);
- Bišumuižas filiālbibliotēkas darba atsākšana citās telpās (aprīlī);
- bibliogrāfiskā rādītāja “Mēs. Latvija, XX gadsimts” sagatavošana, izdošana un atvēršanas pasākums 24. aprīlī;
- Kultūras trešdienu pasākumu cikls RCB Pludmales lasītavā Lucavsalā, kura ietvaros tika plānoti 13 pasākumi no jūnija līdz augustam;
- Starptautiskā konference “Baltu mantojums” 20. septembrī, kas bija veltīta Baltu vienības dienai;
- “Rīgas Centrālās bibliotēkas gadagrāmatas 2018” atvēršana 19. decembrī.

2019. gadā RCB un filiālbibliotēku pakalpojumu popularizēšanai tika izmantotas vienota stila informatīvās vienlapes un bukleti, kas latviešu un krievu valodā (CB nodaļām arī angļu valodā) izveidoti visām RCB filiālbibliotēkām. Izstrādātas arī informatīvās vienlapes un krāsainas grāmatzīmes bērniem. Neliela izmēra afišas un informācijas lapiņas par bibliotēkās notiekošajiem pasākumiem tiek sagatavotas visās filiālbibliotēkās. Projektu informatīvo materiālu izstrādei tika piesaistīts speciālists, šie materiāli sagatavoti tipogrāfiski. RCB nodaļas un filiālbibliotēkas, kur bija tehnoloģiskais nodrošinājums, apmeklētāju informēšanai par bibliotēkas piedāvātajiem pakalpojumiem, aktualitātēm un pasākumiem turpināja izmantot informatīvos ekrānus (Daugavas, Ilģuciema, Imantas, Šampētera filiālbibliotēka, "Avots", "Pārdaugava", "Vidzeme").

2019. gadā bija pieejams daudzveidīgs RCB reklāmas suvenīru klāsts ar bibliotēkas simboliku: pildspalvas, mapes, auduma maisiņi, krekliņi, lietussargi, aprociņas, atstarotāji, krūzītes.

Informācija par RCB radio un televīzijā:

- informācija par RCB pasākumiem regulāri tika atspoguļota televīzijas kanālu rīta programmu „ziņu lentās” un raidstaciju ītajos paziņojumos par kultūras pasākumiem;
- intervijas ar CB apmeklētājiem un darbiniekiem par bibliotēkas pakalpojumiem un 2019. gada populārākajām grāmatām saviem sižetiem filmēja LNT un LTV1;
- RCB Pieaugušo literatūras nodaļas vadītājas Guntas Ozolas intervija Latvijas Radio 4 par Daugavpils Marka Rotko mākslas centra ceļojošo izstādi „Gleznojam savu nākotni kopā” bibliotēkā u. c.

Bibliotēkas informācija tīmeklī:

- **bibliotēkas tīmekļa vietne (mājaslapa)**

Sabiedrības informēšanai interneta telpā tiek uzturēta un pilnveidota RCB tīmekļa vietne www.rcb.lv, kā arī tīmekļa vietne bērniem <http://bibliotekabarniem.rcb.lv> (skat. sadaļu „Darbs ar bērniem un jauniešiem”). Svarīgākais tīmekļa vietnes uzdevums ir atspoguļot aktuālās izmaiņas bibliotēku darbā un sniegto pakalpojumu pieejamībā. Tīmekļa vietnē un vietnē bērniem tiek veidots RCB nodaļās un filiālbibliotēkās organizēto pasākumu kalendārs. 2019. gadā RCB tīmekļa vietnes sadaļā *Aktuāli* publicēti 240 informatīvi raksti par pasākumiem, izstādēm u. c. aktualitātēm bibliotēku darbā, fotogalerijā ievietotas 87 galerijas. Informācijas un fotogaleriju ievietošanu tīmekļa vietnē veica RCB sabiedrisko attiecību vadītāja un Bibliotēku dienesta speciālisti. RCB tīmekļa vietnē var iepazīties ar visiem publicētajiem pasākumu aprakstiem, jo tās funkcionalitāte nodrošina automātisku ierakstu arhīva veidošanu.

Emuāri RCB netiek veidoti.

- **sociālie tīkli**

RCB ir profili sociālajos tīklos www.facebook.com/RigaCB, www.draugiem.lv/rcb, www.twitter.com/RigaCB, kur tiek atspoguļota informācija par RCB un filiālbibliotēkām (RCB nodaļas un filiālbibliotēkas atsevišķus profilus neveido, informācija par visām struktūrvienībām tiek atspoguļota vienā kopīgā RCB kā iestādes profilā, ko uztur RCB Projektu un sabiedrisko attiecību nodaļas un Bibliotēku dienesta speciālisti. Pielāgojot sociālo tīklu specifikai, tajos tika ievietota visa jaunā informācija un fotogalerijas, kas redzamas arī RCB mājaslapā.

Neskatoties uz portāla popularitātes samazināšanos, RCB lapai www.draugiem.lv/rcb arī 2019. gadā bija savs stabils sekotāju un interesentu loks (galvenokārt sievietes vecumā virs 50 gadiem), un tajā ievietotās informācijas skatījums pārsniedza 120 000. Tāpēc bibliotēkas profils portālā joprojām tiek uzturēts, taču turpmāk jāizvērtē ieguldītā darba lietderība, pieļaujot RCB lapas slēgšanu.

RCB lapas www.facebook.com/RigaCB sekotāju skaits, noslēdzoties 2019. gadam, pārsniedza 1 700. Lapā ievietoti 115 pasākumi, ko savās laika joslās redzējuši gandrīz 49 000 lietotāju, bet 1 500 izrādījuši interesi par tiem. Populārāko notikumu vidū ir RCB grāmatu maiņas punkti, kustību teātra režisora un pedagoga Anša Rūtentāla piemiņas pasākums, vasaras pasākumi pludmales lasītavā Lucavsalā, Jura Šulca fotoizstādes "Rīgā 23:59" atklāšana, grāmatas "Aliansē pret vēzi" atvēršana, grāmatas "Dakteri un šamaņi" prezentācija u. c. Fotogalerijas par "RCB gadagrāmatas 2018" atvēršanas pasākumu, RCB darbinieku semināru LNB, tikšanās ar rakstnieci Rolandu Buli filiālbibliotēkā "Pūce", tērpu skate "Radošais nemiers" CB, starptautiskais seminārs "Baltu mantojums", Miltiņu ģimenes muzikālā pēcpusdiena Lucavsalā u. c. RCB profilam www.twitter.com/RigaCB 2019. gadā bija vairāk nekā 790 sekotāji. Izmantojot dažādu sociālo tīklu informācijas sinhronizācijas iespējas, *twitter.com* automātiski tiek atspoguļota visa informācija, kas tiek ievadīta www.draugiem.lv/rcb RCB lapā. Profils vairāk tiek izmantots kā rīks bibliotēku nozarē un citās saskarozarēs svarīgas informācijas apzināšanai un popularizēšanai.

Analizējot sociālo tīklu statistiku, jāņem vērā, ka tā dažādos tīklos tiek veidota pēc atšķirīgiem principiem.

- **citas tīmekļa vietnes**

- Informācija par nozīmīgākajiem RCB profesionālajiem notikumiem tika nosūtīta [Latvijas Bibliotēku portālam](#);
- Balstoties uz statistikas datu administrēšanas sistēmā ievadīto RCB un visu filiālbibliotēku pamatinformāciju un statistikas datiem, šī informācija tiek atspoguļota jaunajā [Latvijas Kultūras datu portālā](#);
- Informācija par RCB kā Rīgas pašvaldības iestādi atrodama [RD IKSD interneta vietnes iestāžu katalogā](#);
- Google meklētājā un kartē tika atjaunota RCB nodaļu un filiālbibliotēku kontaktinformācija, kā arī veiktas izmaiņas bibliotēku darba laikā.

Veiksmīgākie bibliotēku popularizējošie pasākumi

2019. gadā RCB un filiālēs notikuši 2 097 pasākumi, ko apmeklējuši 35 271 interesenti (tajā skaitā tematiskie pasākumi, izstāžu atklāšanas, ekskursijas uz bibliotēku, bibliotekārās stundas, konkursi, lietotāju interešu grupu pasākumi, tikšanās ar sabiedrībā zināmiem cilvēkiem, sadarbības ar RD departamentiem un citām iestādēm ietvaros bibliotēku telpās notikušie pasākumi u. c. visdažādākajām mērķauditorijām). 1 109 pasākumi jeb 53 % no kopskaita tika organizēti dažādām bērnu mērķauditorijām (apmeklējums 19 325 jeb 55 % no pasākumu apmeklējuma).

2019. gadā turpinājās RCB sadarbība ar grāmatu apgādiem un autoriem, notika arī citi ar literatūru, rakstīšanu un lasīšanu saistīti pasākumi, kas ir būtiski bibliotēku krājuma, literatūras un lasīšanas popularizēšanā:

- sadarbībā ar apgādu „Jumava” tika prezentēta Anatolija Danilāna un ceļotāja Pētera Struberga grāmata “Dakteri un šamaņi” (17. decembrī) un Jāņa Dimanta grāmata “Simtgades dullais letiņš” (11. septembrī). Ar apgāda “Jumava” atbalstu CB notika *Dantes Aligjēri biedrības Latvijā* organizētā konference “Itālija, iedvesma un skatuve” (25. oktobrī);
- CB notika triju apgāda “Vesta-LK” grāmatu atvēršanas svētki - Astrīdas Jansones “Trimdas bērnu bērni Latvijā” (26. septembrī), Jura Ulmaņa “Uz Grenlandi pēc pērlēm” (13. septembrī) un Ievas Auziņas-Szentivanyi “Celmus laida mākoņos” (5. septembrī) prezentācija un tikšanās ar autoriem;
- turpinājās sadarbība ar apgādu “Latvijas Mediji” - Rolandas Bulas piektā romāna „Upes laiks” (14. augustā) un Nellas no Kroles grāmatas “Ragana bez diploma” (9. oktobrī) atvēršanas svētki;
- sadarbībā ar Ungārijas vēstniecību un apgādu “Mansards” notika Lāslo Ģurko romāna “Doktora Fausta laimīgais gājiens pa eļļu” prezentācija un tikšanās ar romāna tulkotāju Elgu Saksi (1. oktobrī);
- sadarbībā ar apgādu “Zvaigzne ABC” bibliotēkā notika Maijas Pohodņevas un Modra Pelša grāmatas “Aliansē pret vēzi” atvēršanas svētki (24. septembrī);
- sadarbībā ar Jāņa Rozes apgādu - Evelīnas Dacjūtes un Aušras Kjudulaites grāmatas „Laime ir lapsa” atvēršanas svētki (2. martā), piedaloties māksliniecei Aušrai Kjudulaitei un tulkotājai Dacei Meierei;
- novembrī vienpadsmito reizi Latvijā notika Nacionālais romānu rakstīšanas mēnesis (National Novel Writing Month jeb NaNoWriMo), kura dalībnieki astoņos koprakstīšanas pasākumos, lielajā rakstīšanas maratonā un noslēguma pasākumā pulcējās CB;
- maijā CB notika Latvijas Fantāzijas un Fantastikas biedrības rīkotais pasākums „LatCon 2019”;
- interesants pasākums bija Jura Kunnosa dzejas par Rīgu uzvedums “Dzied sirds, un spēlē visa Rīga” drāmas kopas “Saulespuķe” izpildījumā, kas tika demonstrēts CB un pludmales lasītavā, kā arī filiālbibliotēkā “Kurzeme”, Grīziņkalnā un Pļavnieku filiālbibliotēkās;

- CB regulāri pulcējās dzejas draugu klubs „Sozvezdije” („Созвездие” – „Zvaigznājs”) un bērnu literatūras draugu klubs „Burinieks” rakstnieka un mākslinieka Vladimira Novikova vadībā u. c.

Filiālbibliotēkās:

- Ilonas Ķepales dzejoļu krājuma “Salinieci un putnu pārdevējs” atvēršanas svētki Imantas filiālbibliotēkā (28. martā);
- izcilajai XX gadsimta krievu dzejniecei Annai Ahmatovai veltīts pasākums “Lasot Ahmatovu” filiālbibliotēkā “Avots” (30. oktobrī);
- Šampētera filiālbibliotēkā bija iespēja noskatīties režisores Ingas Nesteres filmu “Es dzīvoju priecīgi” par dzejnieku un rakstnieku Arnoldu Auziņu. Pasākumā piedalījās Arnolds Auziņš un režisore Inga Nestere (14.decembrī);
- tikšanās ar levu Auziņu-Szentivanyi, pārrunas par tautasdziesmu mantojumu, grāmatas “Celmus laida mākoņos” prezentācija filiālbibliotēkā “Zemgale” (7. novembrī).

Filiālbibliotēku viesu vidū 2019. gadā bija rakstniece Silvija Holcmane (Juglas filiālbibliotēka, “Zemgale”), Dzintars Tilaks, grāmatas “Plastmasas huligāni” autore Agnese Vanaga (filiālbibliotēka “Vidzeme”), dzejnieks Arnolds Auziņš (Čiekurkalna filiālbibliotēka), rakstniece un māksliniece Agnese Aizpuriete (Sarkandaugavas filiālbibliotēka), rakstniece Rolanda Bula (“Pūce”, “Rēzna”), bērnu grāmatu autore Māra Jakubovska (Daugavas filiālbibliotēka), rakstniece Indra Brūvere, Inese Zandere (Ilģuciema filiālbibliotēka), bērnu rakstniece un dzejniece Māra Cielēna (filiālbibliotēka “Strazds”) u.c. 2019. gadā turpinājās iepriekš aizsāktie Latvijas simtgades projekti un pasākumi:

- ceļojošā latviešu autoru bērnu grāmatu izstāde projektā „100 grāmatas bērniem” visa gada garumā bija apskatāma 12 RCB filiālbibliotēkās;
- projekts „Literārās pastaigas”: interesentus pulcēja filiālbibliotēkas “Pārdaugava” rīkotā pastaiga “Zigmunda Skujiņa Pārdaugava”, Sarkandaugavas filiālbibliotēkas pastaiga “Atklājot Sarkandaugavu”, Šampētera filiālbibliotēkas pastaiga “Šampēterī zīles krīt”, kā arī RCB Bērnu literatūras nodaļas pastaiga pa Rīgas parkiem “Kur mīt Rīgas lauvas?”.
- starptautiskā piecu valstu bērnu zīmējumu izstāde „Es mīlu savu valsti” (“I love my country”), kurā redzami Latvijas, Lietuvas, Igaunijas, Somijas un Ukrainas jauno mākslinieku darbi, tika izstādīta Pērnavā un Viļņā, kā arī bija apskatāma RCB filiālbibliotēkās;
- pasākumu cikls „Rīga lepojas” Juglas filiālbibliotēkā sadarbībā ar Rīgas Ziemeļu izpilddirekciju, kura ietvaros bibliotēkā viesojās Latvijas Nacionālā teātra literārās daļas vadītāja Rita Melnace, atzīmējot teātra simtgadi, un režisore, rakstniece, teoloģe Dace Priede.

Nozīmīgi ir pasākumi ārpus bibliotēkas, ar mērķi popularizēt RCB un filiālbibliotēku sniegtos pakalpojumus to cilvēku vidū, kas bibliotēku varbūt neapmeklē, kā arī pasākumi citu Rīgas pilsētas programmu ietvaros:

- Lucavsalas Kultūras trešdienas, no jūnija līdz augustam trešdienās plkst.18.00 tika plānoti 13 pasākumi, no kuriem Lucavsalas teritorijā notika: Latvijas Rakstnieku savienības laikraksta „konTEKSTS” jūnija numura atvēršana, literārā konkursa “Aicinājums” lasījumi, Muzikāls vakars kopā ar dziesminieku Arni Miltiņu un viņa ģimeni, tikšanās ar ceļotāju, grāmatu autoru Pēteri Strubergu, tikšanās ar rakstnieci Lauru Vinogradovu, dzejas uzvedums „Dzied sirds un spēlē visa Rīga” - Jura Kunnosa dzeja par Rīgu drāmas kopas „Saulespuķe” izpildījumā, tikšanās ar rakstnieci Lindu Nemieru. Plānoto pasākumu norisi ļoti ietekmēja laikapstākļi, vairāki pasākumi tika pārcelti uz CB telpām (Rolandas Bulas grāmatas „Upes laiks” atvēršanas svētki, pasākums ar Dramaturgu teātra piedalīšanos, dzejas draugu kluba tikšanās), bet trīs pasākumi tika atcelti.
- 1. jūnijā Bolderājas filiālbibliotēka ar literāri muzikālu pēcpusdienu „Mājupvedošās bāku ugunis” un aktivitātēm bibliotēkas dārzā piedalījās Bolderājas svētkos;
- 31. augustā RCB ar dažādām aktivitātēm (bērni varēja piedalīties jautrajās ātrlasīšanas, mēles mežģu sacensībās, risināt uzdevumus prāta spēlēs, izmēģināt “lasāmkrēslu” un “klausāmkrēslu”, darināt un izrotāt grāmatzīmes, krāsot, zīmēt utt.) piedalījās ikgadējos svētkos bērniem un jauniešiem „Nāc un piedalies!”, ko pie Rīgas Kongresu nama organizēja RD IKSD un Rīgas Interesu izglītības metodiskais centrs;
- filiālbibliotēka “Pārdaugava” īstenoja aktivitātes sadarbībā ar Kopienas centru “Ābeļzieds”, piedaloties pasākumos “Dzirciema pagalms” (26. februārī), “Kaimiņu dienas Dzirciema pagalmā” (6. jūnijā), “Sporta diena Dzirciema pagalmā” (10. jūlijā).
- RCB tīkls un pakalpojumi tika popularizēti arī grāmatu maiņas punktos.

RCB un filiālbibliotēkas aicināja tikties ar sabiedrībā zināmiem cilvēkiem, dažādu nozaru un profesiju pārstāvjiem: režisoru Jāni Streiču, žurnālisti, grāmatas un fotoizstādes “Latvijas dievnami” autori Vivantu Volkovu, ekotūrisma pārzinātāju Aivaru Jakoviču (Juglas filiālbibliotēka), fotogrāfu Marģeru Martinsonu (Čiekurkalna filiālbibliotēka), Latvijas Universitātes Āzijas studiju nodaļas asociēto profesori Agitu Baltgalvi (filiālbibliotēka “Pūce”), ārstu, cigun skolotāju Igoru Kudrjavcevu (filiālbibliotēka “Strazds”), ar Rīgas Austrumu izpilddirekcijas izpilddirektoru Dmitriju Pavlovu, ar ārstu-kineziologu Visvaldi Bebrišu, saktu kolekcionāru Normundu Beržinski, mākslinieci Jekaterinu Beļajevu, Rīgas Krievu teātra aktieri Jakovu Rafalsonu (Ķengaraga filiālbibliotēka), sociālpsiholoģisko treniņu vadītāju Dzintru Līci (Daugavas filiālbibliotēka), bērnu grāmatu ilustratori Initu Zērieti (Pļavnieku filiālbibliotēka), mākslinieci, grāmatu ilustratori Eviju Stukli-Zuitiņu (filiālbibliotēka “Pūce”), televīzijas raidījumu vadītājiem un autoriem Martu Selecku un Gustavu Terzenu (filiālbibliotēka “Rēzna”).

Arī 2019. gadā RCB un filiālbibliotēkas piedalījās Latvijas un starptautiskajos projektos un akcijās: „Bērnu, jauniešu un vecāku žūrijā 2019”, kampaņā “Digitālā nedēļa 2019” martā, Bibliotēku nedēļā aprīlī, Karjeras nedēļā oktobrī, Ziemeļvalstu literatūras nedēļā novembrī, CB rīkoja pasākumu Vispasaules publiskās adīšanas dienā Pludmales lasītavā Lucavsalā u. c.

Nemainīgi iecienīti RCB nodaļās un filiālbibliotēkās bija pasākumi, kas organizēti dažādām lietotāju interešu grupām-klubiem (skat. sadaļu „Pakalpojumu piedāvājums un pieejamība”), kā arī ar apkaimes iepazīšanu saistīti pasākumi (skat. sadaļu „Novadpētniecība”).

Neatņemama RCB pasākumu daļa ir apmeklētājiem piedāvātās mākslas un radošo darbu izstādes (vairāk nekā 300), kas regulāri bija apskatāmas CB nodaļās, filiālbibliotēkā „Avots”, „Kurzeme”, “Pārdaugava”, „Vidzeme”, „Zemgale”, Bīķernieku, Daugavas, Imantas filiālbibliotēkā, bet atsevišķas izstādes notika arī citās bibliotēkās. Daudzām izstādēm tika rīkoti atvēršanas pasākumi, kuros apmeklētāji varēja tikt ar izstādes darbu autoriem.

Ar publicitātes darbu saistītās problēmas un to risinājumi

Aktuāls ir autortiesību jautājums, realizējot sadarbību ar skolām, kuras bibliotēku vēlas apmeklēt mācību programmas ietvaros un apmeklējumā iekļaut daiļdarbu fragmentu lasījumus, kinofilmu skatīšanos, mūzikas ierakstu klausīšanos.

Mūsdienās pastāv dažādi veidi un interneta vietnes, ar kuru starpniecību par RCB, tās sniegtajiem pakalpojumiem un rīkotajiem pasākumiem informēt cilvēkus, kuri ikdienā izmanto internetu. Problemātiski ir sasniegt to sabiedrības daļu, kas internetu neizmanto. Kaut arī informācija tiek sūtīta visdažādākajiem plašsaziņas līdzekļiem, arī drukātajiem preses izdevumiem, televīzijām un radio, taču tie veic savām interesēm atbilstošu informācijas atlasīšanu. Vienīgais veids, kā „ielauzties” šajos plašsaziņas līdzekļos, būtu reklāma.

Nākotnē svarīga būtu bibliotēku vizuālā tēla veidošana pilsētvidē, izmantojot uzrakstus, attēlus, gaismas reklāmas elementus u. c. Šādas norādes ne tikai atvieglotu bibliotēkas atrašanu, bet veicinātu arī to atpazīstamību.

11. Sadarbības tīkla raksturojums

Sadarbība ar pašvaldību un pašvaldības institūcijām

RCB darbs ik gadu notiek aktīvā sadarbībā ar pārraugošo RD IKSD, īpaši ciešā sadarbībā ar Kultūras pārvaldi. Dažādu darba jomu īstenošanā tiek iesaistīti arī citi RD departamenti, piemēram, Attīstības departaments, Labklājības departaments, Īpašuma departaments. Sabiedrības informēšanas darbs notiek sadarbībā ar RD Sabiedrisko attiecību nodaļu, RD IKSD Sabiedrisko attiecību nodaļu un RD IKSD Kultūras pārvaldes Kultūras projektu un pasākumu nodaļu.

Aktīva sadarbība ar RD IKSD notika, realizējot Rīgas vispārējās izglītības iestāžu bibliotēku metodisko pārraudzību, īpaši skolu bibliotēku krājumu pārbaudes noslēdzošajā posmā. Apspriedēs par situāciju Rīgas skolu bibliotēkās piedalījās gan RD IKSD vadība, gan Izglītības pārvaldes vadošie speciālisti, gan Finanšu pārvaldes speciālisti. Krājuma pārbaudi neskaidro jautājumu risināšanā iesaistījās arī RD Finanšu departaments (vairāk skat. "Metodiskais un konsultatīvais atbalsts izglītības iestāžu bibliotēkām").

RCB Informācijas sistēmu administrēšanas nodaļas speciālisti piedalījās RD ITC projekta "RCB IKT infrastruktūras integrēšana RD ITC infrastruktūrā" 1. un 2. kārtas darba grupās, sniedzot nepieciešamo informāciju un atbalstu. RD ITC nodrošināja korporatīvo tīklu tehnisko iekārtu apkopi, bojātās datortehnikas vietā līdzvērtīgu tehniku, sniedza informatīvos pakalpojumus, veica iepirkumus informācijas tehnoloģiju un telekomunikāciju jomā, nodrošināja RD tiešsaistes informatīvās sistēmas izmantošanu (Horizon, RDLIS, KADRI, UDV, DIPS).

RCB regulāri piedalās RD IKSD izsludinātajos projektu konkursos. Ja tie gūst atbalstu, to realizācija notiek sadarbībā ar atbildīgajiem departamenta speciālistiem.

RD IKSD Projektu un sabiedrības integrācijas nodaļas NVO atbalsta sektora sadarbībā ar nevalstiskajām organizācijām veidotā izstāde "NVO stāsti Latvijas simtgadē" bija apskatāma Imantas filiālbibliotēkā un filiālbibliotēkā "Pārdaugava" un "Vidzeme".

RD LD īstenotā Eiropas Sociālā fonda projekta "Mēs par veselīgu Rīgu – daudzveidīgi un pieejami veselības veicināšanas un slimību profilakses pasākumi!" ietvaros vairākās RCB filiālbibliotēkās notika biedrības "Latvijas Zīdīšanas veicināšanas konsultantu asociācija" sadarbībā ar biedrību "Vecāku apvienība KKM" rīkotās bezmaksas "Zīdīšanas apmācības". Šī paša projekta ietvaros interesenti bibliotēkās varēja apmeklēt arī ciguna nodarbības sertificētu instruktoru vadībā.

Nozīmīgi RCB sadarbības partneri ir:

- pašvaldības izglītības iestādes: Rīgas vispārējās izglītības iestādes un pirmsskolas izglītības iestādes, speciālās skolas, mūzikas un mākslas skolas (izstādes, pasākumi, skat. sadaļu "Darbs ar bērniem un jauniešiem");
- interešu izglītības centri, Dienas centri bērniem un pilngadīgām personām (izstādes, pasākumi, skat. sadaļu "Darbs ar bērniem un jauniešiem" un "Pakalpojumi un pasākumi atsevišķām lasītāju mērķgrupām");
- Rīgas pašvaldības kultūras iestāžu apvienība un tās iestādes (informācijas apmaiņa par pasākumiem, izstādes), Kultūras un tautas mākslas centri, tajās darbojošās tautas lietišķās mākslas, glezniecības, fotostudijas u. c. (izstāžu organizēšana bibliotēkās).

Citi sadarbības partneri reģionā un Latvijā, veiktās sadarbības aktivitātes

Sadarbība ar KISC:

- RCB aktīvi izmantoja un popularizēja KISC sadarbībā ar “TietoEVERY”, Latvijas izdevniecībām un publiskajām bibliotēkām īstenoto projektu “3td e-GRĀMATU bibliotēka”;
- projekta “Elektroniskās publikācijas Latvijas bibliotēkām” realizācija un datubāzu EBSCO un EBSCO Flipster, Nozare.lv, Letonika.lv, Lursoft datubāzes “Laikrakstu bibliotēka” abonēšana;
- RCB darbinieki piedalījās KISC ERAF projekta “Mašīntulkošana, 2. kārtā” bibliotēku sarunbota izveides darba grupā;
- RCB darbinieki apmeklēja KISC rīkotos seminārus;
- KISC atbalsta dienests nodrošina RCB publiskā tīkla uzturēšanu, ar tīklu saistīto tehnisko iekārtu apkopi, sniedz informatīvos pakalpojumus.

Turpinājās bibliotēkas sadarbība ar Dantes Aligiēri biedrību Latvijā, ar apgādiem: „Jumava”, “Vesta-LK”, “Latvijas Mediji” un Jāņa Rozes apgādu (grāmatu atvēršanas pasākumi, tikšanās ar autoriem, skat. “Publicitāte. Veiksmīgākie bibliotēku popularizējošie pasākumi”).

Sadarbības ietvaros RCB apmeklētājiem bija iespēja iepazīties ar izstādēm: martā CB, bet augustā Ilģuciema filiālbibliotēkā bija apskatāma ceļojošā izstāde „Bibliotēkas, kas palīdzēja izaugt Latvijai”, ko veidojusi LNB Atbalsta biedrība; jūlijā ar Salaspils novada bibliotēkas veidoto izstādi „Vaira Vīķe Freiberga. Ar Sauli” varēja iepazīties Daugavas filiālbibliotēkas apmeklētāji.

Pārrobežu sadarbība, starptautiskā sadarbība

Pārskata periodā RCB darbinieki apmeklēja vairākus pasākumus un darba grupas dažādās ārvalstu bibliotēkās:

- No 26. līdz 28. februārim RCB direktore Dzidra Šmita un direktores vietniece Doloresa Veilande apmeklēja Viļņu (Lietuva), kur piedalījās RCB organizētās starptautiskās bērnu zīmējumu izstādes “Es mīlu savu valsti” atklāšanā;
- No 5. līdz 8. maijam RCB Bibliotēku dienesta galvenā eksperte bibliotēku jomā Zane Ramiņa apmeklēja Helsinku Centrālo bibliotēku (Somija);
- No 1. līdz 3. jūlijam RCB direktore Dzidra Šmita apmeklēja Viļņas Centrālo bibliotēku (Lietuva), kur piedalījās starptautiskās konferences “Baltu mantojums” darba grupā;
- No 12. līdz 14. septembrim RCB direktora vietniece Doloresa Veilande un RCB Projektu vadītāja Santa Mūrniece apmeklēja Tartu (Igaunija), lai dibinātu sadarbību starp RCB un Tartu publisko bibliotēku;
- No 2. līdz 5. oktobrim RCB direktore Dzidra Šmita Minskā (Baltkrievija) piedalījās starptautiskā konferencē “Publiskā bibliotēka pilsētu stāstā”, kurā uzstājās ar priekšlasījumu “RCB pilsētas vēsturē. 1905–2019”;

- No 28. līdz 30. novembrim RCB direktore Dzidra Šmita Viļņā (Lietuva) piedalījās seminārā par starptautiskās sadarbības iespējām;
- No 9. līdz 13. decembrim RCB direktore Dzidra Šmita apmeklēja Brēmeni, kur piedalījās Rīgas un Brēmenes sadraudzības līguma 35. gadadienai veltītos pasākumos.

20. septembrī RCB sadarbībā ar Rīgas sadraudzības pilsētas Viļņas Centrālo bibliotēku organizēja starptautisku konferenci “Baltu mantojums” (skat. “Projekti”).

2019. gadā RCB apmeklēja ārvalstu viesi:

- 18. martā RCB pieredzes apmaiņā viesojās Ukrainas kolēģi;
- 7. jūnijā RCB apmeklēja Kauņas apriņķa bibliotēku delegācija;
- 20. septembrī Starptautiskajā konferencē “Baltu mantojums” piedalījās Viļņas pašvaldības, Viļņas Centrālās bibliotēkas pārstāvji un literārā žurnāla “Nemunas” redaktore Ērika Druņģīte.

12. Metodiskais un konsultatīvais darbs

Situācijas apraksts, kopaina, metodiskā un konsultatīvā darba prioritātes pārskata periodā

Metodisko darbu, konsultācijas, informatīvo atbalstu RCB nodaļām un filiālbibliotēkām sniedz Metodiskās nodaļas eksperti, KAN, ISAN speciālisti. Regulāri tiek aktualizētas koncepcijas, metodiskie materiāli, instrukcijas un nodrošināta profesionālā pilnveide.

Metodiskā un konsultatīvā darba prioritātes 2019. gadā bija bibliotekārā pakalpojuma uzlabošana un krājuma attīstības veicināšana. Turpinājās elektronisko informācijas resursu izmantošanas prasmju papildināšana darbiniekiem u. c.

Reģiona galvenās bibliotēkas veiktie metodiskie pasākumi un konsultācijas, īstenotie profesionālās pilnveides un pieredzes apmaiņas pasākumi

RCB galvenie eksperti bibliotēku jomā koordinē RCB un filiālbibliotēku darbu visās bibliotekārā darba jomās: konsultē par darbu ar krājumu, uzskaiti, lasītāju apkalpošanas jautājumos, par darbu ar datubāzēm un uzzīņu darbu, par novadpētniecības jautājumiem, rakstu sagatavošanu un iesniegšanu RCB sagatavotajiem izdevumiem u. c.

Organizējot **RCB darbinieku profesionālo pilnveidi**, tradicionāli notika nodarbību cikls RCB darbiniekiem, kam stāžs RCB ir mazāks par vienu gadu. Pārskata gada nodarbībās tika sniegts īss ieskats RCB darba jomās: RCB struktūra, dokumentu aprīte, finansēšana, lasītāju apkalpošana, krājuma komplektēšanas principi, publicitāte, darbs ar BIS ALISE, informācijas un uzzīņu darbs, novadpētniecība u.c.

RCB organizētie profesionālās pilnveides pasākumi

Nr.p.k.	Norises laiks	Pasākuma nosaukums, galvenās tēmas	Dalībnieku skaits
1.	12.02.2019.	Seminārs Rīgas skolu bibliotekāriem „Dāvinājumi Rīgas skolas bibliotēkā”	32
2.	14.–28.03.2019.	Nodarbību cikls jaunažiem RCB darbiniekiem	7
3.	27.03.2019.	Nacionālā veselības dienesta seminārs par e-pakalpojumiem	15
4.	09.04.2019.	Valsts ieņēmumu dienesta informatīvais seminārs	18
5.	14.05.2019.	““Latvijas vēstnesis” – valsts, pilsoniskās un tiesiskās informācijas platforma Jūsu bibliotēkā”	24
6.	29.05.2019.	Mācību brauciens uz Ogres Centrālo bibliotēku	40
7.	10.06.2019.	Latvijas Neredzīgo bibliotēkas apmeklējums	19
8.	20.09.2019.	Starptautiska konference “Baltu mantojums”	40
9.	24.10.2019.	Darbs BIS ALISE (skolu) pēc automatizētās inventarizācijas	47
10.	29.10., 17.12.2019.	Informācijas meklēšana Nacionālajā enciklopēdijā un meklēšanas rīkā PRIMO. Izstādes “Latviešu literatūra pasaules tālajos ceļos” apmeklējums (LNB)	32
11.	28.11.2019.	Seminārs jaunažiem skolu bibliotekāriem par krājuma uzskaites jautājumiem	21

RCB Bibliotēku dienesta, ISAN un Projektu un sabiedrisko attiecību nodaļas speciālisti pieredzes apmaiņā apmeklēja Latgales Centrālās bibliotēkas Digitālo aktivitāšu centru Daugavpilī (12. jūnijā), lai iepazītos ar pieredzi RFID tehnoloģiju ieviešanā un izmantošanā – Līvānu novada centrālo bibliotēku (14. augustā) un Jūrmalas Centrālo bibliotēku (22. augustā).

RCB Bibliotēku dienesta eksperti bibliotēku jomā piedalījās profesionālās pilnveides pasākumos: reģiona galveno bibliotēku metodiķu semināros, seminārā “Bibliotēkas un sabiedrības ilgtspējīga attīstība: mēs būvējam šo pasauli paši”, Latvijas bibliotekāru 20. konferencē “Bibliotēkas – dialogs ceļā uz pārmaiņām”, LNB un Jēkabpils galvenās bibliotēkas organizētajā “Latvijas bibliotēku novadpētniecības konferencē”, LU Bibliotēkzinātnes sekcijas konferencē, starptautiskajā konferencē “Latvijas Nacionālajam arhīvam – 100”, LNB organizētajos semināros skolu bibliotekāriem, krājuma komplektēšanas speciālistiem, skolu bibliotēku konsultantiem u. c. Tika apmeklēti informatīvie semināri „EBSCO datubāzes resursi un to izmantošana informācijas darbā” un ““Latvijas Vēstnesis” – valsts, pilsoniskās un tiesiskās informācijas platforma”.

RCB aktīvi sadarbojas ar LNB profesionālās pilnveides projektos, RCB darbinieki ir gan LNB Kompetenču attīstības centra klausītāji, gan lektori: RCB Bibliotēku dienesta vadītāja Gida Zepkāne vadīja 160 un 190

stundu profesionālās pilnveides programmas nodarbības “Krājuma uzskaitē. Krājuma organizēšana. Krājuma popularizēšana”.

RCB Bibliotēku dienesta eksperti ir vislielākajā mērā iesaistīti **RCB izdevējdarbībā**: 2019. gadā tika strādāts ar bibliogrāfiskā rādītāja “Romānu sērija “Mēs. Latvija, XX gadsimts”” un “RCB bibliotekāru atmiņu grāmatas” sastādīšanu, fotomateriālu atlasī, korektūru un sagatavošanu izdošanai, turklāt atmiņu grāmatas sagatavošana tika veikta ļoti īsā laikā – trīs mēnešos (skat. “Novadpētniecība”, “Projekti”, “Pakalpojumu piedāvājums un pieejamība. Bibliogrāfija”. Savus lasītājus sasniedza “RCB gadagrāmata, 2018”.

Metodiskais darbs tika veikts šādās jomās:

- RCB vienotās lietotāju datubāzes ierakstu pārbaude;
- novadpētniecības datubāzes ierakstu rediģēšana;
- darbu koordinēšana kultūras pils “Ziemeļblāzma” arhitektūras kompleksu materiālu digitalizēšanā un elektroniska resursa sagatavošanā;
- rakstu sagatavošana izdevumam “RCB Gadagrāmata”;
- starptautisko un nacionālo lasīšanas veicināšanas programmu – “Ziemeļvalstu literatūras nedēļa”, “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija” – organizēšana, koordinēšana, vadība RCB;
- RCB radošo aktivitāšu bērnu un jauniešu svētkos “Nāc un piedalies!” pie Rīgas Kongresu nama koordinēšana un vadība;
- veidots un rediģēts tīmekļa vietnes bērniem <http://bibliotekaberniem.rcb.lv> saturs;
- RCB tīmekļa vietnes www.rcb.lv un sociālajos tīklos izveidoto profilu satura veidošana un uzturēšana;
- dažādu slaidrāžu par RCB sagatavošana;
- ikmēneša RCB pasākumu plānu apkopošana un pasākumu kalendāra un pasākumu bērniem kalendāra veidošana;
- RCB skaitlisko rādītāju apkopošana un analīze;
- RCB rīkojumu projektu sagatavošana par dažādiem bibliotekārā darba procesiem (krājuma inventarizācija, bibliotēku pārvietošana, lietotāju reģistrēšana, darbs ar personu datiem RCB lietotāju datubāzē, personas datu aizsardzība u. c.);
- darbošanās RCB Komplektēšanas padomē, RCB krājumu komisijā, krājumu inventarizācijas komisijās;
- informācijas sagatavošana par RCB iesniegšanai pašvaldībā, LNB, LR KM;
- dalība atbildes vēstuļu projektu sagatavošanā RCB lasītājiem un iedzīvotājiem.

Metodiskais un konsultatīvais atbalsts izglītības iestāžu bibliotēkām

2019. gadā RCB organizēja 3 seminārus Rīgas vispārīgglītojošo skolu bibliotekāriem:

- “Dāvinājumi Rīgas skolu bibliotēkās”. Seminārs notika RCB telpās Graudu ielā 59A. 32 dalībnieki;
- “Darbs BIS "Alise" (skolu) pēc automatizētas inventarizācijas”. Seminārs notika Rīgas Natālijas Draudziņas ģimnāzijā. 47 dalībnieki;
- Seminārs jaunajiem Rīgas skolu bibliotekāriem, kas darbu skolas bibliotēkā uzsākuši 2019. gadā - “Rīgas skolu sadarbība ar RCB. Darbs ar skolas bibliotēkas krājumu. Inventarizācijas.” Seminārs notika RCB telpās Graudu ielā 59A. 21 dalībnieks.

RCB veica centralizēto dāvinājumu saņemšanu un sadali skolu bibliotēkām, kā arī bija atbildīga par centralizēto dāvinājumu pavaddokumentu noformēšanu un apriti. RCB Bibliotēku dienesta un ISAN speciālisti piedalījās skolu bibliotekāru un skolu bibliotēku metodiķu pieredzes apmaiņas pasākumos.

2019. gadā 79 Rīgas skolu bibliotēkās notika krājuma inventarizācija. No tām 37 inventarizācijas tika veiktas automatizēti (BIS ALISE). RCB Bibliotēku dienesta un ISAN speciālisti individuāli konsultēja inventarizācijā iesaistītos bibliotekārus, klātienē vismaz vienu reizi apmeklējot katru skolu, kā arī pa telefonu un e-pastā par šādām tēmām: sagatavošanās inventarizācijai (norakstīšana, dāvinājumu reģistrēšana krājumā, pareiza krājuma uzskaitē), inventarizācijas gaita (darba organizācija, veicamie darbi, pienākumu sadale), inventarizācijas noslēgums (rezultātu apkopošana, noslēguma dokumentu sagatavošana). Nepieciešamības gadījumā inventarizāciju gaita, rezultāti un tehniskie risinājumi (automatizētās inventarizācijās) tika pārrunāti arī ar skolu direktoriem.

Skolas, kuras veica automatizētās bibliotēku inventarizācijas, tika apmeklētas vairākkārt, jo šīs inventarizācijas prasa lielāku RCB iesaistīšanos – papildus konsultācijām tiek sniegts praktisks atbalsts darbā ar bibliotēkas elektronisko katalogu.

Pārskata gadā atbalsts tika sniegts skolu bibliotēkām likvidācijas, reorganizācijas un nosaukumu maiņas gadījumā. Kopā ar skolu bibliotekāriem tika sastādīti nepieciešamie dokumenti, lai bibliotēku krājumus nodotu citām skolām. Līdz skolas likvidācijai vai reorganizācijai obligāta prasība - bibliotēkas krājuma inventarizācija un rezultātu salīdzināšana ar grāmatvedību.

Skolu nosaukumu maiņas gadījumā skolu bibliotekāri tika informēti par darbībām, kas veicamas, lai mainītu bibliotēkas nosaukumu Bibliotēku reģistrā, kā arī saņemtu jaunu bibliotēkas reģistrācijas apliecību.

Skolu bibliotekāri, kuri bibliotēku krājumu inventarizācijas veikuši līdz 2019. gadam, tika konsultēti par pareizu darbu ar krājumu pēc inventarizācijas. Bibliotekāri, kuri dažādu iemeslu dēļ bibliotēku inventarizācijas veiks pēc 2019. gada, tika konsultēti par pareizu krājuma uzskaiti un pareizu sagatavošanos inventarizācijām.

Skolu bibliotēkas, kuras no tradicionālās uzskaites gatavojās pāriet uz automatizēto uzskaiti (BIS ALISE), tika informētas par BIS ALISE tehniskajām prasībām un pareizu darbu ar elektronisko katalogu.

Lielu atbalstu RCB darbā ar skolām sniedza Rīgas pašvaldība. Lai pārrunātu jautājumus, kas saistīti ar skolu bibliotēkām, RD IKSD regulāri notika sanāksmes, kurās piedalījās RD IKSD vadība un speciālisti, kā arī RCB administrācija, Bibliotēku dienesta un ISAN speciālisti. 2019. gada sanāksmju tēmas: Rīgas skolu bibliotēku krājumu inventarizācijas un izglītības iestāžu tīkla pilnveidošanas jautājumi, kas saistīti ar skolu bibliotēkām. Lai precizētu dažādus ar katras konkrētās skolas bibliotēkas uzskaiti saistītos jautājumus un salīdzinātu bibliotēku inventarizāciju rezultātus ar grāmatvedības uzskaites datiem, notika aktīva RCB un RD Finanšu departamenta sadarbība. RCB ISAN speciāliste Rīgas Kongresu namā novadīja prezentāciju "BIS ALISE (skolu)" to skolu direktoriem un bibliotekāriem, kuri pagaidām izmanto tradicionālo bibliotēkas krājuma uzskaiti.

Pārskata gadā veiksmīga bija sadarbība ar "Tieto Latvija", kas konsultēja RCB un risināja dažādus ar BIS ALISE (skolu) saistītus jautājumus, ar LNB Bibliotēku attīstības centru, kā arī ar LR Kultūras ministrijas Arhīvu, bibliotēku un muzeju nodaļu.

Sadarbība metodiskā, konsultatīvā u. c. profesionālo jautājumu jomā

RCB Bibliotēku dienests pateicas par sadarbību RCB darbinieku profesionālās pilnveides pasākumu un pieredzes apmaiņas braucienu rīkošanā kolēģiem no LNB Bibliotēku attīstības centra, Latvijas Neredzīgo bibliotēkas, Ogres Centrālās bibliotēkas, Līvānu novada centrālās bibliotēkas, Latgales Centrālās bibliotēkas, Jūrmalas Centrālās bibliotēkas.

Metodiskā un konsultatīvā darba problēmas un to risinājumi, profesionālās pilnveides vajadzības

Konsultējot skolu bibliotekārus nepieciešama normatīvo dokumentu pārzināšana (valsts līmeņa bibliotēku un izglītības nozares dokumenti, Rīgas pašvaldības dokumenti) un prasme savas zināšanas nodot tālāk. Nepieciešamas prasmes iespējami īsā laikā atrisināt dažādas problēmas, kā arī komunicēt ar dažādiem cilvēkiem. Svarīga ir nepārtraukta profesionālā pilnveide un pieredzes apmaiņa speciālistu starpā.

Profesionālās pilnveides jomā joprojām aktuāli autortiesību, kā arī psiholoģijas jautājumi. Nepieciešamas praktiskas nodarbības publiskās uzstāšanās iemaņu uzlabošanai, kā arī mūsdienīgu publicitātes materiālu sagatavošanai, jaunākās literatūras tematikai veltīti apskati.

Rīgas Centrālās bibliotēkas direktore
Dzidra Šmita

04.03.2020.

Rīgas Centrālās bibliotēkas un filiālbibliotēku izmantojuma rādītāji 2019. gadā

	Lietotāju skaits	T. sk. bērni un jaunieši līdz 18 gadiem	Apmeklējumu skaits	T. sk. apmeklējums bērni un jaunieši līdz 18 gadiem	T. sk. pasākumu apmeklējums	Izsniegums	T. sk. izsniegums bērniem un jauniešiem līdz 18 gadiem	Datorpakalpojumu izmantojums
CB	13772	2229	152676	22251	6217	251026	30655	16368
Filiālbibliotēka „Avots”	1779	345	16700	2289	150	24321	3852	1120
Biķernieku filiālbibliotēka	2111	589	21210	4903	228	35145	6845	2813
Bišumuižas filiālbibliotēka	969	260	10995	3276	275	23865	6643	1109
Bolderājas filiālbibliotēka	1786	568	21141	5012	800	33734	6289	2156
Čiekurkalna filiālbibliotēka	1631	488	16360	4770	1555	34839	7627	1506
Daugavas filiālbibliotēka	2681	965	34571	9141	1296	49638	10717	2700
Grīziņkalna filiālbibliotēka	1627	243	17571	2480	374	29981	4253	1661
Ilguciema filiālbibliotēka	2708	746	29492	7576	2633	40726	7396	5001
Imantas filiālbibliotēka	4336	1352	52100	14771	3151	75699	16262	6530
Jaunciema filiālbibliotēka	514	177	6632	2443	545	9145	2247	260
Juglas filiālbibliotēka	2841	560	33271	5591	1048	45121	5942	3667
Filiālbibliotēka „Kurzeme”	1877	494	17381	3768	114	31485	5726	1705
Ķengaraga filiālbibliotēka	2611	799	30757	8166	2250	42251	10362	3807
Mežciema filiālbibliotēka	1297	626	13589	6294	568	20734	5386	3435
Filiālbibliotēka „Pārdaugava”	4159	874	54259	9231	852	89356	14218	7374
Plavnieku filiālbibliotēka	2551	916	29480	8020	570	47318	10095	2289
Filiālbibliotēka „Pūce”	1851	715	24019	10255	1382	31142	10092	2145
Filiālbibliotēka „Rēzna”	2081	413	21710	2894	870	38571	3670	4453
Sarkandaugavas filiālbibliotēka	1826	629	21488	6560	1788	40096	8638	3504
Filiālbibliotēka „Strazds”	2038	595	25295	6318	1743	25597	6569	2843
Šampētera filiālbibliotēka	1858	528	20221	5346	537	37300	9245	2212
Filiālbibliotēka „Vidzeme”	5106	1457	45942	13754	1961	84398	21842	6163
Filiālbibliotēka „Zemgale”	2361	733	32012	9247	1132	55580	11389	3009
Ziemeļblāzmas filiālbibliotēka	1883	556	22937	5163	406	43927	5049	1893
Ārējais apkalpošanas punkts Dienas centrā	279	0	8636	0	262	9782	0	3341
Ārējais apkalpošanas punkts BKUS	1260	810	19776	8456	2564	21453	14321	1625
Vispārējās izglītības iestāžu bibliotēku metodiskā lasītava	339	21	1919	123	0	3657	148	25
Kopā:	70 132	18 688	802 140	188 098	35 271	1 275 887	245 478	94 714

RCB vienotajā datubāzē reģistrēti **54 130** lietotāji,
no tiem bērni un jaunieši līdz 18 gadiem – **15 464**

Rīgas Centrālās bibliotēkas un filiālbibliotēku kopējais krājums

RCB struktūrvienība	Krājums 01.01.2019.	Saņemts 2019	Izslēgts 2019	Krājums 31.12.2019.	(+) vai (-)
CB	109317	7306	7503	109120	-197
Repozitārija Aktīvais fonds	10292	66	408	9950	-342
Bibliotēku dienests	2437	848	887	2398	-39
Vispārējās izglītības iestāžu bibliotēku metodiskā lasītava	9514	221	1	9734	220
Ārējais apkalpošanas punkts BKUS	6797	1007	1007	6797	0
Filiālbibliotēka „Avots”	19266	1235	2032	18469	-797
Biķernieku filiālbibliotēka	12873	1352	1926	12299	-574
Bišumuižas filiālbibliotēka	13569	1546	7392	7723	-5846
Bolderājas filiālbibliotēka	23571	1373	1921	23023	-548
Čiekurkalna filiālbibliotēka	16998	1635	1412	17221	223
Daugavas filiālbibliotēka	25416	2130	2332	25214	-202
Griķiņkalna filiālbibliotēka	14347	1311	773	14885	538
Ilguciema filiālbibliotēka	24417	1684	731	25370	953
Imantas filiālbibliotēka	50180	3433	1599	52014	1834
Jaunciema filiālbibliotēka	10950	1327	1942	10335	-615
Juglas filiālbibliotēka	21200	1864	1049	22015	815
Filiālbibliotēka „Kurzeme”	18981	1404	1926	18459	-522
Kengaraga filiālbibliotēka	16799	2171	821	18149	1350
Mežciema filiālbibliotēka	10280	1221	1648	9853	-427
Filiālbibliotēka “Pārdaugava”	39319	2830	4339	37810	-1509
Pļavnieku filiālbibliotēka	28865	2171	3272	27764	-1101
Filiālbibliotēka „Pūce”	13449	1463	1508	13404	-45
Filiālbibliotēka „Rēzna”	23353	1706	1719	23340	-13
Sarkandaugavas filiālb.	29049	1801	1403	29447	398
Filiālbibliotēka „Strazds”	23680	1234	2207	22707	-973
Šampētera filiālbibliotēka	25662	1696	1730	25628	-34
Torņakalna filiālbibliotēka	13744		376	13368	-376
Filiālbibliotēka „Vidzeme”	45883	2931	2900	45914	31
Filiālbibliotēka „Zemgale”	17704	2030	2386	17348	-356
Ziemeļblāzmas filiālbibl.	21755	1685	1598	21842	87
Kopā	704821	52681	61752	695750	-9071

Rīgas Centrālās bibliotēkas un filiālbibliotēku saņemtie informācijas resursi 2019. gadā

RCB struktūrvienība	Pirktie (par RCB budžeta līdzekļiem)		Nepirktie (dāvinājumi; bibliotēka nodod otrai bibliotēkai)		Kopā		Periodika (2018)		Pavisam kopā	
	Eks.	€	Eks.	€	Eks.	€	Žurnāli	Laikraksti	Eks.	€
CB	2893	28346.35	1208	5890.22	4101	34236.57	3178	27	7306	34236.57
Repozitārija Aktīvais fonds	66	747.17	0	0	66	747.17	0	0	66	747.17
Bibliotēku dienests	3	32.36	4	28.67	7	61.03	835	6	848	61.03
Vispārējās izgl. iestāžu bibl. metodiskā lasītava	107	862.71	13	114.23	120	976.94	97	4	221	976.94
Ārējais apkalpošanas punkts BKUS	306	2361.23	104	220.56	410	2581.79	595	2	1007	2581.79
Filiālbibliotēka „Avots”	544	4845.43	57	519.00	601	5364.43	630	4	1235	5364.43
Bīķernieku filiālbibliotēka	548	4764.91	23	149.71	607	4914.62	741	4	1352	4914.62
Bišumuižas filiālbibliotēka	548	4623.58	202	1461.19	750	6084.77	791	5	1546	6084.77
Bolderājas filiālbibliotēka	569	4777.34	55	317.59	624	5094.93	742	7	1373	5094.93
Čiekurkalna filiālbibliotēka	644	5569.52	119	481.68	763	6051.2	869	3	1635	6051.20
Daugavas filiālbibliotēka	917	8059.37	327	1598.38	1244	9657.75	877	9	2130	9657.75
Griķiņkalna filiālbibliotēka	558	4768.35	41	277.23	599	5045.58	707	5	1311	5045.58
Iļģuciema filiālbibliotēka	742	6397.39	247	1187.84	989	7585.23	684	11	1684	7585.23
Imantas filiālbibliotēka	1025	8869.20	1114	4774	2139	13643.2	1285	9	3433	13643.20
Jaunciema filiālbibliotēka	487	4100.48	15	121.99	502	4222.47	821	4	1327	4222.47
Juglas filiālbibliotēka	632	5607.71	211	1034.52	843	6642.23	1012	9	1864	6642.23
Filiālbibliotēka „Kurzeme”	602	5147.06	156	481.75	758	5628.81	640	6	1404	5628.81
Ķengaraga filiālbibliotēka	743	6362.17	379	1826.01	1122	8188.18	1041	8	2171	8188.18
Mežciema filiālbibliotēka	445	3850.02	155	716.56	600	4566.58	617	4	1221	4566.58
Filiālbibl. “Pārdaugava”	996	9047.46	449	1865.33	1445	10912.79	1369	16	2830	10912.79
Pļavnieku filiālbibliotēka	922	8099.48	335	2208.33	1257	10307.81	906	8	2171	10307.81
Filiālbibliotēka „Pūce”	590	4936.73	121	365.31	711	5302.04	748	4	1463	5302.04
Filiālbibliotēka „Rēzna”	541	4651.86	200	811.83	741	5463.69	953	12	1706	5463.69
Sarkandaugavas filiālb.	848	7167.37	187	719.53	1035	7886.90	762	4	1801	7886.90
Filiālbibliotēka „Strazds”	613	5288.89	28	197.18	641	5486.07	586	7	1234	5486.07
Šampētera filiālbibliotēka	673	5695.72	286	614.04	959	6309.76	731	6	1696	6309.76
Torņakalna filiālbibliotēka	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Filiālbibliotēka „Vidzeme”	1311	12306.10	162	1085.04	1473	13391.14	1450	8	2931	13391.14
Filiālbibliotēka „Zemgale”	634	5346.38	351	2332.94	985	7679.32	1038	7	2030	7679.32
Ziemeļblāzmas filiālbibl.	684	5919.66	222	586.67	906	6506.33	772	7	1685	6506.33
Kopā	20227	178552.00	6771	31987.33	26998	210539.33	25683		52681	52681.00

Rīgas Centrālās bibliotēkas un filiālbibliotēku izslēgtie informācijas resursi 2019. gadā (sadalījums pa norakstīšanas iemesliem)

RCB struktūrvienība	Nolietoti	Lietotāju noaudēti	Zuduši brīvpieejā	Novecojuši pēc satūra	Nodoti Repozitārija Apmaiņas f.	Nodoti Repozitārija Pasivajam f.	Nav atgūstami bibl. Lietotāja dēļ	Nodoti uz citu fondu	Kopā	Periodika		Kopā
										Žurnāli (2017)	Laikraksti (2018)	
CB	1468	143			1606		1697		4914	2564	25	7503
Repozitārija Aktīvais fonds	174					223	11		408	0	0	408
Bibliotēku dienests	130				46				176	707	4	887
Vispārējās izgl. iestāžu bibl. metodiskā lasītava									0	0	1	1
Ārējais apkalpošanas punkts BKUS	64				318			93	475	532	0	1007
Filiālbibliotēka „Avots”	762	13	75		187		41		1078	947	7	2032
Biķernieku filiālbibliotēka	577				476			3	1056	866	4	1926
Bišumuižas filiālbibliotēka	810		68		5432			239	6549	834	9	7392
Bolderājas filiālbibliotēka	353	15	108		541				1017	894	10	1921
Čiekurkalna filiālbibliotēka	190	21					61		272	1138	2	1412
Daugavas filiālbibliotēka	602	23			556		20	157	1358	965	9	2332
Grīziņkalna filiālbibliotēka	1	5					3		9	758	6	773
Ilguciema filiālbibliotēka		11					31		42	680	9	731
Imantas filiālbibliotēka	25		13				232		270	1318	11	1599
Jaunciema filiālbibliotēka	4				807		21		832	1107	3	1942
Juglas filiālbibliotēka	51				4		78		133	904	12	1049
Filiālbibliotēka „Kurzeme”	424	15	104		538		43		1124	794	8	1926
Ķengaraga filiālbibliotēka	29	39			2				70	746	5	821
Mežciema filiālbibliotēka	180	31			708		1		920	724	4	1648
Filiālbibl. “Pārdaugava”	531	34	463		1612		2		2642	1683	14	4339
Pļavnieku filiālbibliotēka	1627	25			451		156		2259	1003	10	3272
Filiālbibliotēka „Pūce”	223	10	115		86		46		480	1023	5	1508
Filiālbibliotēka „Rēzna”	657	15			42				714	993	12	1719
Sarkandaugavas filiālb.	400	11	5		243				659	740	4	1403
Filiālbibliotēka „Strazds”	1004				183				1187	1013	7	2207
Šampētera filiālbibliotēka	693				210				903	822	5	1730
Torņakalna filiālbibliotēka							36	340	376	0	0	376
Filiālbibliotēka Vidzeme”	899				506		15		1420	1469	11	2900
Filiālbibliotēka „Zemgale”	911				321	1	76		1309	1072	5	2386
Ziemeļblāzmas filiālbibl.	446		101		159		32		738	852	8	1598
Ārējās apkalp. Punkta krājuma daļa	2				76		1		79	915	10	1004
Kopā	13237	411	1052	0	15110	224	2603	832	33469	28063	220	61752

Rīgas Centrālās bibliotēkas 2019. gads fotogrāfijās

RCB Bišumuižas filiālbibliotēkas jaunās telpas. Atvēršanas pasākums

Starptautiskā konference “Baltu mantojums”

Konferences rīkotāji un lektori: no labās LU docents Edmunds Trumpa, VCB vadītājas vietniece Simona Žiliene un vadītāja Rima Gražiene, LU Latviešu valodas institūta vadošā pētniece un Helsinku Universitātes asociētā profesore Laimute Balode, literārā žurnāla “Nemunas” redaktore Ērika Druņģīte, RCB direktore Dzidra Šmita, LU Latviešu valodas institūta vadošā pētniece Anna Stafecka, RCB Projektu nodaļas vadītāja Santa Mūrniece

RCB personāls un profesionālā pilnveide

RCB direktore Dzidra Šmita balvas “baltais zvirbulis” pasniegšanas ceremonijā

Skolu bibliotekārus ar darba procesiem iepazīstina RCB ISAN galvenā speciāliste—datortīklu administratore Dace Vlasova

Nodarbība jaunajiem RCB darbiniekiem

Kultūras pasākumi RCB Pludmales lasītavā Lucavsalā

Atklāšanas pasākums

Kultūras trešdienu pasākumi

Pasākumi un citas aktivitātes

Izstādi "Bibliotēkas, kas palīdzēja izaugt Latvijai" RCB atklāj LNB Atbalsta biedrības direktore Karina Pētersone (pirmā no kreisās)

RCB Bibliotēku dienesta galvenā eksperte bibliotēku jomā Inta Sallinene izstādes "Bibliotēkas, kas palīdzēja izaugt Latvijai" atklāšanā

Nacionālā Romānu Rakstīšanas Mēneša pasākums RCB

Ziemeļvalstu literatūras nedēļā filiālbibliotēkā “Rēzna” piedalās Rīgas 170. bērnudārza audzēkņi

Ikgadējie bērnu un jauniešu svētki “Nāc un piedalies!” pie Rīgas Kongresu nama

RCB ĀAP “Saulaino dienu bibliotēka” aktivitātes BKUS 120. gadadienas svinībās

RCB literārā pastaiga "Kur mīt Rīgas lauvas?"

Ungārijas dienas RCB sadarbībā ar Ungārijas vēstniecību un apgādu "Mansards":
no kreisās vēstnieka asistente Inguna Andžāne,
Ungārijas ārkārtējais un pilnvarotais vēstnieks Latvijā Ferencs Bāņai, RCB projektu vadītāja Santa Mūrniece

Romāna "Doktora Fausta laimīgais gājiens pa elli" tulkotāja Elga Sakse,
Ungārijas ārkārtējais un pilnvarotais vēstnieks Latvijā Ferencs Bāņai

Marka Rotko mākslas centra rīkotās izstādes atklāšana RCB

RCB Grāmatu maiņas punkts Āgenskalna gadatirgū un pasākumā "Latvijas grāmatu izstāde 2019" Ķīpsalā

Starptautiskā sadarbība

Starptautiskās ceļojošās izstādes “Es mīlu savu valsti” atklāšanas pasākums VCB

No kreisās VCB vadītājas vietniece Simona Žiliene,
RCB direktore Dzidra Šmita un direktores vietniece Doloresa Veilande

Starp viesiem no Ukrainas RCB direktore Dzidra Šmita un RD IKSD Kultūras pārvaldes pārstāvis Arnis Miltiņš

Rīgas Centrālās bibliotēkas 2019. gadā realizētie projekti

Bibliogrāfiskā rādītāja “Mēs. Latvija, XX gadsimts” sagatavošana un izdošana

Lai atklātu 20. gadsimtam veltītās romānu sērijas “Mēs. Latvija, XX gadsimts” unikalitāti, apkopotu informāciju par sērijā ietvertajiem romāniem un to autoru literāro darbību, RCB sastādīja un izdeva ieteicošo bibliogrāfisko rādītāju, kas ir noderīgs un izglītojošs palīgs skolēniem, skolotājiem, bibliotekāriem un literatūras interesentiem. Bibliogrāfiskajam rādītājam ir ilglaicīga vērtība romānu sērijas un to autoru popularizēšanā.

13 romānu sērija, kuras noslēdzošais darbs tika izdots Latvijas simtgades gadā, atklāj Latvijas 20. gadsimta vēsturi. Lielākajā daļā romānu galvenā darbības norises vieta ir Rīga, tādējādi īpaši akcentējot paliekošo un mainīgo Rīgas pilsētvidē pēdējo simts gadu laikā. Par vēsturiskās romānu sērijas “Mēs. Latvija, XX gadsimts” ideju, koncepciju un kuratores darbību 13 romānu izdošanā, kā arī par romānu “Bogene” kā vienu no šīs sērijas darbiem 2018. gada nogalē rakstniece Gundega Repše saņēma Baltijas Asamblejas balvu literatūrā. Visi sērijas romāni tikuši nominēti vai saņēmuši Latvijas Literatūras gada balvu. Sērija ir unikāla, tai nav analoga Eiropā. Romāni tulkoti un izdoti Lietuvā, Igaunijā, Lielbritānijā, Itālijā, Maķedonijā, Horvātijā, Gruzijā, Ungārijā, Bulgārijā, Albānijā un Sīrijā. Sērijas kopējā iezīme – katra romāna pamatā ir rūpīga laikmeta dokumentu un liecību izpēte. RCB statistikas dati liecina, ka lasītāju vidū šie darbi ir ļoti populāri. Tie ļauj atskatīties uz neseno vēsturi un rosina kritiski pārvērtēt aizgājušo laiku. Popularitāti veicinājusi arī sērijas grāmatu iekļaušana skolu mācību programmās un obligāti izlasāmās literatūras sarakstos.

Projekta īstenošanas rezultāti:

- 1) Sastādīts un izdots sērijas “Mēs. Latvija, XX gadsimts” ieteicošais bibliogrāfiskais rādītājs;
- 2) Organizēts bibliogrāfiskā rādītāja prezentācijas pasākums un tikšanās ar sērijas grāmatu autoriem;
- 3) Rādītājā sniegta informācija par tiem latviešu rakstniekiem, kuri piedalījušies romānu sērijas izveidē, apkopota literatūra par viņu daiļradi, kā arī publikācijas par sērijā ietvertajiem romāniem;
- 4) Akcentēts sērijas nozīmīgums Latvijas 20. gadsimta vēstures izpētes kontekstā;
- 5) Popularizēta latviešu rakstniecība;
- 6) Bibliogrāfiskais rādītājs iekļauts RCB un tās filiālbibliotēku krājumā, Latvijas Nacionālās bibliotēkas, Latvijas Kultūras akadēmijas Latvijas Kultūras koledžas bibliotēkas, kā arī Latvijas reģionu galveno bibliotēku krājumos, līdz ar to tas gūs plašu un ilglaicīgu ievērību.

Secinājumi:

Bibliogrāfiskais rādītājs sērijai "Mēs. Latvija, XX gadsimts" ir bibliotekārajai un literārajai sabiedrībai aktuāls un nepieciešams izdevums, ko apliecina atvēršanas pasākumā izskanējušie viedokļi un labās atsauksmes par izdevumu:

"Retai sērijai mūsu grāmatniecībā ir savs bibliogrāfisks apkopojums, pavisam reti rādītājs ir iespiests uz tik laba papīra. Lielisks papildinājums jūsu iepriekšējiem veikumiem, kam būs sava vieta arī t.s. 2. pakāpes bibliogrāfijā, ja tādas veidošana un izdošana kādreiz tiks atsākta." /Grāmatzinātnieks, Latvijas Universitātes profesors Viesturs Zanders/

"Man ir liels prieks, ka bibliogrāfiskais rādītājs ir izdots Rīgas Centrālajā bibliotēkā, jo tieši bibliotēkas un lasītāji ir tie, kas būtībā izveido grāmatas likteni un grāmatas stāstu pēc tam, kad tā ir nodrukāta. Es domāju, ka šai sērijai stāsts ir košs, un bez lasītāja tas nebūtu iedomājams." /Rakstnieks, žurnālists, Latvijas Rakstnieku savienības priekšsēdētājs Arno Jundze/

Starptautiska konference "Baltu mantojums"

Pieminot 1236. gada 22. septembra vēsturiskos notikumus – baltu tautām, lietuviešiem un zemgaļiem, Saules kaujā sakaujot Zobenbrāļu ordeni, 22. septembrī tiek atzīmēta Baltu vienības diena, kas kopš 2000. gada ir Latvijas Saeimas un Lietuvas Seima pieņemta atceres un atzīmējamā diena. Par godu šim notikumam RCB sadarbībā ar Rīgas sadraudzības pilsētas Viļņas Centrālo bibliotēku (VCB) organizēja starptautisku konferenci "Baltu mantojums", kas norisinājās 20. septembrī, Rīgas domes sēžu zālē. Konferencē bija iespējams noklausīties Latvijas un Lietuvas lektoru vēstījumu par kopīgo un atšķirīgo baltu kultūrvēsturiskajā mantojumā – vēsturē, valodā, literatūrā un tradīcijās.

Konference norisinājās latviešu un lietuviešu valodā, bez trešās valodas iesaistīšanas, tādējādi klausītājiem bija iespēja dzirdēt abas baltu valodas.

Konferenci atklāja un tālāk vadīja Rīgas Centrālās bibliotēkas direktore Dzidra Šmita. Uzrunu teica Rīgas domes Izglītības, kultūras un sporta departamenta priekšsēdētāja Eiženija Aldermane. Ar referātu „Voldemāra Vimbas 1936. gada glezna "Saules kauja" Baltu vienības dienas kontekstā" uzstājās Edvarda Šmite, Mg.art., mākslas vēsturniece, Latvijas Zinātņu akadēmijas goda doktore. Ar priekšlasījumu „Baltu valodu atlants: kopīgais un atšķirīgais latviešu un lietuviešu valodas dialektos" konferencē piedalījās Anna Stafecka, Dr.philol., Latvijas Universitātes Latviešu valodas institūta vadošā pētniece. Par „Lituānismiem Latvijas vietvārdos" referēja Laimute Balode, prof., Dr.philol., Latvijas Universitātes Latviešu valodas institūta vadošā pētniece un Helsinku Universitātes asociētā profesore. „Baltijas valstu Dziesmu un deju svētku tradīcijas ilgtspējas aspekti" bija Rūtas Muktupāvelas, prof., Dr.art., Latvijas Kultūras akadēmijas rektors priekšlasījuma tēma. Referātu "Latviešu literatūra Lietuvā" lasīja Ērika Druņģīte, Dr.hum., dzejniece, literatūras kritiķe un tulkotāja, literārā žurnāla "Nemunas" redaktore. Savukārt Edmunda Trumpas, prof., Dr.hum., Latvijas Universitātes docenta, lietuviešu literatūras, valodas un vēstures kursu

pasniedzēja priekšlasījuma tēma bija „Jaunākā lietuviešu literatūra un tās tulkojumi latviešu valodā”. Konferences noslēgumā klausītājiem tika piedāvāta prezentācija „Baltu kultūru popularizējošie pasākumi Rīgas Centrālajā bibliotēkā”, ko sniedza Mg.philol., RCB projektu vadītāja Santa Mūrniece.

Ar savu ierašanos konferenci pagodināja pārstāvji no Lietuvas vēstniecības Latvijā, pārstāvji no Rīgas domes un Rīgas Izglītības, kultūras un sporta departamenta Kultūras pārvaldes, kā arī klausītāji no Latvijas un Rīgas bibliotēkām.

Konferences norises laikā Rīgas domes 1. stāvā bija apskatāma arī daiļliteratūras izstāde, ko veidoja grāmatas no RCB un VCB krājumiem – latviešu daiļliteratūras tulkojumi lietuviešu valodā un lietuviešu daiļliteratūras tulkojumi latviešu valodā.

Projekta īstenošanas rezultāti:

- 1) Starptautiskas konferences organizēšana un norise;
- 2) Sabiedrības uzmanības pievēršana Baltu vienības dienas svinēšanai;
- 3) Baltu tautu tradicionālās kultūras, valodas un literatūras popularizēšana;
- 4) Sadarbības nostiprināšana ar Rīgas sadraudzības pilsētas VCB;
- 5) Konferences apmeklētāju zināšanu papildināšana.

Secinājumi:

Starptautiskā konference “Baltu mantojums” apliecināja, ka tā ir bibliotēku nozares speciālistiem, kā arī baltu kultūras interesentiem lietderīga un nepieciešama. Augsti kvalificētu lektoru izvēle un interesantu un nozīmīgu tēmu apskatīšana, pierādīja, ka konferences programma izveidota kvalitatīva un klausītājiem saistoša. Pēc konferences tika saņemtas ļoti labas atsauksmes:

“Manas kolēģes, galvenās bibliotekāres Olgas Beilinas vārdā pateicos par izcili organizēto konferenci. Olgas stāsts par redzēto un dzirdēto 20. septembrī liecina par to, cik milzīgs darbs tika ieguldīts šīs konferences organizēšanā. Ļoti gribētos, lai bibliotēku nozarē būtu pēc iespējas vairāk tik profesionāli organizēto pasākumu.” /Jeļena Šapkova, Latgales Centrālās bibliotēkas vadītāja/

“Liels paldies par brīnišķīgo konferenci un tik lielisku šī pasākuma organizēšanu. Mēs esam gandarīti par visām konferences prezentācijām – tās patiesi bija interesantas un ļoti profesionālas. Mēs esam ļoti pateicīgi par iespēju piedalīties. Nākamgad, kad konferenci rīkosim Lietuvā, domāsim, kā noturēties tikpat augstā līmenī.” /Rima Gražiene, VCB vadītāja, un Simona Žiliene VCB vadītājas vietniece/

Izdevums “RCB bibliotekāru atmiņu grāmata”

Lai sastādītu izdevumu “Bibliotekāru atmiņu grāmata”, RCB bibliotekāri tika aicināti iesūtīt atmiņu stāstus par savām darba gaitām Rīgas Centrālajā bibliotēkā. Grāmatas sastādītāja, RCB Bibliotēku dienesta galvenā eksperte bibliotēku jomā Inta Sallinene apkopoja iesūtītos stāstus un kārtoja tos atbilstoši izvēlētajai grāmatas struktūrai. Par sagatavotās informācijas atbilstību plānotajam izdevumam

pārliccinājās redakolēģija – RCB direktore Dzidra Šmita, RCB direktora vietniece Doloresa Veilande, RCB direktora vietniece Andra Vīta, RCB Bibliotēku dienesta vadītāja Gida Zepkāne. Redaktore Agra Turlaja rediģēja “Bibliotekāru atmiņu grāmatu”. Korektore, RCB Bibliotēku dienesta galvenā eksperte bibliotēku jomā Zinta Geršmane veica “Bibliotekāru atmiņu grāmatas” korektūru. Māksliniece un maketētāja Daiga Brinkmane sagatavoja “Bibliotekāru atmiņu grāmatas” māksliniecisko noformējumu un maketēšanu. Tipogrāfijas pakalpojumu sniedzējs SIA “Jelgavas tipogrāfija” iespieda RCB izdevumu “Bibliotekāru atmiņu grāmata”.

Projekta īstenošanas rezultāti:

- 1) “Rīgas Centrālās bibliotēkas bibliotekāru atmiņu grāmata” apkopo bibliotekāru atmiņas no 20. gadsimta sākuma līdz mūsdienām. Tās publicētas, saglabājot katra autora individuālo rokrakstu un izteiksmes veidu, izvēlēto pasniegšanas manieri, skatījumu uz laiku, notikumiem, laikabiedriem un bibliotekārā darba procesiem. Arī atbildība par izvēlēto tematu, teksta saturu, tajā minētajiem faktiem, to izpratni un traktējumu ir atmiņu autoru ziņā.
- 2) Grāmatā atmiņas kārtotas hronoloģiski no senākā uz jaunāko laiku, par pirmo atskaites punktu ņemot to gadu, kas minēts kā vissenākais. Mūsu grāmatā tas ir 1912. gads. Parasti atmiņas turpinās, aptverot vēl vairākus nākamās gadu desmitus. Grāmatā apkopotās atmiņas uzrakstītas vai pierakstītas senākā un ne tik senā pagātnē. Šodien cilvēki, kas atceras pagājušā gadsimta pirmo pusi, ir ļoti cienījamā vecumā vai arī vairs nav mūsu vidū.
- 3) Atmiņu grāmatu noslēdz tematiskā kopa “Bibliotekārs bibliotēkā”. Tā veidota, izmantojot intervijas ar RCB un filiālbibliotēku darbiniekiem, kas tapušas laikā no 2003. gada līdz 2019. gadam, kā arī citās RCB gadagrāmatu publikācijās ietverto informāciju. Te aplūkoti divi temati – bibliotekāro gaitu sākums un bibliotekāru portreti. Ilustrācijām izmantoti attēli no autoru personīgajiem arhīviem un RCB un filiālbibliotēku novadpētniecības krājuma.
- 4) “Bibliotekāru atmiņu grāmata” tiks iekļauta RCB un tās filiālbibliotēku krājumā, LNB, Latvijas Kultūras akadēmijas Latvijas Kultūras koledžas bibliotēkas, kā arī Latvijas reģionu galveno bibliotēku krājumos, līdz ar to tā gūs plašu un ilglaicīgu ievērību.

Secinājumi:

RCB izdevums “Bibliotekāru atmiņu grāmata” ir bibliotekārajai sabiedrībai aktuāls un nepieciešams izdevums. To apliecina fakts, ka visas RCB un filiālbibliotēku bibliotekāru iesūtītās atmiņas neietilpa vienas grāmatas lappusēs. Tās turpina krāties RCB arhīvā, gaidot savu kārtu publicēšanai nākamajās atmiņu grāmatās.